

Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs

PUBLISKAIS PĀRSKATS

2006

Satura rādītājs

Ievads.....	5
Biroja statuss un funkcijas.....	6
Biroja darbības rezultāti	9
Darbības rezultāti korupcijas novēršanā.....	11
Interesu konflikta novēršana valsts amatpersonu darbībā	11
Korupcijas novēršanas un apkarošanas valsts stratēģijas un programmas īstenošana.....	16
Normatīvo aktu projektu izstrāde	18
Sabiedrības informēšana un izglītošana.....	20
Sabiedriskās domas izpēte	27
Darbības rezultāti politisko partiju un to apvienību finansēšanas noteikumu izpildes kontrolē.....	31
Tiesvedības saistībā ar Biroja amatpersonu pieņemtajiem lēmumiem.....	34
Darbības rezultāti korupcijas apkarošanā.....	36
Starptautiskā sadarbība un citu valstu pieredzes apkopošana	52
Biroja personāls	54
Budžeta informācija.....	58
Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums 2006.gadā	58
Ārvalstu un starptautisko institūciju finanšu palīdzības projektu rezultāti un līdzekļu izlietojums	59
Iekšējās kontroles sistēmas efektivitātes pilnveidošana	63
Plāni 2007. gadam	65

Cienijamais pārskata lasītāj!

2006.gads ir bijis Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja profesionalitātes un darbības efektivitātes apliecinājuma laiks. Objektīvi vērtējot, korupcijas apmēri valstī kopumā visticamāk sarūk, bet, pieaugot Biroja darbinieku profesionalitātei un uzkrātajai pieredzei, mazinās korupcijas slēptais raksturs un arvien vairāk pārkāpumu tiek atklāti.

Ne tikai mediji un sabiedrība seko Biroja izmeklētajām krimināllietām un tajās piespriestajiem sodiem, bet arī negodīgajām amatpersonām zūd nesodāmības sajūta. Svarīgākais ir tas, ka sabiedrībā pieaug neiecietība pret amatpersonu prettiesiskajām darbībām.

Vērojama arī tendence, ka konstatētie noziedzīgie nodarījumi kļūst arvien sarežģītāki. To apliecina arī fakti – valsts amatpersonas ir sauktas pie atbildības par kukuļņemšanu pat tik specifiskās jomās kā iepirkumi vai lietu izskatīšana tiesā.

Biroja darba analīze ļauj mums secināt, ka brutālākais kukuļņemšanas veids — kukuļa izspiešana, pēdējā laikā ir mazinājusies, tātad kukuļņēmējs saprot, ka cilvēks, kurš nevēlas maksāt, vērsīsies pie mums pēc palīdzības. Tomēr vēl joprojām nav mazums tādu pilsoņu, kas turpina uzskatīt, ka ar kukuli izdosies atrisināt visas problēmas un ir visai pārsteigti, kad izrādās, ka valsts amatpersona nav uzpērkama un kukuļdevējs pats tiek saukts pie kriminālatbildības.

Politisko organizāciju finanšu darbības kontroles jomā Biroja veiktā uzraudzība un sniegtās konsultācijas par likuma prasību ievērošanu ir devušas pozitīvu rezultātu – lielākā daļa partiju cenšas ievērot likuma prasības. 2006.gada otrais pusgads bija arī lielu izaicinājumu laiks, jo pirmo reizi notika parlamenta vēlēšanas, ievērojot priekšvēlēšanu aģitācijas tēriņu griestus, un Birojs pirmo reizi savas pastāvēšanas laikā varēja veikt pilnu šī procesa monitoringu visa likumā noteiktā priekšvēlēšanu perioda garumā. Tā kā Saeima nebija pieņēmusi Priekšvēlēšanu aģitācijas likumprojektu, kas paredzētu trešo personu finansēto politiskās reklāmas materiālu izvietošanas kārtību, tika ievērojami apgrūtinātas plašu sabiedrības rezonansi izraisījušo trešo personu izplatīto politisko reklāmu kontroles iespējas.

Diemžēl vairāku būtisku likumprojektu virzība un pieņemšana tika novilcināta arī citās jomās, piemēram, vispārējās iedzīvotāju ienākumu deklarēšanas ieviešanā un valsts un pašvaldības mantas iznomāšanā, tādējādi kavējot pretkorupcijas politikas efektīvu īstenošanu.

Biroja darbs korupcijas novēršanā un apkarošanā, kā arī sabiedrības izglītošanā pretkorupcijas jautājumos ir veicinājis būtisku sabiedrības priekšstatu maiņu par korupciju. 2006.gadā, salīdzinot ar 2005.gadu, korupcijas uztveres indekss, kuru ik gadu veido starptautiskā nevalstiskā organizācija *Transparency International*, pieaudzis no 4,2 līdz 4,7 (10 ir labākais rādītājs), kas ir lielākais kāpums kopš 1999.gada. Nevalstiskā organizācija *Freedom House* savā ikgadējā ziņojumā secināja: „2006. gadā Latvijas pretkorupcijas iestāde, Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs, iegūstot lielāku pieredzi, ir paātrinājis „lielo zivju” lietu izmeklēšanu. KNAB kļuvis par vienu no iestādēm, kurām ir vislielākā uzticība Latvijā un cilvēki arvien vairāk vēlas informēt par novērotajām koruptīvajām darbībām.”

Ievērojot savu misiju **„Mēs vēršamies pret korupciju ar likuma spēku un sabiedrības atbalstu, lai panāktu amatpersonām uzticētās varas godprātīgu izmantošanu valsts un sabiedrības interesēs”**, Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs turpinās strādāt godīgi un profesionāli, lai stiprinātu Latvijas sabiedrības uzticību.

Korupcijas novēršanas un apkarošanas
biroja priekšnieks

Aleksejs Loskutovs

Ievads

2006.gadā Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja (turpmāk – Birojs) darbs korupcijas novēršanas un apkarošanas jomā kļuvis efektīvāks nekā citus gadus. Salīdzinot ar 2005.gadu, pieaudzis gan kriminālvajāšanas uzsākšanai nosūtīto lietu skaits, gan to cilvēku skaits, kurus lūgts saukt pie kriminālatbildības.

Arī dažādās tiesu instancēs iztiesāto Birojā uzsāktu krimināllietu skaits ir bijis rekordliels. Piemēram, pirmajā instancē 2005.gadā tika iztiesātas tikai astoņas, bet 2006.gadā jau 26 krimināllietas. Divās lietās, kas ir bijušas saistītas ar kriminālpārkāpuma vai mazāk smaga nozieguma izdarīšanu, ir bijis noslēgts izlīgums ar cietušo (pašvaldību vai privātpersonu) un tās ir izbeigtas, bet visos pārējos gadījumos tiesa ir atzinusi tiesājamās personas par vainīgām noziedzīga nodarījuma izdarīšanā. Līdz gada beigām ir stājies spēkā tikai viens attaisnojošs spriedums, citos gadījumos attaisnojošos spriedumus prokuratūras iestādes ir apstrīdējušas, iesniedzot protestus gan apelācijas kārtībā, gan kasācijas kārtībā.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2006.gada 25.aprīļa noteikumiem Nr.314 „Noteikumi par ministriju un citu centrālo valsts iestāžu programmu un apakšprogrammu rezultātīvajiem rādītājiem 2006.gadam” attiecīgajā laikposmā ir sagatavots pārskats par korupcijas situāciju valstī 2005.gadā un uzsākts darbs pie pārskata par korupcijas situāciju valstī 2006.gadā, veiktas 1518 valsts amatpersonu deklarāciju pārbaudes, kas ir par 518 vairāk nekā plānots. Ir izstrādāti 19 normatīvo aktu projekti, sniegti 123 atzinumi par tiesību aktu projektiem. Biroja darbinieki izskatīja 1 240 iesniegumus un sūdzības, piedalījās 43 starpvalstu darba grupās un sanāsmēs, kas ir par 33 vairāk nekā plānots, organizēja 52 pasākumus sabiedrības izglītošanas jomā, apmācot aptuveni 1060 cilvēku. Pērn tika pieņemti 167 lēmumi par valsts amatpersonu saukšanu pie administratīvās atbildības, kas ir par 27 vairāk nekā bija plānots. 2006.gadā tika uzsākts 51 kriminālprocess, kriminālvajāšanai nosūtīts 41 kriminālprocess kopumā pret 65 personām.

Palielinoties iedzīvotāju izpratnei par koruptīvu tiesībpārkāpumu būtību, kā arī informētībai par Biroja kompetencē esošajiem jautājumiem, ar katru gadu nedaudz samazinās Birojā saņemto iesniegumu skaits, savukārt saturiski tie kļuvuši pamatotāki un sniedz detalizētāku informāciju par koruptīviem pārkāpumiem. Piemēram, 2005.gadā Birojs saņēma 383 iesniegumus par iespējamiem pārkāpumiem vai sadzīvīskām nesaskaņām, kuru izskatīšana ir Valsts policijas vai citu iestāžu kompetencē, savukārt 2006.gadā Birojs ir saņēmis par 161 šādu iesniegumu mazāk.

2006.gadā palielinājies tādu lietu skaits, kurās nelikumības atklātas vienlaikus vairāku cilvēku darbībās. Īpaši problemātiska joma bijusi iepirkumi valsts un pašvaldību vajadzībām, par ko liecina vairākas Biroja izmeklētās krimināllietas.

2006.gadā ir izdevies konstatēt noziedzīga nodarījuma pazīmes augstu valsts amatpersonu darbībās. Jūrmalas mēra vēlēšanu kukuļošanas lieta veicinājusi diskusiju sabiedrībā par politisko korupciju, tās sekām un politiķu atbildību vēlēšanu priekšā.

Lai arī 2006.gadā Birojā iekšēji darbs bija organizēts ierastā ritmā, tomēr sekmīgā daudzu izmeklēšanas darbību realizācija ir radusi lielu publicitāti. Atliek pieminēt kaut tikai Latvijas vēsturē pirmo reizi, kad par kukuļņemšanu tika aizturētas divas tiesneses vai norisinājās tiesvedība politiskās korupcijas lietā par kukuļdošanu Jūrmalas mēra vēlēšanās.

2006.gadā liels darbs ieguldīts tiesiskā regulējuma pilnveidošanā politisko partiju finansēšanas jomā, valsts amatpersonu interešu konfliktu novēršanā, publiskās mantas iznomāšanā, kā arī politikas dokumenta izstrādē par Latvijai piemērotāko risinājumu lobēšanas tiesiskajai reglamentācijai.

Birojs 2007.gadā cer uz valdības un parlamenta atbalstu Biroja sagatavoto likumprojektu – Valsts un pašvaldību mantas iznomāšanas likumprojekta, kā arī Interesu konflikta novēršanas likumprojekta – pieņemšanā un ieviešanā.

Biroja statuss un funkcijas

Birojs ir Ministru kabineta pārraudzībā esoša valsts pārvaldes iestāde, kas pilda likumā noteiktās funkcijas korupcijas novēršanā un apkarošanā, kā arī politisko partiju un to apvienību finansēšanas noteikumu izpildes kontrolē.

Biroja funkcijas korupcijas novēršanā un sabiedrības izglītošanā

Korupcijas novēršanas jomā Birojs izstrādā Korupcijas novēršanas un apkarošanas valsts stratēģiju un valsts programmu, kā arī koordinē programmā minēto institūciju sadarbību, lai nodrošinātu izvirzīto mērķu sasniegšanu. Birojs izstrādā metodiku korupcijas novēršanai un apkarošanai valsts un pašvaldību iestādēs un privātajā sektorā. Birojs analizē valsts iestāžu praksi korupcijas novēršanā un atklātos korupcijas gadījumus, un iesniedz savus priekšlikumus konstatēto trūkumu novēršanai.

Lai novērstu korupciju veicinošas normas, Birojs analizē normatīvos aktus un normatīvo aktu projektus, kā arī ierosina izdarīt tajos grozījumus, iesniedz priekšlikumus jaunu normatīvo aktu projektu izstrādāšanai.

Biroja funkcijas valsts amatpersonu interešu konflikta novēršanā

Birojs kontrolē interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā, kā arī normatīvajos aktos valsts amatpersonām noteikto aizliegumu un papildu ierobežojumu ievērošanu. Konstatējot likuma "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" normu pārkāpumus, Birojs sauc valsts amatpersonas pie administratīvās atbildības – izskata administratīvo pārkāpumu lietas un piemēro sodus par administratīvajiem pārkāpumiem, kuru izskatīšana saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksu ir piekritīga Birojam.

Biroja funkcijas politisko partiju finanšu kontrolē

Birojs kontrolē politisko partiju un to apvienību finansēšanas noteikumu izpildi un likumā noteiktajos gadījumos sauc vainīgās personas pie administratīvās atbildības. Birojs apkopo un analizē sagatavoto informāciju par partiju iesniegtajām finanšu deklarācijām, konstatētajiem pārkāpumiem to iesniegšanā un par likumā noteikto ierobežojumu neievērošanu. Ne retāk kā reizi gadā informē sabiedrību par atklātajiem politisko partiju un to apvienību finansēšanas noteikumu pārkāpumiem, kā arī par veiktajiem pasākumiem to novēršanai.

Biroja funkcijas korupcijas apkarošanā

Lai atklātu Krimināllikumā paredzētos noziedzīgos nodarījumus valsts institūciju dienestā, kā arī pārkāpumus politisko partiju finansēšanas jomā, Birojs veic izmeklēšanu un operatīvo darbību.

Biroja struktūra

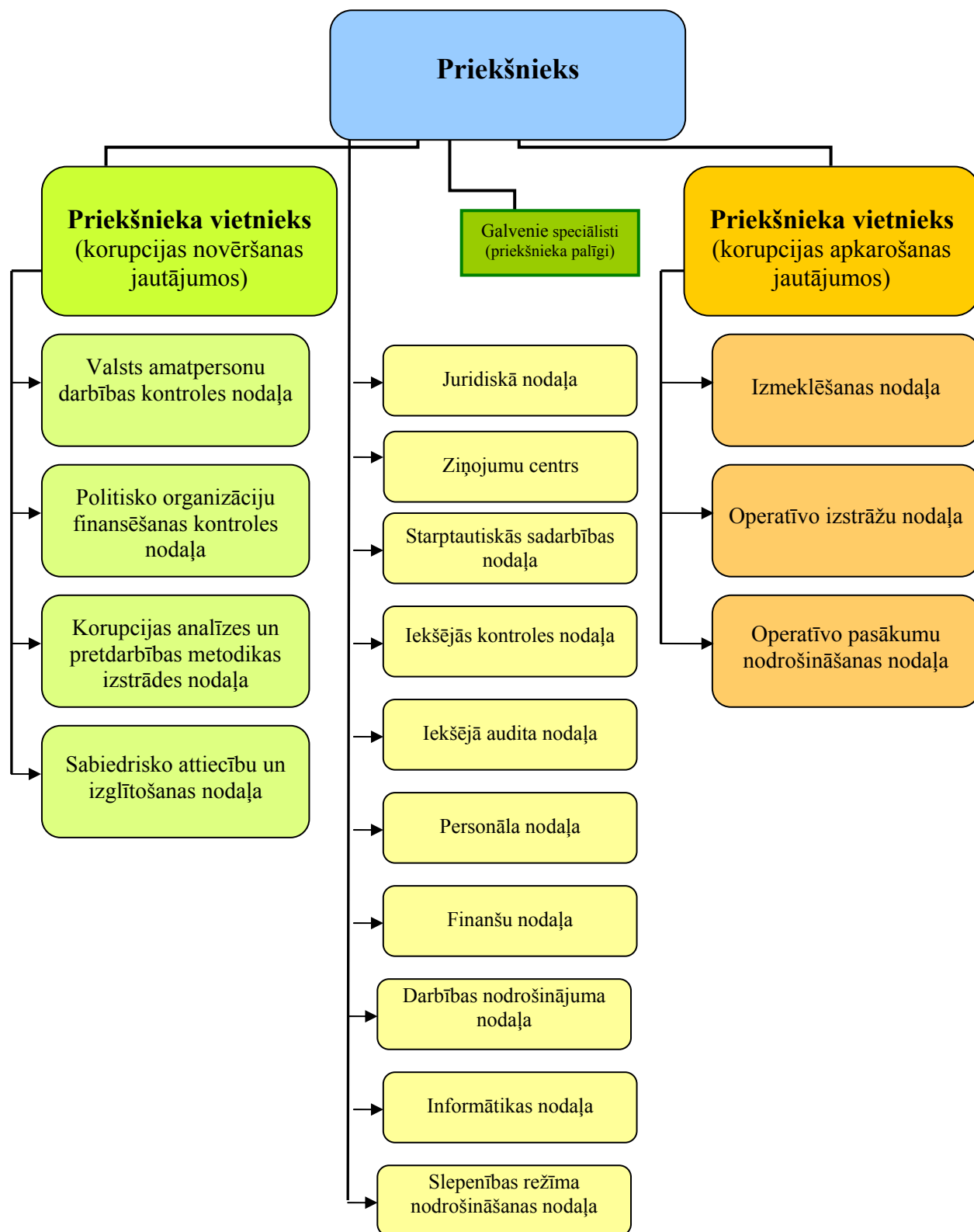
Biroja darbu vada Biroja priekšnieks, kuru ieceļ amatā uz pieciem gadiem un atbrīvo no amata Saeima pēc Ministru kabineta ieteikuma.

Biroja priekšnieks ir atbildīgs par Biroja noteikto funkciju izpildi, izlemj par lietu izskatīšanas un lēmumu pieņemšanas piekritību, nosaka amatpersonu un darbinieku pienākumus, tiesības un uzdevumus, kā arī apstiprina Biroja darbību reglamentējošos iekšējos normatīvos aktus un iesniedz Ministru kabinetā nepieciešamo valsts budžeta līdzekļu pieprasījuma projektu. Biroja priekšniekam ir divi vietnieki – vietnieks korupcijas apkarošanas jautājumos un vietnieks korupcijas novēršanas jautājumos.

Būtiskas izmaiņas Biroja struktūrā 2006.gadā nav notikušas. No 2006.gada 1.maija Birojam papildus piešķirtas 20 amata vietas, kuras tika sadalītas šādi: apkarošanas blokam – 10 amata vietas, tai skaitā, Izmeklēšanas nodaļai – 6 amata vietas, Valsts amatpersonu darbības kontroles nodaļai – 5 amata vietas, 1 amata vieta starptautiskās sadarbības jomā, 1 amata vieta Juridiskajā nodaļā, Ziņojumu centrā, Finanšu nodaļā, kā arī tika izveidota speciālista (Biroja sekretāres) amata vieta.

Ar 2006.gada 1.jūniju tika izveidota Starptautiskās sadarbības nodaļa Biroja priekšnieka pakļautībā ar trīs amata vietām (nodaļas vadītājs, 2 galvenie speciālisti), nodalot starptautiskās sadarbības funkciju no Sabiedrisko attiecību un starptautiskās sadarbības nodaļas, kas savukārt tika pārdēvēta par Sabiedrisko attiecību un izglītošanas nodaļu. Biroja struktūru skat. 1.shēmā.

1.shēma. Biroja struktūra

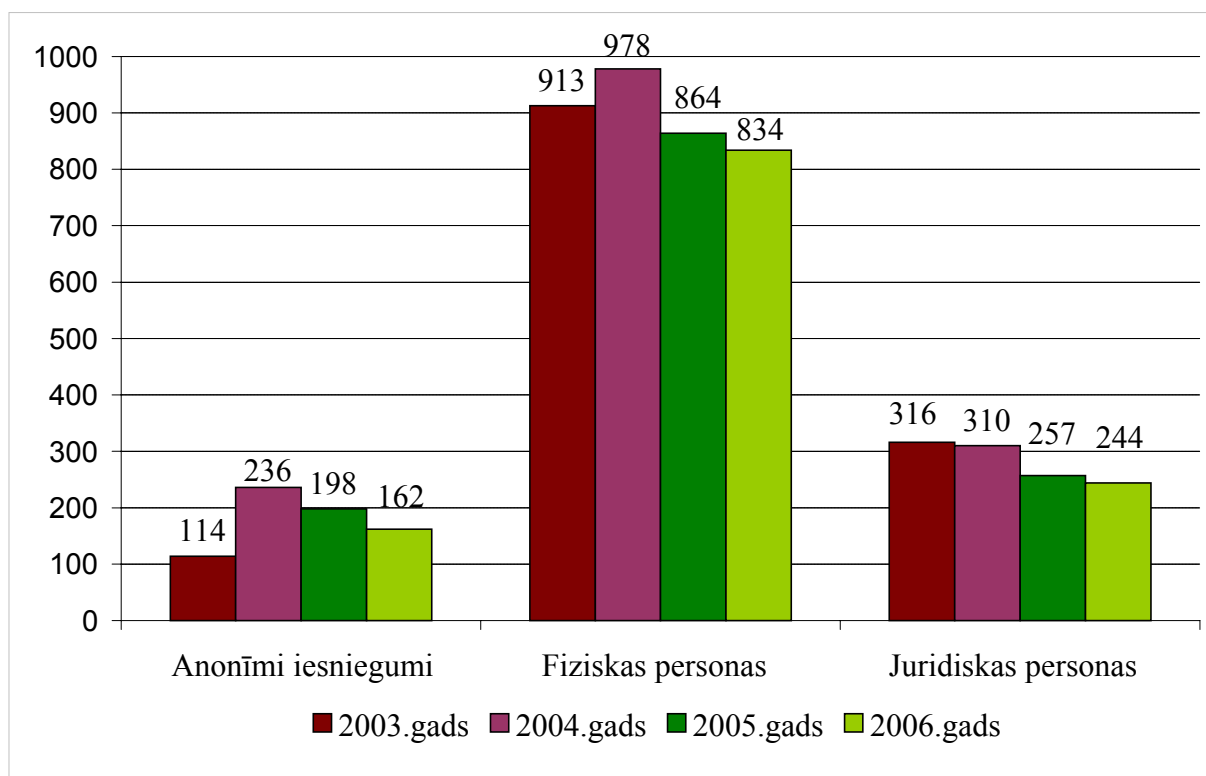

Biroja darbības rezultāti

2006.gadā Birojs turpina veiksmīgi uzsākto darbību korupcijas novēršanā un apkarošanā.

2006.gadā kopumā saņemti **1240** iesniegumi par iespējamām koruptīvām darbībām valsts amatpersonu darbībā, no kuriem **834** bija fizisku personu, **244** juridisku personu iesniegumi un **162** anonīmi iesniegumi (skat. 2.shēmu).

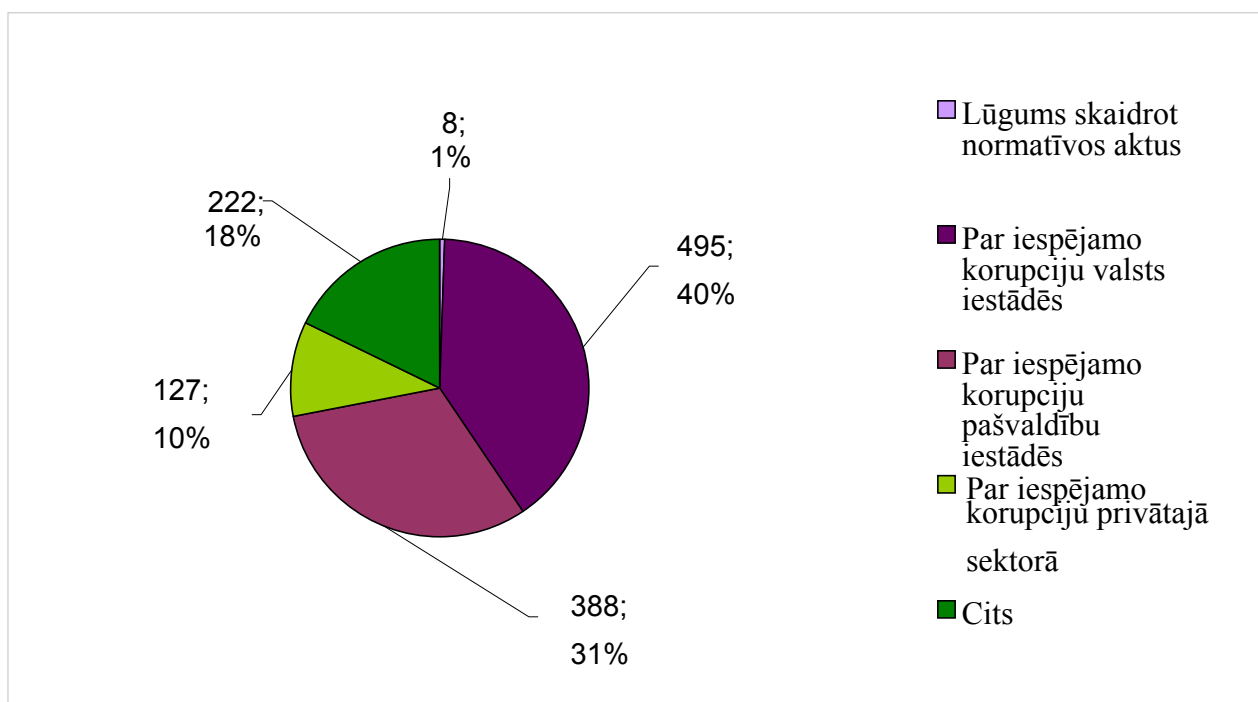
2. shēma. Birojā saņemtie iesniegumi 2003. – 2006.gads

Ziņojumu centrā 2006.gadā ir pieņemti **194** apmeklētāji un **1110** reizes saņemta informācija pa bezmaksas tālruni (**8002070**). Viena no 2006.gada prioritātēm bija nodrošināt iedzīvotājiem iespēju sniegt informāciju arī ārpus Biroja darba laika, tāpēc kopš maija darbojas automātiskais atbildētājs.

Saņemtajos iesniegumos joprojām visvairāk minētas norādes uz iespējamiem koruptīviem pārkāpumiem un pretlikumīgām amatpersonu darbībām valsts iestādēs – 495 iesniegumi (2005.gadā – 430). 388 iesniegumi saņemti par iespējamiem pārkāpumiem pašvaldību iestādēs (2005.gadā – 401) un 178 jeb 46% no šiem iesniegumiem bijušas norādes uz aizdomām par pretlikumīgām darbībām ar pašvaldības nekustamajiem īpašumiem (būvatļauju izsniegšana, dzīvokļu privatizācija, zemes iznomāšana u.c.). Par iespējamām nelikumībām privātajā sektorā ziņas saņemtas 127 reizes, bet tiesību normu skaidrojums Birojam lūgts 8 reizes (skat. 3.shēmu).

3. shēma. Birojā saņemto iesniegumu struktūra pēc to satura 2006.gadā

Biroja lietvedībā saņemti un reģistrēti **11988** dokumenti, kas ir par 42% jeb 3546 dokumentiem vairāk nekā iepriekšējā gadā. Birojs nosūtījis **12333** dokumentus valsts un pašvaldību iestādēm, fiziskām un juridiskām personām.

Darbības rezultāti korupcijas novēršanā

Interesešu konflikta novēršana valsts amatpersonu darbībā

Valsts amatpersonu darbības kontrole un interesešu konflikta novēršana ir viena no apjomīgākajām Biroja darbības jomām, kuras mērķis ir nodrošināt valsts pārvaldes darbību sabiedrības interesēs, novēršot personiskās ieinteresētības ietekmi uz valsts amatpersonu darbību un lēmumu pieņemšanas procesu.

Rezultātu kopsavilkums

2006.gadā Birojs izvērtēšanai saņēmis **679** iesniegumus un sūdzības par iespējamiem likuma „Par interesešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” normu un citos normatīvajos aktos valsts amatpersonām noteikto papildu ierobežojumu ievērošanas pārkāpumiem.

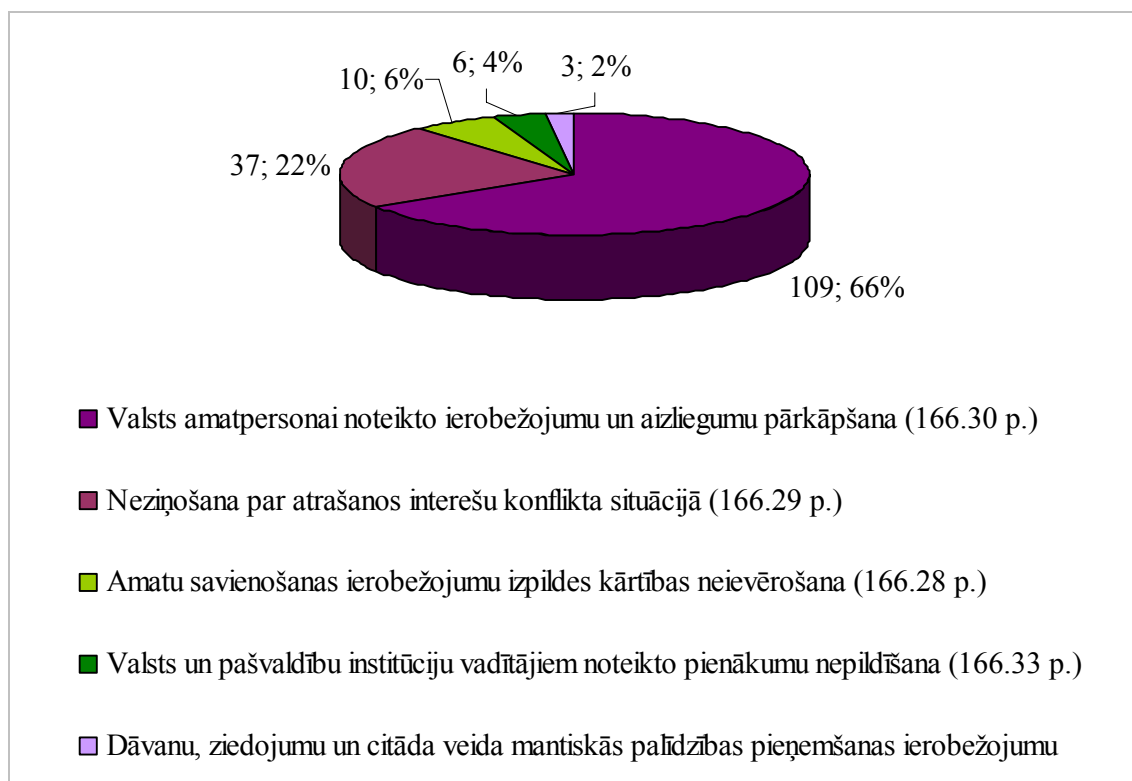
Sagatavojot atbildes uz **608** iesniegumiem un sūdzībām, veiktas **180** pārbaudes dažādās valsts un pašvaldību institūcijās, no Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk tekstā – VID) (kā arī izmantojot VID valsts amatpersonu deklarāciju datu bāzi „VADIS”) pieprasīta **1581** valsts amatpersonu deklarācija un pārbaudīta **631** amatpersona, kopumā izvērtējot **1518** valsts amatpersonu deklarācijās norādītās ziņas.

Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, saņemto sūdzību skaits un pie administratīvās atbildības saukto personu skaits ir saglabājies iepriekšējā līmenī, tomēr ievērojami palielinājies to izskatīto lietu skaits, kuru ietvaros ir konstatēts administratīvais pārkāpums un kurās sakarā ar noilgumu lietvedību vairs nevarēja uzsākt. Ja 2005.gadā tika konstatēti 15 šādi gadījumi, tad 2006.gadā – jau 99. Visos šajos gadījumos saskaņā ar Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likumu valsts amatpersonām izteikts brīdinājums par turpmāku likuma pārkāpumu nepieļaušanu.

Par likumā „Par interesešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” valsts amatpersonām noteikto ierobežojumu neievērošanu pie administratīvās atbildības sauktas **105** valsts amatpersonas un ar naudas sodu sodītas **90** valsts amatpersonas kopumā ar **Ls 5870**, savukārt **17** valsts amatpersonas atbrīvotas no administratīvās atbildības pārkāpuma maznozīmīguma dēļ un tām ir izteikts mutvārdu aizrādījums Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 21.pantā noteiktajā kārtībā.

Kopumā 2006.gadā Biroja Valsts amatpersonu darbības kontroles nodaļa konstatējusi 165 administratīvos pārkāpumus. No tiem 66% vai 109 gadījumos administratīvais pārkāpums saistīts ar valsts amatpersonai noteikto ierobežojumu un aizliegumu pārkāpšanu. Otrs izplatītākais administratīvais pārkāpums ir valsts amatpersonas neziņošana par atrašanos interesešu konflikta situācijā (skat. 4.shēmu).

4.shēma. Administratīvo pārkāpumu struktūra 2006.gadā pēc Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa pantiem

Valsts amatpersonām noteikto ierobežojumu ievērošana

2006.gadā Biroja Valsts amatpersonu darbības kontroles nodaļa konstatējusi **215** likumā „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” valsts amatpersonām noteikto ierobežojumu pārkāpumus. Visvairāk – **61** gadījumā valsts amatpersonas pārkāpušas likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” 11.panta pirmajā daļā noteikto, ka valsts amatpersonai ir aizliegts, pildot valsts amatpersonas pienākumus, sagatavot vai izdot administratīvos aktus, veikt uzraudzības, kontroles, izziņas vai sodīšanas funkcijas, slēgt līgumus vai veikt citas darbības, kurās šī valsts amatpersona, tās radnieki vai darījumu partneri ir personiski vai mantiski ieinteresēti.

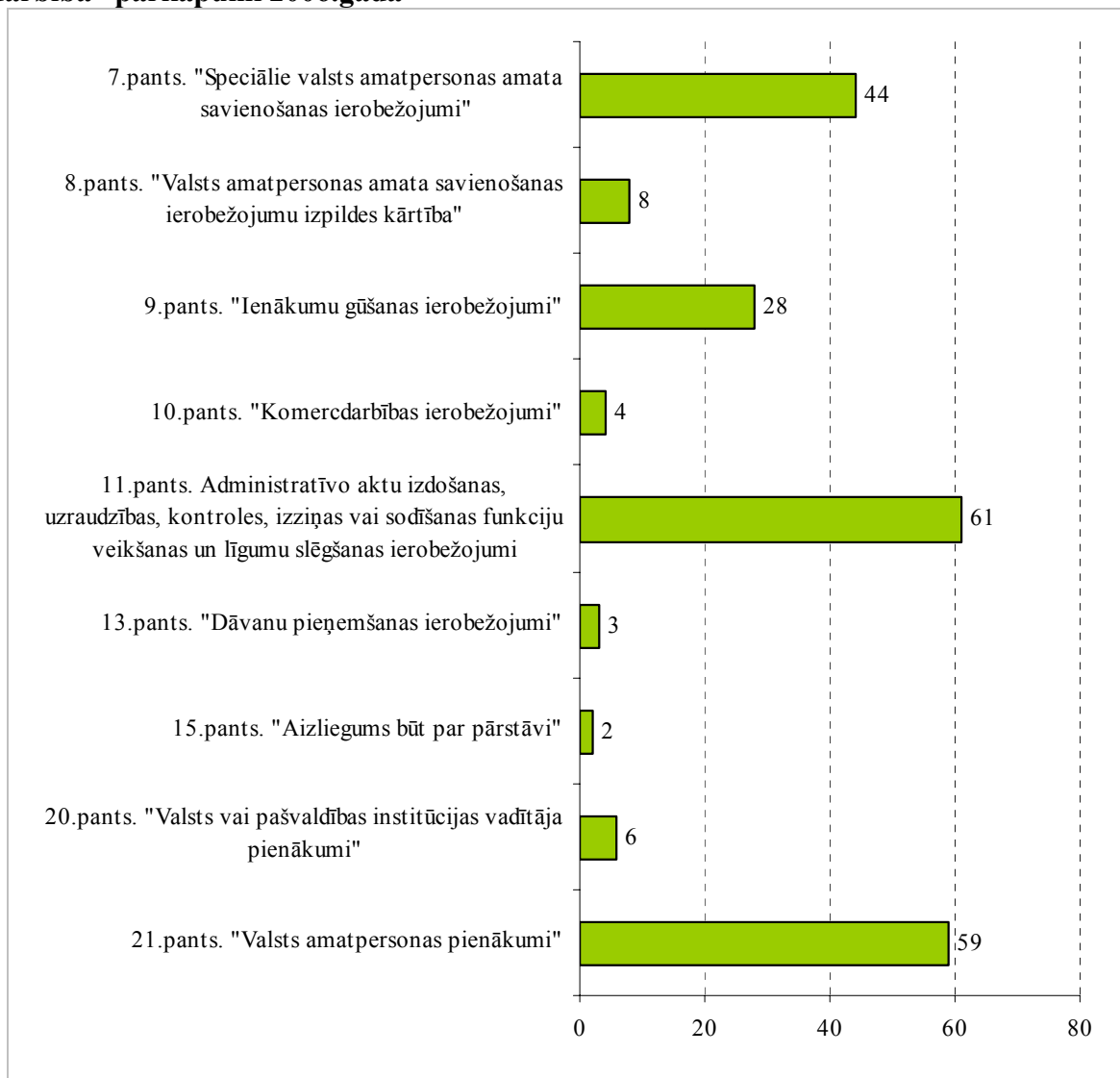
Pārbaužu ietvaros atklāti fakti, kas liecina, ka vairākas valsts amatpersonas, pārkāpjot likumu, ir pieņēmušas darbā savus radniekus vai pieņēmušas tādus lēmumus, kuru rezultātā viņu radnieki ir bijuši personiski vai mantiski ieinteresēti. Šīs personas nav pildījušas arī likumā noteikto pienākumu – informēt augstāko valsts amatpersonu vai koleģiālo institūciju par valsts amatpersonas amata pienākumu pildīšanu interešu konflikta situācijā, lūdzot deleģēt lēmumu pieņemšanu attiecībā uz saviem radniekiem citām personām.

Vēl joprojām tiek atklāti gadījumi, kad valsts amatpersonas ir veikušas darbības, kurās pašas ir bijušas personiski un mantiski ieinteresētas. Piemēram, ir īstenojušas uzraudzības vai kontroles funkcijas sev piederošos uzņēmumos, lēmušas vai piedalījušas lēmumu pieņemšanā par atalgojuma noteikšanu vai papildus ieņēmumiem pašiem sev.

Bieži konstatēts pārkāpums ir speciālo valsts amatpersonas amata savienošanas ierobežojumu pārkāpšana (44 gadījumos) un noteikto pienākumu gūšanas ierobežojumu neievērošana (28 gadījumi), kas noteikti likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” 7. un 9.pantā. Valsts amatpersonas bieži neņem vērā to, ka valsts amatpersonas amata savienošanai ar citu amatu nepieciešams saņemt arī attiecīgās valsts vai pašvaldības iestādes vadītāja vai viņa pilnvarotas personas, vai arī augstākas koleģiālas

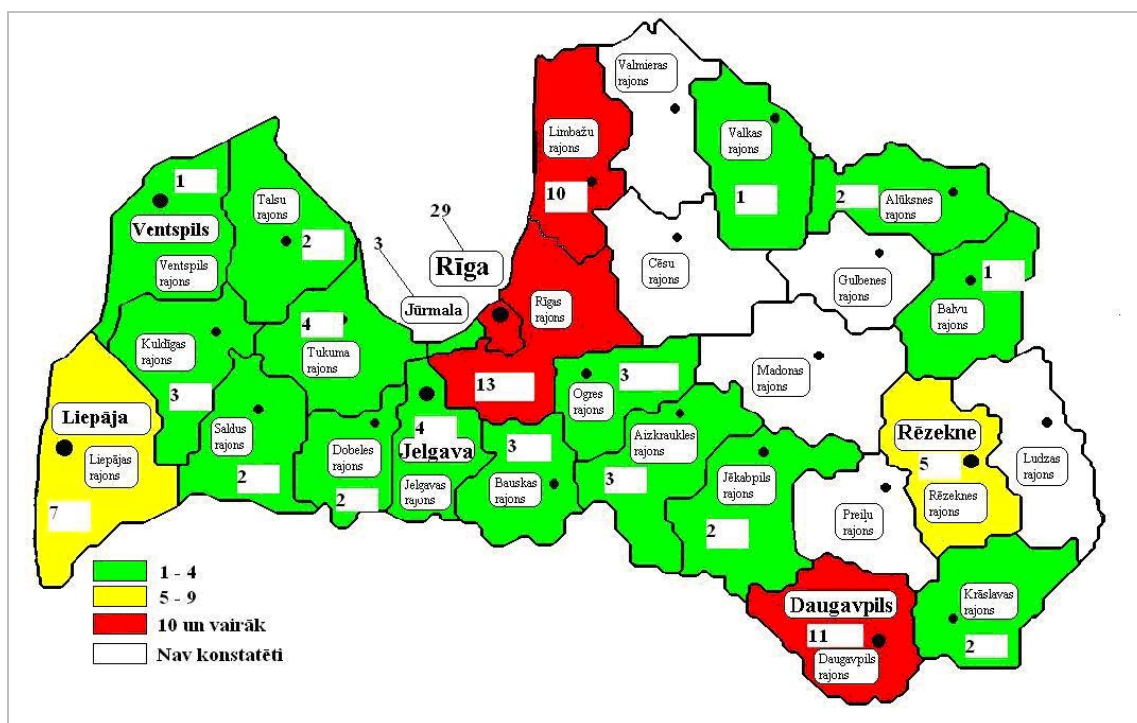
institūcijas rakstveida atļauju ar izvērtējumu, ka amatu savienošana neradīs interešu konfliktu (skat. 5.shēmu).

5.shēma. Konstatētie likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” pārkāpumi 2006.gadā

Saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 275.panta pirmās daļas 2.punktu **16** gadījumos izbeigta lietvedība administratīvo pārkāpumu lietā.

6.shēma. 2006.gadā atklāto administratīvo pārkāpumu korupcijas novēršanas jomā ģeogrāfiskā struktūra

Valsts amatpersonu civiltiesiskā atbildība

Saskaņā ar 30.pantu par likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” noteikumu pārkāpumiem ir paredzēta arī civiltiesiskā atbildība. Tas nozīmē, ka ienākumi un mantiskie labumi, kas gūti, pārkāpjot šajā likumā noteiktos ierobežojumus, vai proporcionāls to pieaugums ir piekritīgi valstij, presumējot, ka, pārkāpjot valsts noteiktos ierobežojumus un prettiesiski gūstot ienākumus vai mantiskos labumus, valsts amatpersona ir nodarījusi tādu kaitējumu valsts pārvaldības kārtībai, kas ir novērtējams mantiskā izteiksmē un ir proporcionāls aizliegtā veidā gūtu ienākumu, mantisko labumu un īpašuma vai mantas pieauguma vērtībai.

2006.gadā **86** valsts amatpersonām lūgts atlīdzināt valstij nodarītos zaudējumus **Ls 89107,70** apmērā. Pārskata periodā **73** valsts amatpersonas labprātīgi atlīdzinājušas valstij nodarītos zaudējumus **Ls 35520,64** apmērā.

Likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” 30.panta trešajā daļā ir noteikts, ka, ja valsts amatpersona labprātīgi neatlīdzina valstij nodarītos zaudējumus, Birojam ir pienākums veikt nepieciešamās darbības, lai Civilprocesa likuma noteiktajā kārtībā prasītu atlīdzināt valstij nodarītos zaudējumus. 2006. gadā Birojs 13 gadījumos ir pieprasījis amatpersonām atlīdzināt šos zaudējumus.

Nepatiesu ziņu norādīšana deklarācijās

Par nepatiesu ziņu norādīšanu valsts amatpersonu deklarācijās **39** gadījumos informācija nosūtīta VID, lai tas savas kompetences ietvaros šīs valsts amatpersonas sauktu pie administratīvās vai kriminālatbildības.

Pārbaudot valsts amatpersonu ienākumu atbilstību izdevumiem, konstatēts, ka **68** gadījumos valsts amatpersonu un viņu radnieku ienākumi, iespējams, nav bijuši atbilstoši viņu izdevumiem, tāpēc pārbaudes materiāli par **68** personām nosūtīti VID šo personu ienākumu likumības pārbaudei saskaņā ar likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli”

22.pantu. Atskaites periodā VID pēc Biroja ierosinājuma uzsācis iedzīvotāju ienākuma nodokļa auditu **47** personām un, pamatojoties uz veikto auditu rezultātiem, pieņēmis lēmumus par papildus nodokļu aprēķināšanu un soda naudas uzlikšanu **13** personām par kopējo summu **Ls 373976,05** apmērā. **10** personām VID atteicies uzsākt iedzīvotāju ienākuma nodokļa auditu.

Vadītāja pienākumu nepildīšana

Saskaņā ar likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” 20.panta pirmajā un sestajā daļā noteikto valsts vai pašvaldības institūcijas vadītājam ir pienākums atbilstoši savai kompetencei nepieļaut, lai šajā institūcijā strādājošās valsts amatpersonas nonāktu interešu konflikta situācijā un šādā situācijā īstenotu valsts amatpersonas amata pilnvaras, kā arī valsts vai pašvaldības institūcijas vadītājam ir pienākums nekavējoties informēt Biroju par minēto. Par šī panta prasību pārkāpumu pie administratīvās atbildības sauktas **6** valsts amatpersonas.

Saskaņā ar šā panta piekto daļu valsts vai pašvaldības institūcijas vadītājam vai viņa pilnvarotai personai ir pienākums šajā likumā un Ministru kabineta noteiktajā kārtībā nodrošināt, lai tiktu sastādīti un VID 15 dienu laikā elektroniskā veidā vai rakstveidā iesniegti valsts amatpersonu saraksti un to grozījumi. Šī panta prasību neievērošanu Birojs konstatējis **20** institūcijās.

Informācijas pārsūtīšana citām institūcijām

Pārskata periodā Birojs VID nosūtījis pārbaudes materiālus par **20** valsts un pašvaldības institūcijām, lai VID atbilstoši savai kompetencei veiktu pārbaudi, vai šajās institūcijās strādājošo amatpersonu neiekļaušana valsts amatpersonu sarakstos ir bijusi atbilstoša likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” prasībām un nodrošinātu to, lai visas valsts amatpersonas iesniegtu valsts amatpersonu deklarācijas. Pēc Biroja lūguma VID valsts amatpersonu sarakstos iekļāva **44** valsts amatpersonas.

Konstatējot valsts amatpersonu darbības tādu normatīvo aktu pārkāpumus, kuru izvērtēšana nav Biroja kompetencē, **195** gadījumos informācija nosūtīta kompetentajām institūcijām (Valsts kontrolei, Ģenerālprokuratūrai, VID, Valsts darba inspekcijai, Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijai, Finanšu un kapitāla tirgus komisijai, Drošības policijai, u.c. valsts institūcijām) pārbaudes veikšanai un atzinuma sniegšanai.

Pārbaudot valsts amatpersonu darbības atbilstību likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” normām, **38** gadījumos valsts amatpersonu darbības saskaņā ar iespējamā noziedzīga nodarījuma pazīmes un pārbažu materiāli nodoti Biroja korupcijas apkarošanas blokam izvērtēšanai un tālākai rīcībai.

Lēmumu apstrīdēšana un pārsūdzēšana

No administratīvi sodītajām **37** valsts amatpersonas ir apstrīdējušas Valsts amatpersonu darbības kontroles nodaļas pieņemto lēmumu par saukšanu pie administratīvās atbildības Biroja priekšniekam.

Biroja priekšnieks 2006.gadā ir pieņēmis **33** lēmumus par apstrīdētajiem Biroja Valsts amatpersonu darbības kontroles nodaļas vadītājas lēmumiem administratīvo pārkāpumu lietās.

19 Biroja priekšnieka lēmumi ir pārsūdzēti Administratīvajā rajona tiesā.

- 1 tiesā pārsūdzētais Biroja priekšnieka lēmums ir par likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” 13.panta pirmajā daļā noteikto ierobežojumu neievērošanu (pārkāpti dāvanu pieņemšanas ierobežojumi);

- 10 tiesā pārsūdzētie Biroja priekšnieka lēmumi ir par likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” 11.panta pirmajā daļā noteikto ierobežojumu neievērošanu (administratīvo aktu izdošanas, uzraudzības, kontroles, izziņas vai sodīšanas funkciju veikšanas un līgumu slēgšanas ierobežojumi);
- 8 tiesā pārsūdzētie Biroja priekšnieka lēmumi ir par likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” 7.pantā noteikto speciālo valsts amatpersonas amatu savienošanas ierobežojumu pārkāpšanu, kā arī 7 administratīvo pārkāpumu lietās valsts amatpersonas ir pārkāpušas likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” 9.panta pirmajā daļā noteiktos ienākumu gūšanas ierobežojumus.

Korupcijas novēršanas un apkarošanas valsts stratēģijas un programmas īstenošana

Pildot likumā noteikto pienākumu, Birojs koordinē Korupcijas novēršanas un apkarošanas valsts programmā 2004. – 2008.gadam (turpmāk tekstā – Valsts programma) minēto institūciju sadarbību, lai nodrošinātu programmas izpildi. Birojs regulāri seko uzdevumu izpildei citās institūcijās, daudzu uzdevumu izpildi īsteno arī pats. Tā kā vairāku Valsts programmas uzdevumu izpildei nav bijis savlaicīgi piešķirts finansējums vai lielā darba apjoma dēļ uzdevumi nebija paveicami plānotajā laika periodā, Birojs iesniedza Ministru kabinetā programmas grozījumu projektu un 2006. gada 2.maijā tika veikti grozījumi Valsts programmā.

Pēc grozījumu pieņemšanas Valsts programmā ir iekļauti 114 uzdevumi, no tiem 30 ir izpildīti, 77 uzdevumi tiek pildīti vai arī tiem vēl nav iestājies izpildes termiņš, 7 uzdevumi ir daļēji izpildīti.

Pārskata periodā īpaši nozīmīga ir bijusi četru uzdevumu izpilde.

Ir sagatavoti likumprojekti un iesniegti Ministru kabinetā, pildot uzdevumu **par Iedzīvotāju īpašuma un ienākumu kontroles mehānismu uzlabošanu, nodrošinot nelikumīgi iegūto līdzekļu identificēšanu un pierādīšanu** (Valsts programmas 33.uzdevums).

Lai pilnveidotu fizisko personu ienākumu gūšanas kontroles sistēmu, starpinstitūciju darba grupa, kuras sastāvā darbojas Finanšu ministrijas un VID speciālisti, kā arī pārstāvji no Tieslietu ministrijas, Ģenerālprokuratūras un Biroja ir izstrādājusi likumprojektu **Fizisko personu mantiskā stāvokļa deklarēšanas likums** un grozījumus vairākos ar to saistītos likumos – „Par iedzīvotāju ienākumu nodokli”, „Par nodokļiem un nodevām”, „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā”, kā arī Kredītiestāžu likumā. Ministru kabinets 20.jūnija sēdē nolēma, ka ministrijām atzinumi par likumprojektiem jāsniedz nedēļas laikā.

Iedzīvotāju ienākumu kontrole tiks nodrošināta, pamatojoties uz informāciju, kas norādīta iedzīvotāju ienākuma nodokļa gada ienākumu un fizisko personu mantiskā stāvokļa deklarācijās, kā arī balstoties uz VID rīcībā esošo informāciju, kuru tas saņem darba algas, u.c. paziņojumu veidā.

Mantiskā stāvokļa deklarēšanai iedzīvotājiem būs jāiesniedz pirmreizējā mantiskā stāvokļa deklarācija jeb t.s. sākumdeklarācija. Deklarācija būs jāiesniedz VID teritoriālajā iestādē līdz 2008.gada 1.aprīlim par mantisko stāvokli uz iepriekšējā gada beigām, un tas būs jāveic visām personām, kuru pastāvīgā dzīvesvieta ir Latvijas Republika, kā arī ārvalstniekiem, ja tiem Latvijā ir noteikts īpašums. Deklarēšanas pienākumu to nepilngadīgo personu vietā izpildīs vecāki vai persona, kas saskaņā ar normatīvajiem aktiem realizē vecāku varu (aizbildņi), bet aizgādņībā esošu personu vietā deklarēšanas pienākumu izpildīs aizgādņi.

Darba grupas izstrādātais risinājuma variants nodrošinās šādu mērķu sasniegšanu:

- tiks radīts atskaites punkts fizisko personu uzkrājumu, ienākumu un izdevumu atbilstības novērtēšanai;
- tiks nodrošinātas visaptverošas fizisko personu uzkrājumu, ienākumu un izdevumu atbilstības un attiecīgi nodokļu nomaksas un ienākumu legalitātes kontroles iespējas;
- tiks novērsta iespēja slēpt ienākumus, izmantojot citas personas identitātes datus (t.i. „norakstīt” uz citām fiziskajām personām naudu un īpašumus).

Pārskata periodā ir turpinājies intensīvs darbs koncepcijas projekta izstrādei „**Lobēšanas tiesiskā reglamentācijas nepieciešamība Latvijā**” (Valsts programmas 3.uzdevums), kurā piedalījās Biroja, Saeimas, Valsts kancelejas, Tieslietu ministrijas un Sabiedriskās politikas centra *Providus*, SIA "Mediju tilts" pārstāvji. Darba grupas sēdēs ir veiktas konsultācijas ar ārvalstu ekspertiem, kolēģiem no Lietuvas, Saeimas, pašvaldību un ministriju pārstāvjiem no vienas puses un lobētājiem un nevalstisko organizāciju pārstāvjiem no otras puses, tika organizēta diskusija ar krimināltiesību ekspertiem par tiesiskas lobēšanas norobežošanu no Krimināllikumā aizliegtās tirgošanās ar ietekmi.

Darba grupa ir konsultējusies arī ar Eiropas Savienības (turpmāk tekstā – ES) *PHARE* projekta ietvaros uzaicināto konsultantu Dereku Pērdiju (*Derek Purdy*). Tā kā darba grupā ir pārstāvētas ļoti atšķirīgas institūcijas, vēl netika panākta vienošanās par vispieņemamāko variantu situācijas risināšanai Latvijā. Darba grupa ir konceptuāli vienojusies par to, kādas darbības būtu Latvijā uzskatāmas par lobēšanu un kuras personas ir uzskatāmas par lobistiem. Vēl tiek vērtēts, kāds būtu optimālākais risinājums tiesiskas lobēšanas regulējumam, vai būtu nepieciešams atsevišķs normatīvais akts, vai pietiktu ar papildinājumu vai grozījumu iestrādī jau spēkā esošajā likumā "Iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtība valsts un pašvaldību institūcijās". Darba grupas locekļi vienprātīgi atzīst, ka, lai padarītu lobēšanu atklātāku, Latvijā būtu nepieciešams publiskot informāciju par to, kas ir lobētāji valsts un pašvaldību iestādēs un kādi ir viņu darbības mērķi.

Birojs ir sagatavojis grozījumus vairākos likumprojektos, pildot Valsts programmas 53.uzdevumu „**Ziņotāju aizsardzības un iedrošināšanas sistēmas izveidošana.**”, jo līdz šim pastāvošais regulējums neveicināja informācijas par koruptīviem tiesībpārkumiem nodošanu kompetento amatpersonu un iestāžu rīcībā.

Birojā izveidota darba grupa strādā pie risinājuma iespēju izvērtēšanas jautājumā par **augstāko valsts amatpersonu pārbaudi pirms iecelšanas amatā valsts pārvaldē** (Valsts programmas 75.uzdevums).

Tika sagatavots un iesniegts Ministru kabinetā informatīvais ziņojums „Korupcijas novēršanas un apkarošanas valsts programmas 2004. – 2008.gadam īstenošana”. Informatīvajā ziņojumā apkopota informācija par 70 Valsts programmas uzdevumiem. No informatīvajā ziņojumā minētajiem uzdevumiem pastāvīgi tiek pildīti 44 uzdevumi. Ir izpildīti 9 uzdevumi, kuriem ir konkrēts izpildes termiņš, 14 uzdevumi ir izpildīti daļēji vai to izpilde uzsākta, 3 uzdevumi nav izpildīti ierobežoto laika vai finanšu resursu dēļ.

Viens no būtiskākajiem Valsts programmas uzdevumiem, kurš bija jāizpilda minētajā atskaites periodā, skar **valsts un pašvaldību mantas izmantošanas kārtības noteikšanu**. Likums „Par valsts un pašvaldību finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanu” regulē vispārējos principus, konkrēti nenosakot to izpildes kārtību, tāpēc visām valsts pārvaldes iestādēm un pašvaldībām ir jāizstrādā iekšējie normatīvie akti, kas nosaka kārtību, kādā valsts un pašvaldību iestādes rīkojas ar savu mantu. Šis valsts programmas

uzdevums uzskatāms par daļēji izpildītu. Lielākajā daļā iestāžu ir izstrādāta kārtība iestādes saziņas un transporta līdzekļu izmantošanai, tomēr tas neaptver visu iestādes rīcībā esošās mantas izmantošanu.

Koruptīvo tiesībpārkāpumu analīzes jomā:

- sagatavots pārskats „Noziedzīgi nodarījumi valsts institūciju dienestā un par tiem tiesātās personas 2005.gadā”;
- sagatavots pārskats „Administratīvie pārkāpumi korupcijas novēršanas jomā 2005.gadā”.

Saskaņā ar Valsts programmas 2004.-2008.gadam 85.uzdevumā noteikto, Birojs 2006.gadā ir saņēmis 88 atskaites par konstatētajiem koruptīvajiem disciplinārajiem pārkāpumiem 10 ministrijās un to padotībā esošajās iestādēs, kā arī to pārziņā esošajos valsts uzņēmumos un kapitālsabiedrībās (uzņēmējsabiedrībās), kurās ministrija ir valsts kapitāla daļu turētāja.

Šajā periodā ierosinātas disciplinārlietas pret 34 valsts amatpersonām šādās ministrijās vai to padotībā esošajās valsts pārvaldes iestādēs:

Finanšu ministrija	- 8
Iekšlietu ministrija	- 20
Satiksmes ministrija	- 3
Veselības ministrija	- 1
Zemkopības ministrija	- 2

Visbiežāk disciplinārlietas ir tikušas ierosinātas par pienākumu pildīšanu interešu konflikta situācijā (11 gadījumi) un kukuļņemšanu – 8 gadījumi, kā arī par dienesta stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu – 7 reizes.

Normatīvo aktu analīzes jomā, lai novērstu iespējamus koruptīvos tiesībpārkāpumus, kā arī veicot esošo trūkumu normatīvajos aktos izvērtēšanu:

- apkopota institūciju sniegtā informācija par problēmām, kas saistītas ar ārzonu, zemu nodokļu un beznodokļu valstīs reģistrēto uzņēmumu darbību Latvijā;
- sagatavoti priekšlikumi Būvniecības likumā konstatētās problēmas risinājumam.

Normatīvo aktu projektu izstrāde

Lai sekmētu korupcijas novēršanu un apkarošanu, 2006.gada otrajā pusgadā Birojs izstrādājis un apstiprināšanai Ministru kabinetā virzījis šādus tiesību aktu projektus:

- 2006.gada 4.aprīlī izskatīts Ministru kabinetā un virzīts tālākai izskatīšanai Saeimā Biroja sagatavotais likumprojekts „**Vēlētāju apvienību finansēšanas likums**”. Vēlētāju apvienību finansēšanas noteikumi šobrīd spēkā esošajos normatīvajos aktos tiek regulēti ļoti minimāli, tāpat normatīvajos aktos nav noteikta detalizēta kārtība, kādā vēlētāju apvienības atskaitās par saņemto un izmantoto finansējumu, kā arī definēta atbildīgo valsts institūciju kompetence vēlētāju apvienību finansiālās darbības kontrolē.

Šāda situācija pašvaldību vēlēšanās rada nevienlīdzību starp politiskajām partijām un vēlētāju apvienībām. Lai novērstu šīs problēmas, likumprojektā tiek noteikta vēlētāju apvienību finansēšanas un atskaitīšanās par saņemto un izlietoto finansējumu kārtība, ņemot vērā vēlētāju apvienību darbību specifiku, tas ir, situāciju,

ka tās tiek izveidotas tikai uz pašvaldību vēlēšanām mazajās pašvaldībās un nav juridiskās personas.

Likumprojektā vēlētāju apvienībām tiek noteikti finansēšanas ierobežojumi (dāvinājumu (ziedojumu) saņemšanas limiti, anonīmu dāvinājumu (ziedojumu) aizliegums, starpniecības aizliegums u.c.) līdzīgi kā politiskajām partijām. Likumprojekts paredz lielāku atklātību saņemtā un izlietotā finansējuma uzskaitē, uzliekot vēlētāju apvienībām par pienākumu iesniegt pārskatus par ieņēmumiem un izdevumiem, kas saistīti ar vēlēšanu kampaņu. Likumprojekts paredz arī atbildības nosacījumus par likuma noteikumu pārkāpumiem, tie ir, administratīvā atbildība un nelikumīgi saņemtu ziedojumu atmaksāšana. Likumprojekts nosaka, ka kontroli un uzraudzību par šā likuma izpildi veiks Birojs.

Nemot vērā to, ka nākamās pašvaldību vēlēšanas, uz kurām tiks veidotas vēlētāju apvienības, notiks tikai 2009.gadā, likuma spēkā stāšanās paredzēta ar 2008.gada 1.janvārī, tādējādi tiks nodrošināta to personu, kuras likuma nosacījumi skars, savlaicīga informēšana par likumā paredzētajiem nosacījumiem, kā arī pienācīga kontrolējošo institūciju sagatavošana veicamajām funkcijām.

- 2006.gada 6.februārī Ministru prezidentam tika iesniegts tālākai virzībai Ministru kabinetā Biroja sagatavotais likumprojekts „**Grozījumi Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likumā**”. Ar šiem grozījumiem tiek precizēta politisko partiju atbildība par pārsniegto priekšvēlēšanu izdevumu apmēru. Tiek noteikts tiesiskais regulējums, kas ir adekvāts Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likuma mērķa sasniegšanai – tas paredz finanšu līdzekļu, kas izmantoti pretēji likuma nosacījumiem, tāpat kā citu finanšu līdzekļu, kas saskaņā ar šī likuma nosacījumiem ir pretlikumīgi finanšu līdzekļi, ieskaitīšanu valsts budžetā.
- Izskatīšanai Ministru kabinetā nodots likumprojekts „**Grozījums Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likumā**”, kas paredz noteikt Biroja kompetenci vēlētāju apvienību finansiālās darbības kontrolē.
- Izskatīšanai Ministru kabineta komitejā sagatavots Ministru kabineta noteikumu projekts „**Ministru kabineta pamatbudžeta programmā „Operatīvās darbības pasākumu nodrošināšana” apstiprināto līdzekļu piešķiršanas, izlietojuma un to uzraudzības kārtība**”, kas paredz, ka Ministru kabineta 2006.gada budžeta programmas „Operatīvās darbības pasākumu nodrošināšana” īstenošanai paredzētā apropriācija Ls 100 000 apmērā izlietojama tiesību aizsardzības iestādēm operatīvās darbības pasākumu nodrošināšanai, lai atklātu koruptīvus noziedzīgus nodarījumus. Šāda speciālā konta izveidošana ļaus pilnveidot operatīvo pasākumu sistēmu koruptīvo un ekonomisko noziedzīgo nodarījumu apkarošanā.
- Izskatīšanai Ministru kabinetā nodots noteikumu projekts „Grozījums Ministru kabineta 2002.gada 30.jūlija noteikumos Nr.334 „Noteikumi Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja amatpersonu un darbinieku atalgojumu, sociālajām garantijām un ar mācībām un kvalifikācijas celšanu saistīto izdevumu segšanu””. Noteikumi bija pieņemti un stājas spēkā ar 2007.gada 1.janvārī.
- Turpināts darbs pie likumprojekta „**Valsts un pašvaldību mantas iznomāšanas likums**” tālākas virzīšanas. 2006.gada 4.decembrī tas izskatīts Ministru kabineta komitejas sēdē, kur tika nolemts iesniegto likumprojektu neatbalstīt un Birojam likumprojekta redakcija atkārtoti jāsaskaņo ar Tieslietu ministriju, Finanšu ministriju, Satiksmes ministriju un Latvijas Pašvaldību savienību.

Likumprojekta „Valsts un pašvaldību mantas iznomāšanas likums” mērķis ir ieviest vienotu un precīzu regulējumu valsts un pašvaldības mantas iznomāšanai. Tas paredz noteikt valsts un pašvaldības mantas iznomāšanas kārtību: nomas tiesību piešķiršanas metodes, lēmumu par mantas iznomāšanu pieņemšanas kārtību, informācijas par iznomājamo mantu un iespējām to iznomāt publiskošanu, valsts vai pašvaldības mantas nomas tiesību piešķiršanu izsolē vai piedāvājumu konkursā galvenos noteikumus, noteikt atbildīgos par iznomāšanu un ierobežojumus iznomāšanas komisiju amatpersonām.

- 2006.gada 23.novembrī Valsts sekretāru sanāsmē tika skatīts Biroja izstrādātais likumprojekts „**Interesu konflikta novēršanas likums**” un ar to saistītais likumprojekts "**Grozījumi Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā**". Sanāsmē tika nolemts turpmāku likumprojektu izskatīšanu atlikt un Birojam, ņemot vērā nesaskaņoto jautājumu apjomu, izvērtēt Tieslietu ministrijas un Valsts kancelejas priekšlikumu pirms likumprojekta tālākas virzības sagatavot attiecīgu koncepcijas projektu un iesniegt Valsts kancelejā informāciju par likumprojekta turpmāko virzību.

Sabiedrības informēšana un izglītošana

2006. gadā Birojs ir ievērojami palielinājis veikto izglītošanas pasākumu apjomu un, izdodot jaunus izglītojošos materiālus, ir arī uzlabojusies apmācību kvalitāte. 2006.gadā semināros par interešu konflikta novēršanas un valsts amatpersonu profesionālās ētikas jautājumiem piedalījušies gandrīz divreiz vairāk interesentu nekā iepriekšējā gadā, sasniedzot aptuveni **1060** klausītāju lielu skaitu. Kopumā Biroja darbinieki piedalījušies **32** semināros, apmācību un konsultāciju pasākumos.

Informācijas sniegšana plašsaziņas līdzekļiem

Mainoties kriminālprocesa regulējumam, nedaudz ir samazinājies preseī sniegto paziņojumu skaits saistībā ar kriminālprocesiem par atklātajiem noziedzīgajiem nodarījumiem valsts institūciju dienestā. Tagad informācija tiek izplatīta tikai tajos gadījumos, ja uzsāktajā kriminālprocesā ir pieņemti kādi būtiski lēmumi, piemēram, par personas aizturēšanu vai arī gadījumos, kad izmeklēšana ir pabeigta un ir ticis pieņemts lēmums par lietas nosūtīšanu uz prokuratūru kriminālvajāšanas uzsākšanai.

Pārskata periodā izplatīti **69** paziņojumi plašsaziņas līdzekļiem, rīkotas **2** preses konferences, **4** publiskas diskusijas un **1** informatīvs seminārs. Sniegtas atbildes uz **26** Biroja interneta mājas lapā iesūtītiem jautājumiem. Biroja pārstāvji regulāri snieguši intervijas un komentārus plašsaziņas līdzekļiem un informācijas aģentūrām, kā arī piedalījušies radio un televīzijas raidījumos. 2006. gadā Biroja priekšnieks, viņa vietnieki un citi Biroja pārstāvji kopā piedalījušies TV vai radio raidījumos vai snieguši intervijas 35 reizes par dažādām tēmām, kas ir bijušas saistītas ar Latvijā īstenoto pretkorupcijas politiku. Regulāri notiek arī mājas lapas satura aktualizēšana.

2006.gada 24.aprīlī tika rīkota **preses konference**, kurā plašsaziņas līdzekļu pārstāvji tika informēti **par konstatētajiem partiju finansēšanas noteikumu pārkāpumiem pašvaldību vēlēšanu kampaņā 2005.gadā un veiktajiem pasākumiem atklāto pārkāpumu novēršanai**. Ar sagatavoto pārskatu par atklātajiem partiju finansēšanas pārkāpumiem 2005.gada pašvaldību vēlēšanās var iepazīties Biroja mājas lapā www.knab.gov.lv sadaļā Atklātie pārkāpumi.

2006.gada 13.septembrī Birojs rīkoja preses konferenci, kurā plašsaziņas līdzekļu pārstāvji tika iepazīstināti ar aptaujas „**Valsts amatpersonu zināšanas un izpratne par**

korupcijas novēršanas un apkarošanas jautājumiem” rezultātiem. Aptauju, kas ir pirmā šāda veida aptauja valsts amatpersonu vidū, 2006.gadā pēc Biroja pasūtījuma veica Socioloģisko pētījumu institūts. Tā atspoguļoja dažādu valsts amatpersonu grupu viedokļus par korupcijas izplatību Latvijā korupcijas novēršanas politiku, iestāžu īstenotajiem iekšējiem pretkorupcijas pasākumiem, gatavību ziņot par koruptīviem pārkāpumiem, kā arī amatpersonu personīgo saskarsmi ar dažādām korupcijas izpausmēm. Vairāk par pētījuma rezultātiem lasiet sadaļā *Sabiedriskās domas izpēte*.

Biroja priekšnieks Aleksejs Loskutovs (no kreisās), Socioloģisko pētījumu institūta pētnieces Sigita Sniķere un Ilze Koroļeva

Foto: AFI

Biroja rīkotās publiskās diskusijas, semināri, konferences un citi pasākumi ar Biroja pārstāvju piedalīšanos

Viena no Biroja funkcijām korupcijas novēršanas jomā ir koordinēt valsts programmā minēto institūciju sadarbību programmas izpildes nodrošināšanā. Lai kopīgi ar citām institūcijām izvērtētu līdz šim paveikto Valsts programmas uzdevumu izpildē un pārrunātu turpmākos rīcības virzienus, 2006.gada 10.martā Birojs rīkoja **publisku diskusiju Valsts programmas uzdevumu izpildē iesaistīto institūciju pārstāvjiem**.

Diskusijas ietvaros ieskatu korupcijas novēršanas problēmu risināšanā sniedza Gunta Veismane, Valsts kancelejas direktore, Andris Guļāns, Augstākās tiesas priekšsēdētājs, Skaidrīte Jaungaile-Gaile, VID Korupcijas novēršanas pārvaldes direktores vietniece, Andris Jaunsleinis, Latvijas Pašvaldību savienības priekšsēdētājs, Kaspars Berķis, Tieslietu ministrijas valsts sekretāra vietnieks tiesu jautājumos, Ilona Beierbaha, Tiesu administrācijas direktore, Viesturs Burkāns, Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas dienesta vadītājs, Aigars Treijers, Valsts policijas Iekšējās drošības biroja pārstāvis. Diskusijas dalībnieki profesionāli vērtēja korupcijas novēršanas vides pilnveidošanu savā nozarē.

No kreisās: Tiesu administrācijas direktore Ilona Beierbaha, Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas dienesta vadītājs Viesturs Burkāns, Biroja priekšnieks Aleksejs Loskutovs, Biroja Sabiedrisko attiecību un starptautiskās sadarbības nodaļas vadītāja Diāna Kurpniece un Korupcijas analīzes un pret darbības metodikas izstrādes nodaļas vadītājas v.i. Sandra Šimkus.

Foto: KNAB

Lai arī diskusijas dalībnieki bija vienprātīgi, ka korupcijas risku mazināšana iestādēs ir katras pašas iestādes uzdevums, tomēr atsevišķu jomu pārstāvji izteica viedokli, ka pretkorupcijas pasākumu ieviešana nav šo iestāžu darbības prioritāte un tādi ārēji apstākļi, kā lielā kadru mainība un funkciju apjomam neadekvāts atalgojums, vēl arvien rada korupcijai labvēlīgu vidi.

2006.gada 15.maijā Birojs rīkoja apaļā galda diskusiju **"Pašvaldību vēlēšanu kampaņas pārbaužu rezultāti. Secinājumi likumības nodrošināšanai Saeimas priekšvēlēšanu aģitācijas periodā"**. Ņemot vērā politisko partiju 2005.gada pašvaldību vēlēšanu deklarāciju pārbaudē atklātos pārkāpumus priekšvēlēšanu kampaņu finansēšanā, tai skaitā ar likumu atļautā priekšvēlēšanu izdevumu apmēra pārsniegšanu, Birojs diskusijā aicināja piedalīties politisko partiju, plašsaziņas līdzekļu pārstāvjus, nevalstiskās organizācijas un neatkarīgos pētniekus, lai skaidrotu Biroja veikto pārbaužu gaitu un rezultātus, likuma prasības, un sekmētu līdzīgu pārkāpumu nepieļaušanu un kopīgi diskutētu par nepieciešamajiem grozījumiem tiesību aktos.

2006.gada 30.jūnijā politisko partiju un to apvienību pārstāvjiem Birojs rīkoja **informatīvu semināru "Likumības nodrošināšana politisko partiju finansēšanā pirms 9.Saeimas vēlēšanām"**, kurā tika sniegta informācija par iesniedzamajiem paziņojumiem, deklarācijām un to iesniegšanas termiņiem, partiju ienākumu un izdevumu uzskaiti priekšvēlēšanu aģitācijas periodā, kā arī par atļautajiem izdevumu apmēriem priekšvēlēšanu aģitācijai pirms 9. Saeimas vēlēšanām.

2006.gada 2. un 3. oktobrī Valsts administrācijas skolā notika izglītojoša mācību materiāla kompaktdiska formātā **„Publiskās pārvaldes ētikas materiālu krājums”** prezentācija, kurā piedalījās Biroja priekšnieks Aleksejs Loskutovs, Valsts administrācijas skolas direktors Uģis Rusmanis, filmu studijas „Rija” direktors Vilnis Kalnaellis, Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) *SIGMA* un citu institūciju pārstāvji. Ir uzsākta aktīva materiālu izmantošana turpmākajos izglītošanas pasākumos, kā arī iespējamo lektoru, kas turpmāk varētu strādāt ar sagatavoto materiālu, iepazīstināšana ar krājumos ietvertu mācību metodi.

Pārskata periodā Birojs rīkojis vairākas ES *PHARE* projekta ekspertu ziņojumu prezentācijas un publiskas diskusijas. Vairāk par ekspertu ziņojumiem lasiet sadaļā *Ārvalstu un starptautisko institūciju finanšu palīdzības projektu rezultāti un līdzekļu izlietojums*.

Biroja īstenotie izglītošanas pasākumi

Atzīmējot Apvienoto Nāciju Organizācijas (turpmāk tekstā – ANO) Starptautisko pretkorupcijas dienu, 2006.gada septembrī Birojs izsludināja bērnu un jauniešu plakātu un karikatūru konkursu „Vieglai naudai smagas sekas...”. Biroja rīkotajā konkursā tika aicināti piedalīties bērni un jaunieši divās vecuma grupās: no 12 līdz 16 gadiem un no 17 līdz 21 gadam.

Konkursa godalgoto vietu ieguvēji ar Biroja vadību, mākslinieku Jāzepu Pīgozni un Saeimas Aizsardzības, iekšlietu un korupcijas novēršanas komisijas vadītāju Juri Dalbiņu

Foto: AFI

Iesniegtie darbi tika vērtēti divās kategorijās – „labākā karikatūra” un „labākais plakāts”. Apbalvošanas ceremonijas ietvaros savas simpātiju balvas pasniedza Saeimas Aizsardzības, iekšlietu un korupcijas novēršanas komisijas priekšsēdētājs Juris Dalbiņš. Pasākumā tika pasniegti arī Ministru prezidenta Aigara Kalvīša pateicības raksti, kā arī īpaša Biroja darbinieku simpātiju balva.

Ikšķiles vidusskolas skolniece Agnese Tauriņa, 1.vietas ieguvēja kategorijā „Labākais plakāts” 12 – 16 gadu vecuma grupā, ar mākslinieku Jāzepu Pīgozni

Foto: AFI

Konkurss tika rīkots ar mērķi sniegt jauniešiem iespēju ar radošiem līdzekļiem paust savu nosodošo attieksmi pret korupciju, t.sk. interešu konfliktu, kukuļošanu, dienesta stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu. Vienlaikus konkursa uzdevums bija aicināt jauniešus apzināties ne tikai korupcijas radītos sociālos un ekonomiskos zaudējumus, bet pievērst uzmanību arī tās izraisītajām morālajām sekām – kaunam, negodam ne vien koruptīvos nodarījumos apsūdzētajam, bet arī viņa ģimenes locekļiem.

Preiļu Mūzikas un mākslas skolas audzēkne Jūlija Podskočiņa, 1.vietas ieguvēja kategorijā „Labākā karikatūra” 12 – 16 gadu vecuma grupā

Foto: AFI

2006.gadā Biroja pārstāvji piedalījušies **32** sanāksmēs, informatīvajos semināros valsts un pašvaldību institūcijās, skaidrojot likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” normas, valsts amatpersonu profesionālās ētikas kā korupcijas pretstata ieviešanas nepieciešamību un rekomendējot institūcijām nostiprināt iekšējos pretkorupcijas pasākumus, kopumā aptverot gandrīz **1060** valsts amatpersonu lielu auditoriju.

Skaidrojot likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” normas, bieži vien nākas secināt, ka vēl joprojām ir daudz to amatpersonu, kas nav iepazinušās ar likuma prasībām un, iespējams, pārkāpj noteiktos ierobežojumus un aizliegumus, likuma nezināšanas dēļ. Tā kā valstī nav vienotas kārtības, kā tiek apmācīti publiskās pārvaldes darbinieki, kas kļūst par valsts amatpersonām, nosakot obligāti apgūstamo zināšanu minimumu par interešu konflikta novēršanas jautājumiem un valsts amatpersonu profesionālo ētiku, tad vēl joprojām šāda izglītošana notiek nesistemātiski un tikai pēc pašu institūciju vai darbinieku iniciatīvas.

Izglītošanas pasākumu ietvaros valsts pārvaldes sabiedrisko attiecību speciālistiem un Vidzemes reģiona pašvaldību komunikācijas speciālistiem tika sniegta informācija par to, kā novērst administratīvo resursu izmantošanu politisko partiju priekšvēlēšanu kampaņām.

Biroja pārstāvji vadīja seminārus par interešu konflikta novēršanu un valsts amatpersonu profesionālo ētiku Ogres rajona pašvaldības iestāžu vadītājiem, pašvaldību pārstāvjiem Latvijas pašvaldību daba devēju asociācijas biedru gada sapulcē, Valsts robežsardzes darbiniekiem, Zemkopības ministrijas amatpersonām, Zemgales reģiona valsts un pašvaldību iestāžu vadītājiem, Pārtikas un veterinārā dienesta Nacionālā diagnostikas centra amatpersonām, Latvijas Nacionālās aizsardzības akadēmijas personālam, Nacionālo bruņoto spēku karavīriem, Latgales un Vidzemes reģiona iestāžu vadītājiem Valmierā, VID Latgales reģiona iestādes vadītājiem, Rīgas pilsētas, Ogres, Bauskas, Cēsu, Dobeles un Jelgavas rajona izglītības iestāžu vadītājiem, profesionālās izglītības iestāžu direktoriem, kā

arī Valsts probācijas dienesta, Ceļu satiksmes drošības direkcijas darbiniekiem un Policijas koledžas pasniedzējiem.

Biroja gatavotie informatīvie un izglītojošie materiāli

2006.gadā tika izdoti divi bukleti „Ētika valsts amatpersonu darbībā” un „Ētikas kodekss valsts un pašvaldību iestādē”. Šo bukletu mērķis ir palīdzēt valsts amatpersonām izprast ētikas nozīmi sabiedrības uzticības nodrošināšanā valsts un pašvaldību institūcijām un praktiski savā darbā ievērot ētikas prasības. Tā kā valsts amatpersonu darbībā diezgan bieži var rasties interešu konflikta situācijas, tās ir jāprot atpazīt un ir jāzina, kā no tām izvairīties, tādēļ bukletā ir sniegti norādījumi, kādi gadījumi var liecināt par personisko ieinteresētību un kādas ir ētiskas rīcības normas, ko rekomendē Eiropas Padomes Daudznozaru grupa korupcijas jautājumos (*Multidisciplinary Group on Corruption – GMC*).

Bukletu „Ētika valsts amatpersonu darbībā” un „Ētikas kodekss valsts un pašvaldību iestādē” vāku attēli

Bukletā „Ētikas kodekss valsts un pašvaldību iestādē” ir sniegta praktiska informācija tiem, kas vēlas izstrādāt ētikas kodeksu savā iestādē vai profesionālajā nozarē.

Lai precizētu, ko nozīmē valsts amatpersonas profesionālā ētika un kā panākt ētikas principu un normu iedzīvināšanu valsts pārvaldes institūciju darbībā, bukletos aplūkoti šādi jautājumi:

- Kas ir ētika un kas ir valsts amatpersonu profesionālā ētika?
- Kādas ir normatīvo aktu prasības par ētikas ievērošanu valsts pārvaldē?
- Kāpēc ir svarīgi panākt valsts amatpersonu ētisku rīcību?
- Kas ir ētikas kodekss un kā to izstrādāt?
- Kā valsts amatpersonas darbā praktiski piemērot ētikas principus?

Birojs sadarbībā ar OECD *SIGMA* apakšprogrammu, Valsts administrācijas skolu un VID, izmantojot Lielbritānijas vēstniecības finansiālo atbalstu ir sagatavojis izglītojošu materiālu komplektu kompaktdiska formātā „**Publiskās pārvaldes ētikas materiālu krājums**”. Tas ir interaktīvs izglītojošs un informatīvs materiālu apkopojums modernā kompaktdiska formātā. Krājums sastāv no trijiem atsevišķiem kompaktdiskiem: „Profesionālās ētikas vērtības”, „Interesešu konflikta novēršana”, „Tiesības, pienākumi un saistības”. Krājumā ir pieejami normatīvie akti, skaidrojoši teksti par dažādām korupcijas vai interešu konfliktu problēmām un ētiku kā to pretstatu. Katrā no krājuma daļām ir iekļauta video situācija, kas vizuāli saistošā veidā attēlo raksturīgākās problēmas valsts amatpersonu darbā. Šim mācību

materiālam ir metodoloģiski jauns formāts, kas ir izmantojams gan individuālai apmācībai, gan arī semināru nodarbībās.

”Publiskās pārvaldes ētikas materiālu krājums” kompaktdisku vāku noformējums

Krājums galvenokārt paredzēts valsts amatpersonām – valsts un pašvaldību iestāžu augstākā un vidējā līmeņa vadītājiem un darbiniekiem apmācībām grupās ar pasniedzēju vai individuāli. Krājums var būt noderīgs arī mācībuursos un programmās pilsoniskās sabiedrības pārstāvjiem un studējošajiem. Atkarībā no konkrētajiem mācību mērķiem tas var tikt izmantots tādu tēmu apgūšanā, kā publiskās pārvaldes sektora vērtības, laba pārvaldība, atklātība lēmumu pieņemšanā, interešu konfliktu un korupcijas novēršana, korupcijas riski publiskajos iepirkumos, atbildīga lēmumu pieņemšana, personāla vadība.

2006.gada rudenī tika izsludināts konkurss pretkorupcijas informatīvās kampaņas materiālu izgatavošanai, kura rezultātā no 3 pieteikumiem tika izvēlēts piemērotākais pretendents – SIA „McCannErickson Rīga” ar kampaņas devīzi „**Korupcija ir varas prostitūcija**”. Izgatavotā videoklipa demonstrēšana televīzijas kanālos tiek plānota 2007.gada februārī.

Sabiedriskās konsultatīvās padomes darbs

2006.gadā notikušas **8** Sabiedriskās konsultatīvās padomes (turpmāk tekstā – Padome) sēdes. Šajā laikā Padome īpašu uzmanību pievērta Biroja sagatavotajiem likumprojektiem (likumprojekts „Valsts un pašvaldību mantas iznomāšanas likums”, likumprojekts „Interesu konflikta novēršanas likums”), kā arī jautājumiem, kas saistīti ar jaunā Publisko iepirkumu likuma pieņemšanu. Šis jautājums Padomes darba kārtībā kļuva aktuāls pēc tam, kad Birojs vairākkārt bija norādījis uz likumā ietvertām normām, kas rada paaugstinātu administratīvās korupcijas risku.

Pēc Publisko iepirkumu likuma pieņemšanas Saeimā, Padome uz sēdi aicināja valsts kontrolieri Ingunu Sudrabu un Iepirkumu uzraudzības biroja direktoru Andreju Tiknusu, lai pārrunātu šī likuma neregulēto iepirkumu kontroles un uzraudzības iespējas, kā arī diskutētu par likuma „Par valsts un pašvaldību finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanu” izpildes nodrošināšanu. Pēc šo jautājumu izskatīšanas kārtējā sēdē, Padome secināja, ka pastāv zināmas problēmas jautājumā par finanšu revīziju veikšanu un valstij nodarītā kaitējuma aprēķināšanu un ieteica meklēt visas iespējas, lai Birojs savām vajadzībām izveidotu atsevišķu struktūrvienību šīs funkcijas nodrošināšanai.

Tā kā saskaņā ar Padomes nolikumu Padomes priekšsēdētāja pilnvaru termiņš ir viens gads, jūnija sēdē Padomes locekļi vienojās arī turpmāko Padomes darbības vadīšanu uzticēt Sabiedriskās politikas centra *Providus* pārstāvim Valtam Kalniņam. 2006.gada otrajā pusgadā notikušas izmaiņas Padomes dalībnieku sastāvā, kā arī pilnvaroto pārstāvju nomaīņa. Latvijas Žurnālistu savienības vietā turpmāk Padomē darbosies Latvijas Preses izdevēju asociācija, ko

pārstāv A/S „Preses Nams” viceprezidente, SIA „Mediju Nams” valdes priekšsēdētāja vietniece Lilita Seimuškāne. Latvijas Būvnieku asociāciju turpmāk pārstāvēs tās direktors Viktors Puriņš, savukārt Ārvalstu Investoru padomi Latvijā pārstāvēs tās izpilddirektors Ģirts Greiškals.

Vēl viens aktuāls jautājums, kas tika skatīts Padomes sēdēs bija par priekšvēlēšanu aģitāciju pirms 9.Saeimas vēlēšanām. Padomes loceklis iepazīnās ar Sabiedriskās politikas centra *Providus* pētnieces Lolitas Čigānes projekta „Atklāti par 9.Saeimas priekšvēlēšanu kampaņas finansēm” rezultātiem līdz 2006.gada augustam, kā arī aicināja uz sēdi Turgus un sociālo pētījumu centra „Latvijas Fakti” direktoru Aigaru Freimani un Turgus un sabiedriskās domas pētījumu centra SKDS direktoru Arni Kaktiņu, lai diskutētu par priekšvēlēšanu aģitācijas ietekmi uz politisko partiju reitingiem un vēlēšanu izvēli.

Lai pārrunātu lobēšanas tiesiskās reglamentācijas iespējas Latvijā, Padomes loceklis kā viens no pirmajiem tika iepazīstināts ar Biroja vadībā strādājošās darba grupas sagatavoto koncepcijas projektu.

Sabiedriskās domas izpēte

2006.gada sākumā Birojs, īstenojot likumā noteikto funkciju veikt sabiedriskās domas izpēti un analīzi, pasūtīja socioloģisko aptauju „Valsts amatpersonu zināšanas un izpratne ar korupcijas novēršanas un apkarošanas jautājumiem”. Aptaujas mērķis bija noskaidrot, kāds ir amatpersonu izglītības līmenis par pretkorupcijas jautājumiem. Lai noteiktu amatpersonu zināšanas par korupcijas un interešu konflikta novēršanu, amatpersonām tika uzdoti vairāki jautājumi testa veidā. Anketā tika ietverti 13 dažādas sarežģītības jautājumi, atbildot uz kuriem, bija jāizvēlas viena pareizā alternatīva. No aptaujātajām amatpersonām neviena nav atbildējusi pilnīgi pareizi uz visiem 13 jautājumiem, visbiežāk respondenti pareizi atbildējuši uz pieciem, sešiem vai septiņiem jautājumiem.

Aptaujas dati ļauj secināt, ka normatīvos aktus korupcijas novēršanas jomā vislabāk pārzina tiesu sistēmas darbinieki un augstākā līmeņa amatpersonas. Amatpersonām Rīgā, kā arī respondentiem ar augstāku izglītības līmeni ir pilnīgākas zināšanas par korupcijas jautājumiem. Piemēram, amatpersonām tika uzdots jautājums „*Vai publiskā iepirkuma komisijas loceklis var piedalīties pretendentu piedāvājuma vērtēšanā, ja viens no piedāvājuma iesniedzējiem ir viņa brālim piederošs uzņēmums?*”, uz kuru ir saņemts 79% pareizo atbilžu (proti, „Nē”).

Lai arī jautājums ir visai vienkāršs un liecina par likumā aizliegtu interešu konfliktu, diemžēl vairāk kā 20% respondentu nebija varējuši uz to atbildēt pareizi.

Vērtējot to, kā dažādas institūcijas sekmē korupcijas novēršanu Latvijā, visvairāk respondentu uzticību izteikuši Birojam – 73% uzskata, ka Birojs veicina korupcijas novēršanu, no tiem 52% uzskata, ka drīzāk veicina, bet 21% – ka ļoti veicina. Otra visbiežāk nosauktā institūcija, kas veicina korupcijas novēršanu, ir plašsaziņas līdzekļi – 44% uzskata, ka mediji drīzāk veicina korupcijas novēršanu, savukārt 21% domā, ka ļoti veicina.

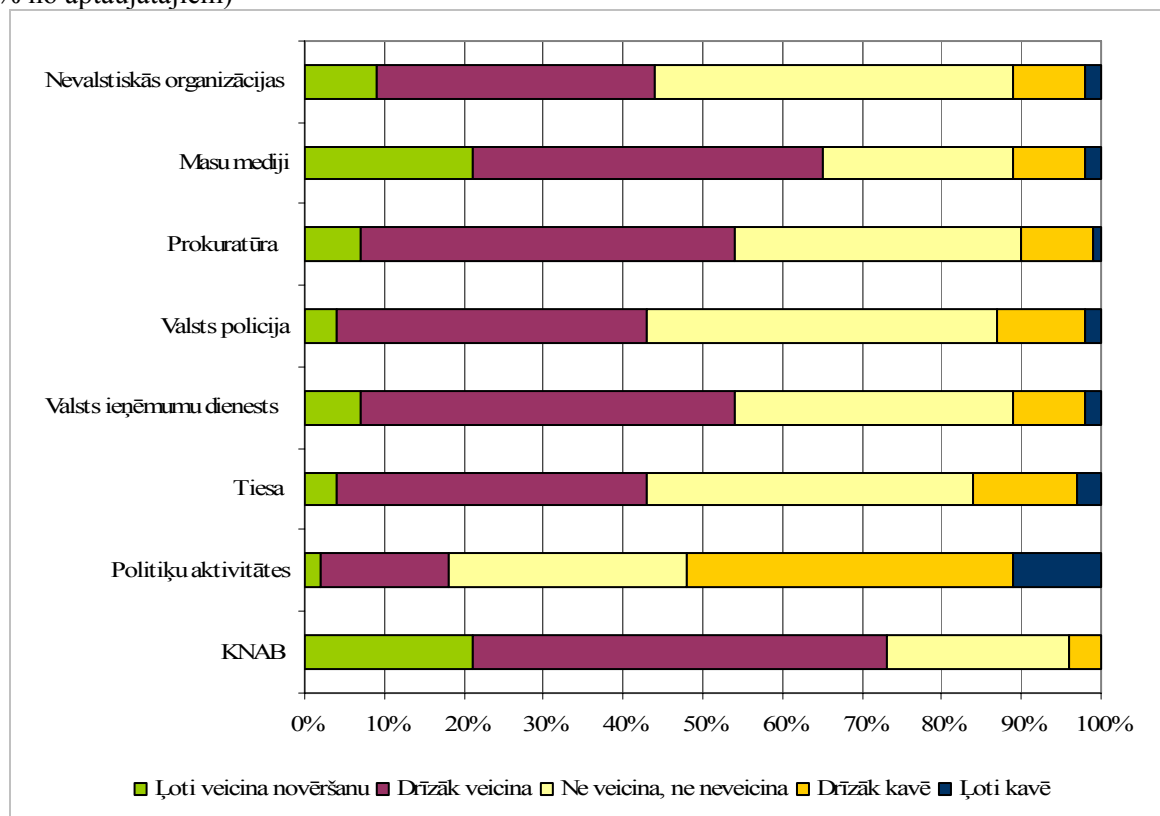
Amatpersonas līdzīgi vērtē VID un prokuratūras darbību korupcijas novēršanas jomā – vairāk kā puse (54%) respondentu norādījuši, ka abas iestādes vai nu ļoti veicina vai drīzāk veicina korupcijas novēršanu.

Tāpat līdzīgi tiek vērtētas tiesas un Valsts policijas aktivitātes korupcijas jomā – attiecīgi 41% un 44% norādījuši, ka šo iestāžu darbība ne veicina ne kavē korupcijas novēršanu valstī.

Salīdzinoši daudz ir to amatpersonu, kam trūkst konkrēta viedokļa par nevalstisko organizāciju darbību korupcijas novēršanas jomā – gandrīz puse (45%) aptaujāto amatpersonu uzskata, ka nevalstiskās organizācijas nedz veicina, ne arī kavē korupcijas novēršanu.

Viskritiskāk tikušas vērtētas politiķu aktivitātes korupcijas novēršanas jomā – vairāk kā puse (52%) amatpersonu atzīmējuši, ka politiķi kavē vai drīzāk kavē korupcijas novēršanu valstī, bet gandrīz trešā daļa (30%) uzskata, ka politiķi neietekmē korupcijas novēršanu.

7. shēma. Dažādu institūciju loma korupcijas novēršanas sekmēšanā
(% no aptaujātajiem)

Lūdzu, novērtējiet, kā, Jūsuprāt, korupcijas novēršanu Latvijā ietekmē šādas institūcijas?

Ir vērojama statistiski nozīmīga atšķirība starp politiķu aktivitāšu vērtējumu korupcijas novēršanas jomā un amatpersonas kategoriju, kurai pieder respondents. Augstākā valsts un pašvaldību līmeņa amatpersonas, t.sk., pašvaldību deputāti, biežāk nekā citi norādījuši, ka politiķu aktivitātes veicina korupcijas novēršanu valstī. Visskeptiskāk politiķu aktivitātes vērtē tiesu sistēmas pārstāvji un valsts un pašvaldību iestāžu vadītāji.

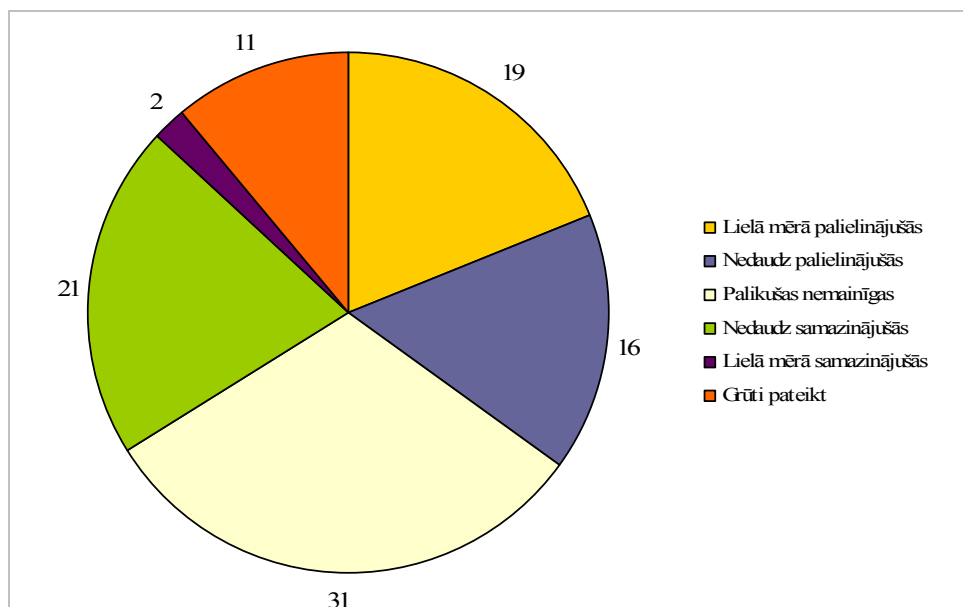
Tāpat pastāv statistiski nozīmīgas atšķirības tiesas un nevalstisko organizāciju darbības vērtējumā atkarībā no respondenta darbības reģiona – puse vai vairāk respondentu Vidzemē (53%) un Latgalē (50%) uzskata, ka tiesa veicina vai drīzāk veicina korupcijas novēršanu Latvijā, turpretim citos reģionos šādi domājošo respondentu īpatsvars svārstās no 34- 44%. Jāatzīmē, ka 23% no Rīgā aptaujātajām amatpersonām norādījušas, ka viņuprāt tiesas kavē vai drīzāk kavē korupcijas novēršanu valstī, kas salīdzinoši ar citiem reģioniem ir gandrīz divas reizes lielāks rādītājs.

Vērtējot nevalstisko organizāciju lomu korupcijas novēršanā Latvijā, Rīgas reģionā aptaujātās amatpersonas biežāk nekā citviet norādījušas, ka nevalstiskais sektors ļoti veicina vai drīzāk veicina korupcijas novēršanu valstī (56%). Salīdzinājumam: Kurzemē un Vidzemē šāds viedoklis ir 43% amatpersonu, bet Latgalē un Zemgalē – attiecīgi 38% un 35%. Jāatzīmē, ka Kurzemes reģionā aptaujātās amatpersonas gandrīz divreiz biežāk nekā citviet aptaujātie atzīmējuši, ka nevalstiskās organizācijas drīzāk kavē vai ļoti kavē korupcijas novēršanu – šādu atbildi snieguši 19% no reģiona amatpersonām.

Vērtējot to, kā pēdējo četru gadu laikā mainījušās ar augstākā līmeņa korupciju saistītās problēmas valstī, gandrīz trešā daļa aptaujāto amatpersonu (31%) norādījušas, ka

situācija palikusi nemainīga, turpretim 35% uzskata, ka problēmu kļuvis vairāk – 19% atzīmējuši, ka problēmas palielinājušās ļoti lielā mērā, bet 16% uzskata, ka nedaudz palielinājušās. Jānorāda, ka piektā daļa respondentu (21%) domā, ka korupcija augstākajā līmenī pēdējo gadu laikā ir samazinājusies.

8. shēma. Augstākā līmeņa korupcijas attīstības tendences pēdējo četru gadu laikā amatpersonu vērtējumā (% no aptaujātajiem)

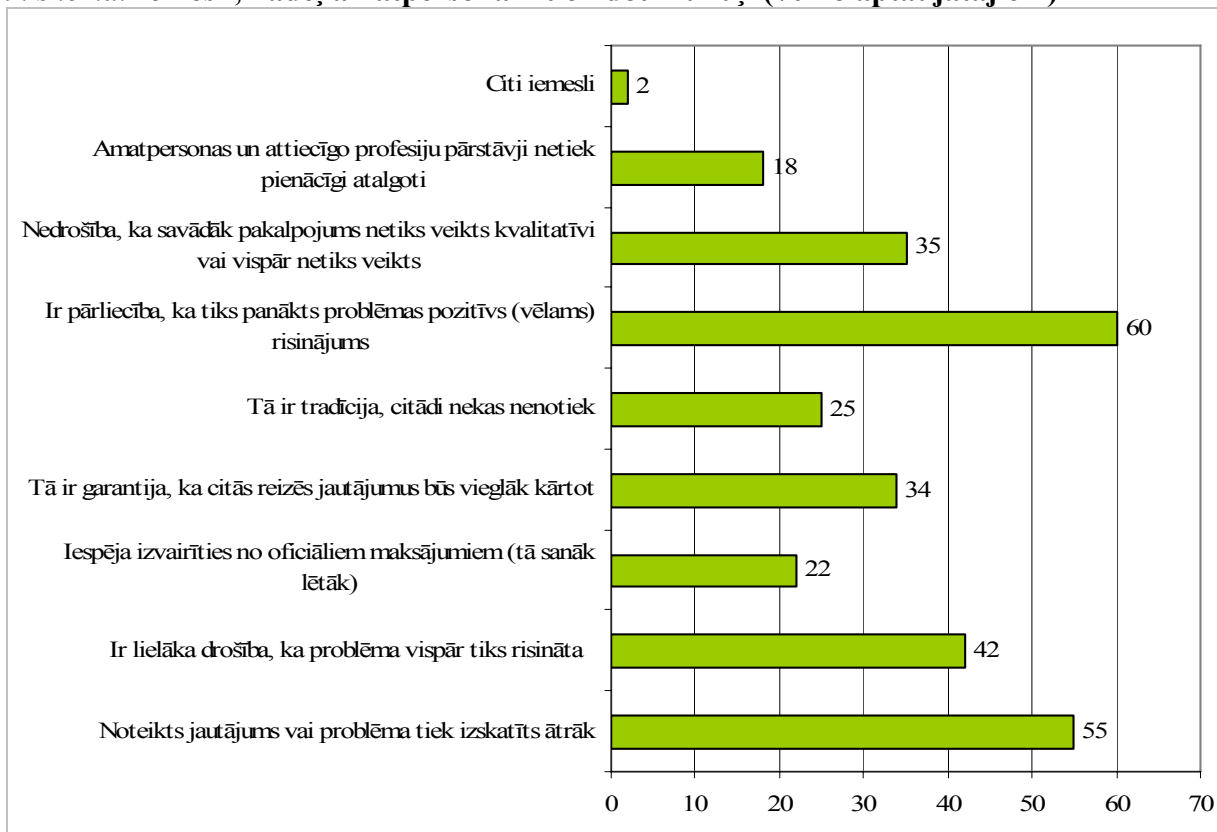
Kā Jūs vērtējat korupcijas attīstības tendences? Sakiet, lūdzu, kā, Jūsuprāt, pēdējo četru gadu laikā mainījušās ar augstākā līmeņa korupciju saistītās problēmas?

Vērojamas statistiski nozīmīgas atšķirības starp vērtējumu korupcijas attīstības tendencei un aptaujāto amatpersonu kategoriju. Valsts un pašvaldību iestāžu vadītāji (43%), nacionālo bruņoto spēku karavīri un militārie darbinieki, kā arī pašvaldību deputāti ir starp tiem, kuri biežāk nekā citi norādījuši, ka korupcija pēdējo gadu laikā publiskajā sektorā ir pieaugusi, savukārt augstākā līmeņa valsts amatpersonas šādu vērtējumu sniegušas krietni retāk – 19 % no šīs grupas respondentiem uzskata, ka korupcija ir nedaudz vai lielā mērā palielinājusies. Tajā pat laikā aptuveni vienāds katrā no amatpersonu grupām pēc kategorijas ir to respondentu īpatsvars, kuri uzskata, ka korupcija valstī ir nedaudz vai lielā mērā samazinājusies. Skeptiskāk korupcijas izplatības mazināšanos vērtējuši valsts un pašvaldību iestāžu vadītāji un civildienesta ierēdņi.

Pastāv dažādi uzskati par to, kāpēc cilvēki piedāvā vai dod kukuļus valsts vai pašvaldību iestāžu amatpersonām. 60% no aptaujātajām amatpersonām uzskata, ka kukuļi tiek doti, jo ir pārliecība, ka tādējādi tiks panākts vēlamo problēmas risinājums, savukārt 55% amatpersonu norādījuši, ka tādējādi problēma vai jautājums varētu tikt ātrāk izskatīts. Vēl kā biežāk minētie kukuļu došanas iemesli norādīta garantija, ka problēma vispār tiks risināta (42%) un nedrošības sajūta, ka savādāk pakalpojums netiks sniegts kvalitatīvi vai vispār netiks sniegts (35%). 34% amatpersonu uzskata, ka kukuļa došana varētu būt garantija, ka nākamajā reizē jautājumus būs vieglāk kārtot.

Jāatzīmē, ka visās amatpersonu kategoriju grupās, atskaitot nacionālo bruņoto spēku karavīrus un militāros darbiniekus, kā visbūtiskākais kukuļdošanas iemesls minēts sabiedrībā izplatītais viedoklis, ka tādējādi iespējams panākt problēmas vēlamo risinājumu un ka tādējādi noteiktais jautājums tiks izskatīts ātrāk.

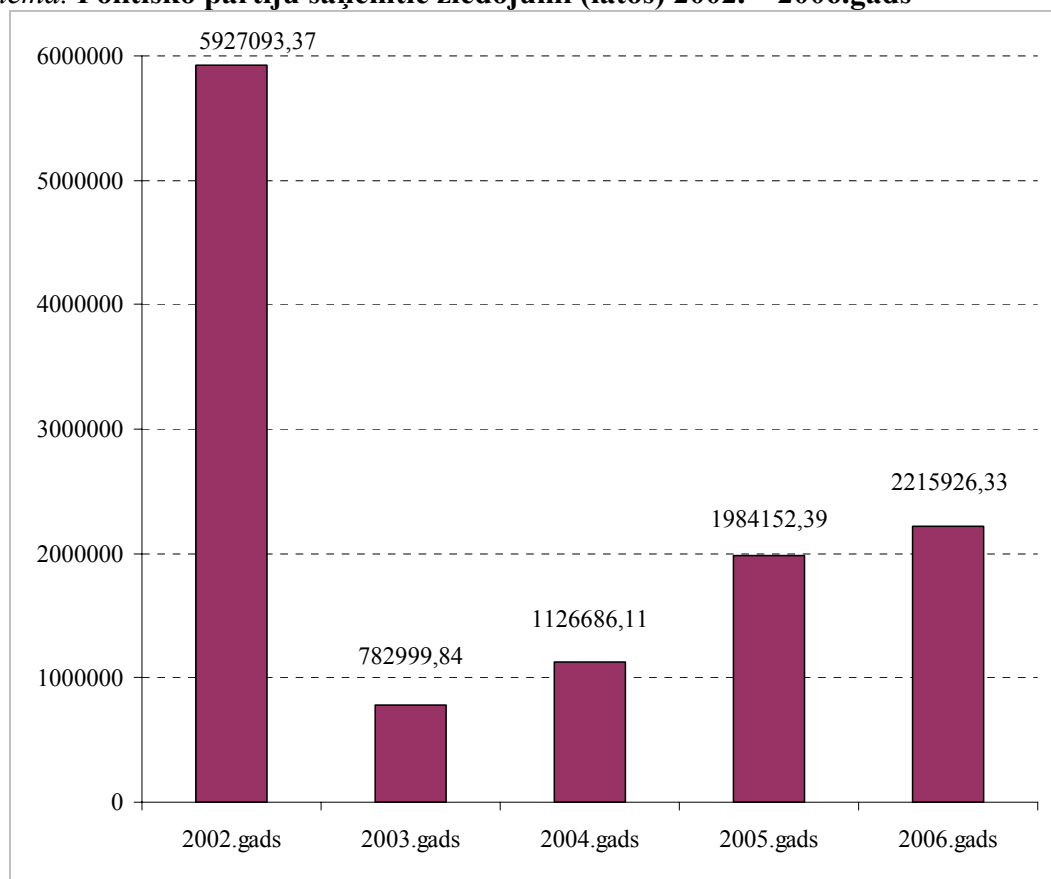
9. shēma. Iemesli, kādēļ amatpersonām tiek doti kukuļi (% no aptaujātajiem)

Darbības rezultāti politisko partiju un to apvienību finansēšanas noteikumu izpildes kontrolē

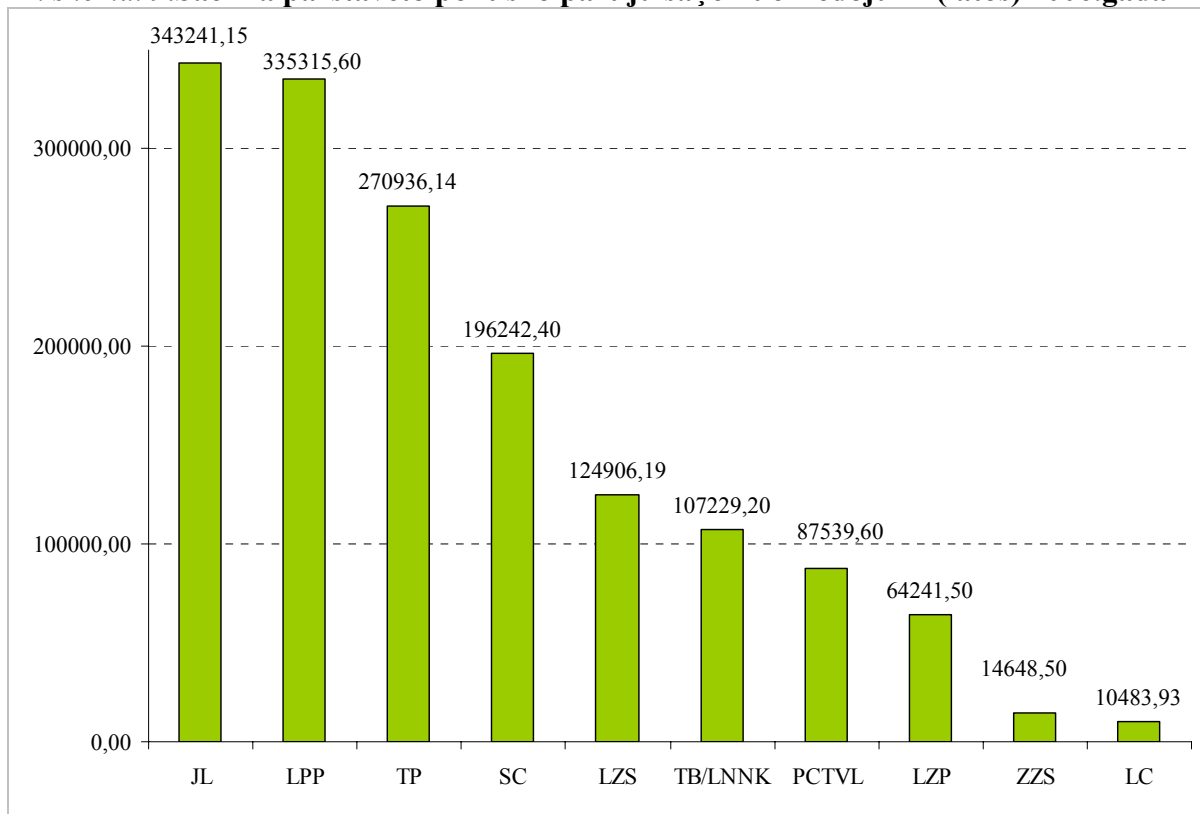
2006.gads bija 9.Saeimas vēlēšanu gads, kura laikā politiskās partijas piesaistīja ļoti daudz ziedojumu un īstenoja aktīvas priekšvēlēšanu aģitācijas kampaņas. Biroja pienākums bija veikt priekšvēlēšanu norises monitoringu, veikt politisko darbību finansēšanas kontroli par atbilstību normatīvo aktu prasībām un publiskot informāciju par visiem saņemtajiem ziedojumiem. Tā kā individuālo ziedojumu skaits šai periodā bija lielāks nekā iepriekšējā gadā (skat. 10.shēmu), datu ievade un politisko partiju finansēšanas datu bāzes uzturēšana priekšvēlēšanu periodā ir prasījusi ieguldīt lielākus darba resursus. Pieaugušais ziedojumu skaita apjoms ievērojami palielināja Biroja darba slodzi arī politisko partiju finansēšanas kontrolē. Pārskata periodā tika pārbaudīti **668** politisko partiju iesniegtie saraksti par saņemtajiem dāvinājumiem (ziedojumiem), kas ir par 24 vairāk nekā iepriekšējā gadā.

10. shēma. Politisko partiju saņemtie ziedojumi (latos) 2002. – 2006.gads

Lai nodrošinātu politisko partiju finansiālās darbības atklātumu, likumību un atbilstību parlamentārās demokrātijas sistēmai, saskaņā ar Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likumu partijas iesniedz un Birojs desmit dienu laikā Biroja mājas lapā <http://www.knab.gov.lv> publicē informāciju par partiju saņemtajiem dāvinājumiem (ziedojumiem), norādot tā veidu, summu, saņemšanas datumu, kā arī fizisko personu, kura izdarījusi dāvinājumu vai ziedojumu.

11. shēma. 9.Saeimā pārstāvēto politisko partiju saņemtie ziedojumi (latos) 2006.gadā

Saīsinājumu atšifrējums:

JL – politiskā partija „Jaunais laiks”

LPP – Latvijas Pirmā partija

TP – Tautas partija

SC – politisko organizāciju apvienība „Saskaņas centrs”

LZS – centriskā partija Latvijas Zemnieku savienība

TB/LNNK – apvienība „Tēvzemei un Brīvībai”/LNNK

PCTVL – politisko organizāciju apvienība „Par cilvēka tiesībām vienotā Latvijā”

LZP – Latvijas Zaļā partija

ZZS – politisko organizāciju apvienība „Zaļo un Zemnieku savienība”

LC – politiskā partija „Latvijas Ceļš”

2006.gadā vislielāko finansējumu saņēmusi politiskā partija „Jaunais laiks” – Ls 343241,15, vismazāk partija „Latvijas Ceļš” – Ls 10483,93, savukārt Latvijas Pirmās partijas un partijas „Latvijas Ceļš” vēlēšanu apvienība nav saņēmusi nevienu ziedojumu.

Analizējot vidējo viena saņemtā ziedojuma apjomu, secināms, ka politiskajai partijai „Jaunais laiks” ir daudz neliela apmēra ziedojumu, kas svārstās robežās no 5 līdz 50 latiem, savukārt maksimālais atļautais ziedojums Ls 10000 apmērā visbiežāk ziedots Latvijas Pirmajai partijai – 18 reizes, „Jaunajam laikam” – 9 reizes, apvienībai „Tēvzemei un Brīvībai”/LNNK – 3, Tautas partijai, Saskaņas centram, Tautas saskaņas partijai katrai viens šāds ziedojums.

Politisko partiju finansiālās un saimnieciskās darbības kontroli Birojs veic četros posmos: iesniegto deklarāciju pārbaude saskaņā ar Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likuma prasībām, grāmatvedības uzskaites pārbaude, ziedojumu patiesuma un likumības pārbaude un pretpārbaudes.

Par konstatētajiem pārkāpumiem atskaites periodā tika pieņemti 17 lēmumi, uzdodot atmaksāt pretrunā ar Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likumu saņemto finansējumu – Ls 58 305,62 apmērā. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, šādu ziedojumu ietvaros saņemtā summa bija par Ls 42 886,63 lielāka nekā iepriekš. Tas liecina, ka diemžēl politisko

partiju darbībā vēl arvien nav nodrošināta pilnvērtīga normatīvo aktu ievērošana un tiek konstatēti diezgan ievērojami pārkāpumi.

Veicot pārbaudi par politisko partiju ikgadējo finansiālās darbības deklarāciju par 2005.gadu un gada pārskatu iesniegšanas kārtības ievērošanu, kā arī par nepatiesu ziņu norādīšanu deklarācijās, tika sastādīti **21** administratīvā pārkāpuma protokols un pieņemti **15** lēmumi par administratīvo sodu piemērošanu kopumā par **Ls 4275**. **6** gadījumos administratīvā pārkāpuma lietas tika izbeigtas maznozīmīguma dēļ.

Ja politiskā partija neiesniedz gada pārskatu vai finansiālās darbības deklarāciju un paziņojumu par plānotajiem vēlēšanu izdevumiem līdz likumā noteiktajam termiņam vai šajos dokumentos nav norādītas likumā prasītās ziņas, vai tajos norādītas nepatiesas ziņas vai ja netiek pildīti Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likuma noteikumi, politisko partiju sauc pie administratīvās atbildības likumā noteiktajā kārtībā.

2005.gada vēlēšanu ieņēmumu un izdevumu deklarāciju pārbažu ietvaros tika sastādīts 21 administratīvā pārkāpuma protokols un pieņemti 17 lēmumi par administratīvo sodu piemērošanu Ls 32045 apmērā, maznozīmīguma dēļ administratīvā pārkāpuma lieta izbeigta 4 gadījumos.

Pārbaudot 2006.gada Saeimas priekšvēlēšanu izdevumu deklarāciju, paziņojumu par plānotajiem vēlēšanu izdevumiem un vēlēšanu ieņēmumu un izdevumu deklarāciju iesniegšanas kārtības ievērošanu, tika sastādīti **2** administratīvā pārkāpuma protokoli, tika pieņemts **1** lēmums par administratīvā soda piemērošanu **Ls 250** apmērā, savukārt **1** gadījumā administratīvā lieta tika izbeigta maznozīmīguma dēļ.

Izvērtējot 2006.gada ziņojumu par dāvinājumiem (ziedojumiem) politiskajām partijām iesniegšanas kārtību, tika sastādīti **2** administratīvo pārkāpumu protokoli un abos gadījumos administratīvās lietas tika izbeigtas maznozīmīguma dēļ.

9 lēmumus administratīvo pārkāpumu lietās politiskās partijas ir apstrīdējušas Biroja priekšniekam.

Saskaņā ar Biroja izdotajiem administratīvajiem aktiem 2006.gadā Valsts kasē nomaksāti politiskajām partijām uzliktie naudas sodi **Ls 22395,36** apmērā, kā arī finanšu līdzekļi **Ls 16958,92** apmērā, kas ir bijuši saņemti pretrunā ar Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likuma noteikumiem.

Par Biroja likumīgo prasību savlaicīgu nepildīšanu tika sastādīti **3** administratīvā pārkāpuma protokoli un attiecīgi tiesa pieņēma lēmumus par administratīvo sodu piemērošanu **Ls 275** apmērā.

Pamatojoties uz Biroja pieņemtajiem lēmumiem par administratīvo sodu piemērošanu, tiesu izpildītājiem naudas soda piedziņai ir nosūtīti **7** lēmumi un **2** izpildrīkojumi.

Pārskata periodā Birojs tiesā ir iesniedzis 5 prasības pieteikumus par politisko partiju darbības apturēšanu, no kurām viena prasība ir atsaukta, jo ir izpildītas normatīvo aktu prasības, un 1 prasības pieteikumu par politiskās partijas darbības izbeigšanu. Pamatojoties uz Biroja prasības pieteikumiem, **3** politisko partiju darbība tika apturēta un 1 politiskās partijas darbība izbeigta.

Tiesvedības saistībā ar Biroja amatpersonu pieņemtajiem lēmumiem

2006.gadā Birojs ir bijis pārstāvēts **98** tiesas sēdēs.

- 40 tiesas sēdes ir notikušas Administratīvajā rajona tiesā;
- 20 tiesas sēdes ir notikušas Administratīvajā apgabaltiesā;
- 8 tiesas sēdes ir notikušas Augstākajā tiesā;

Biroja pārstāvji piedalījās:

- 24 tiesas sēdēs civillietu izskatīšanā 1. instancē:
 - ✓ 7 tiesas sēdes par politisko partiju pārkāpumiem;
 - ✓ 17 tiesas sēdes par valsts amatpersonu pārkāpumiem;
- 4 tiesas sēdēs civillietu izskatīšanā 2. instancē par valsts amatpersonu pārkāpumiem;
- 2 tiesas sēdēs krimināllietu izskatīšanā.

2006.gadā ir izskatīti **7** pieteikumi par valstij nodarīto zaudējumu labprātīgu atlīdzināšanu, no kuriem 6 nolēmumi stājušies spēkā, piedzenot no vainīgajām amatpersonām **Ls 9466,91**. Viens nolēmums pārsūdzēts par summu Ls 2659,18.

Tiesu prakse

Biroja pieņemto lēmumu izskatīšana tiesas sēdēs ir bijusi ļoti svarīga vienveidīgas tiesību normu interpretācijas ieviešanai Biroja turpmākajā darbībā. No izskatītajām lietām, ņemot vērā to nozīmīgumu, kā būtiski izceļami jautājumi par šādu tiesību normu interpretāciju:

- paziņojuma par valstij nodarītā zaudējuma atlīdzināšanu juridiskā statusa noteikšana.
Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments spriedumā norādījis, ka Biroja vēstule, ar kuru ir vēlreiz konstatēta tiesiskā situācija un uzlikts pienākums atlīdzināt valstij nodarītos zaudējumus un Valsts kasē ieskaitīt nelikumīgi gūtos ienākumus, nav uzskatāma par pienākumu uzliedzošu administratīvo aktu. Tā nav uzskatāma arī par konstatējošo administratīvo aktu, jo kompetentā iestāde vienu reizi šādu konstatējumu jau ir izdarījusi un personai bija iespēja to pārsūdzēt administratīvā pārkāpuma lietas ietvaros. Tādējādi šāda vēstule ir vērtējama kā paziņojums, ar kuru iestādes atgādina personai, ka tai ir pienākums labprātīgi atlīdzināt valstij nodarītos zaudējumus.
- rīkojuma par Biroja amatpersonas disciplināro sodīšanu statusa noteikšana, Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likuma 5.panta (*Biroja amatpersonas, to iecelšana amatā un atbrīvošana no amata*) interpretācija un darba tiesisko attiecību izbeigšanas pamats, piemērojot Darba likuma normas;
- Civilprocesa likuma 44.panta (*Ar lietas vešanu saistītie izdevumi un to atlīdzināšana*) interpretācija;
- Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likuma 7. panta (*Anonīmu dāvinājumu (ziedojumu) aizliegums*) un 13.panta (*Kontrole un uzraudzība par likuma izpildi*) un Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likuma 9.panta (*Biroja funkcijas politisko organizāciju (partiju) un to apvienību finansēšanas noteikumu izpildes kontrolē*) interpretācija;

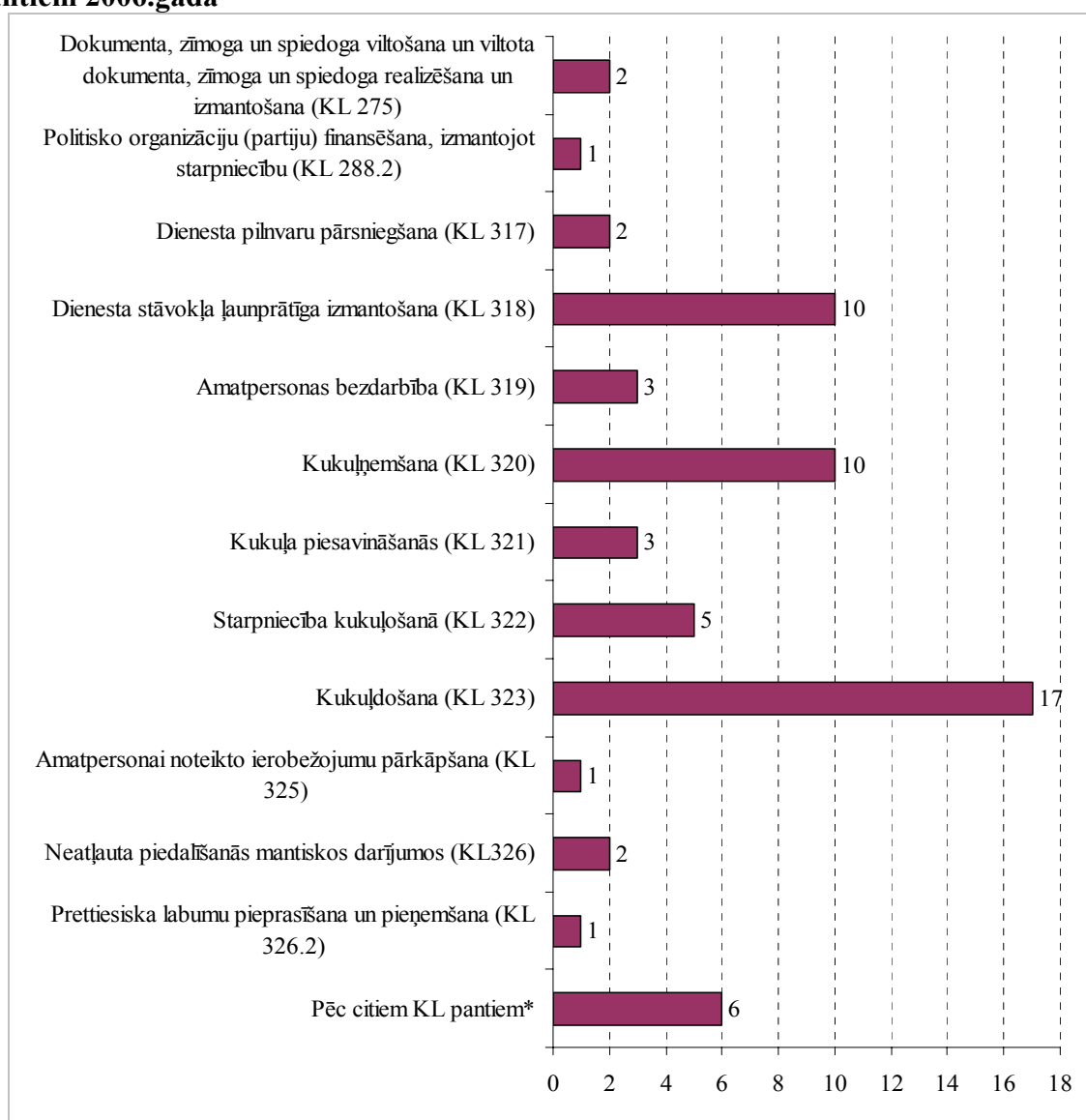
- Administratīvā procesa likuma 62. panta (*Administratīvā procesa dalībnieku uzklaušanās*) un 72.panta (*Pārrakstīšanās un matemātiskā aprēķina kļūdu izlabošana*) interpretācija;
- valsts amatpersonas statusa piešķiršana un Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 37.panta (*Administratīvā soda uzlikšanas termiņi*) interpretācija;
- likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” 1.panta 4.punkta (*darījumu partneri*) un Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likuma 10.panta pirmās daļas 8.punkta (*Biroja amatpersonu tiesības izteikt personai brīdinājumu par likuma pārkāpuma nepieļaujamību*) interpretācija.

Darbības rezultāti korupcijas apkarošanā

2006.gadā Biroja Izmeklēšanas nodaļa uzsākusi **51** kriminālprocesu. Kriminālvajāšanas uzsākšanai nosūtīts **41** kriminālprocess pret **65** personām, izbeigti **16** kriminālprocesi. Pēc piekritības citām izmeklēšanas iestādēm nosūtīti **5** kriminālprocesi. No citām izmeklēšanas iestādēm saņemti **14** kriminālprocesi. Pieņemts **51** lēmums rezolūcijas veidā atteikt uzsākt kriminālprocesu.

Salīdzinot atklāto noziedzīgo nodarījumu skaitu ar iepriekšējo gadu, ievērojami lielāks ir to personu skaits, kuras ir ierosināts saukt pie kriminālatbildības saistībā ar kukuļdošanu. Ja 2005.gadā tika atklāti tikai 5 šādi nodarījumi, tad 2006. gadā jau 17. Citi konstatētie noziedzīgie nodarījumi – kukuļņemšana un dienesta stāvokļa ļaunprātīga izmantošana, ir saglabājušies tādā pašā apjomā (skat. 12. un 13.shēmu).

12. shēma. Kriminālvajāšanai nosūtītās krimināllietas pēc Krimināllikuma (KL) pantiem 2006.gadā

* Prokuratūrai tika nosūtītas krimināllietas ar ierosinājumu uzsākt kriminālvajāšanu arī pēc Krimināllikuma 179.panta (*Piesavināšanās*), 195.panta (*Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšana*), 196.panta (*Pilnvaru ļaunprātīga izmantošana un pārsniegšana*), 219.panta (*Izvairīšanās no deklarācijas iesniegšanas*), 253.panta (*Narkotisko un psihotropo vielu neatļauta izgatavošana, iegādāšanās, glabāšana, pārvadāšana un pārsūtīšana*) un 298.panta (*Apzināti nepatiess ziņojums*).

Statistiskie rādītāji neatspoguļo Biroja izmeklēto lietu apjomu un noziedzīgo nodarījumu izmeklēšanā ieguldīto darbu. Kriminālvajāšanai nosūtītās lietas ir kļuvušas ievērojami sarežģītākas, daudzās lietās ir iegūti pierādījumi par vairākiem izdarītajiem noziedzīgiem nodarījumiem vai kriminālpārkāpumiem. Tā kā koruptīvajiem noziedzīgajiem nodarījumiem ir raksturīgs augsts latentums, tas ir slēpts raksturs, tad efektīvā pierādījumu savākšana liecina, ka Biroja iespējas izmeklēt un savākt pierādījumus pat sarežģītās un resursus prasošās lietās pēdējo gadu laikā ir ievērojami nostiprinājušās.

Ilgu laiku valdījušās aizdomas par atsevišķu tiesu varas pārstāvju korumpētību, kuru darbība grauj sabiedrības uzticību tiesu taisnīgumam, diemžēl apstiprinājušās, Birojam savācot pierādījumus par divu tiesnešu noziedzīgām darbībām, kas saistītas ar labvēlīgu lēmumu pieņemšanu kukuļdevēju interesēs.

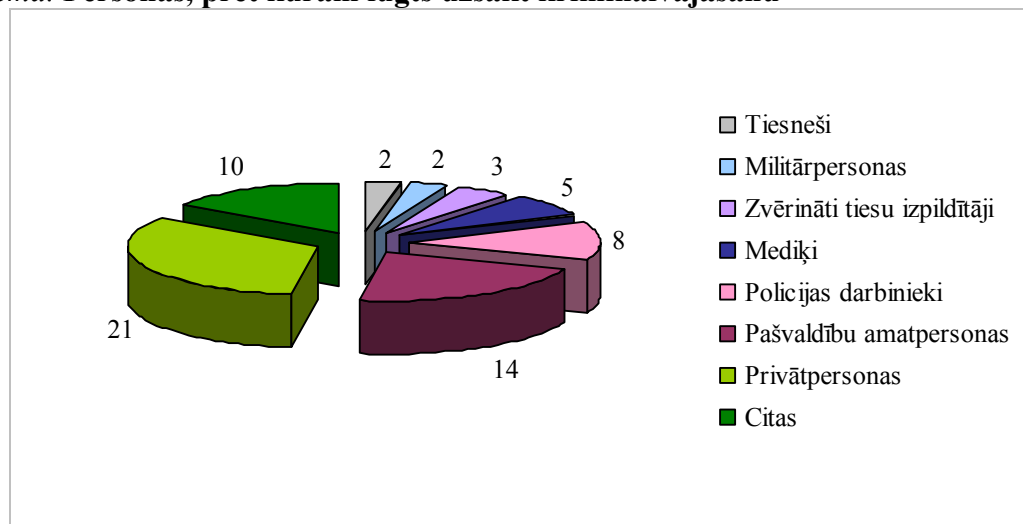
Milzīgs darbs ir ieguldīts, izmeklējot ar institūciju saimniecisko darbību saistītus noziedzīgus nodarījumus, tai skaitā četras lietas par iepirkumu veikšanu. Izmeklēšanas ietvaros ir atklāts, ka atsevišķas amatpersonas ir izmantojušas dienesta stāvokli savtīgu interešu realizēšanai un ir organizējušas prettiesisku iepirkumu veikšanu, noslēdzot līgumus uz iestādēm neizdevīgiem noteikumiem, pielāgojušas iepirkumu tehniskās specifikācijas vai veikušas citas darbības, lai piegādes varētu veikt tikai konkrēti uzņēmēji. Līdz ar to ir radīts ne tikai būtisks kaitējums valsts varai un pārvaldības kārtībai, bet arī radīti materiāli zaudējumi attiecīgajām iestādēm.

Ļoti pozitīvi ir vērtējams tas, ka arvien vairāk ir to institūciju un iestāžu, kas pašas cenšas novērst korupciju un atbrīvoties no korumpētām amatpersonām, piemēram, Militārās izlūkošanas un drošības dienests, Valsts robežsardze, Ceļu satiksmes drošības direkcija un citas institūcijas. Lai arī ļoti daudz ir darīts iekšējās kontroles nostiprināšanā arī Valsts policijā, diemžēl Birojam ir nācies lūgt prokuratūrai sākt kriminālvajāšanu pret 8 dažādu policijas struktūru darbiniekiem.

Laikā, kad izpratnes līmenis par korupcijas nepieļaujamību valsts amatpersonu vidū ir jau nostiprinājies, iestādēm vēl joprojām nākas saskarties ar savu klientu un apmeklētāju noziedzīgu rīcību, kļūstot par kukuļdevējiem. Tādas iestādes kā Valsts probācijas dienests un Ceļu satiksmes drošības dienests aktīvi vēršas pret šādām krimināli sodāmām darbībām un, sadarbojoties ar Biroja izmeklētājiem, ir savākušas pierādījumus, lai vainīgās personas tiktu sauktas pie atbildības.

Pārskata perioda beigās Biroja Izmeklēšanas nodaļas lietvedībā atradās 46 kriminālprocesi, tajā skaitā 24 kriminālprocesi, kas tika uzsākti līdz 2006.gada 1.janvārim, un 22 kriminālprocesi uzsākti 2006.gadā.

13. shēma. Personas, pret kurām lūgts uzsākt kriminālvajāšanu

Kopš Kriminālprocesa likuma stāšanās spēkā 2005.gada 1.oktobrī, Birojs sabiedrību informē tikai par tiem kriminālprocesiem, kas nodoti prokuratūrai kriminālvajāšanas uzsākšanai, vai arī gadījumos, ja kriminālprocesa ietvaros ir pieņemti tādi būtiski procesuāli lēmumi kā personas aizturēšana vai atzīšana par aizdomās turēto. Pārskatā hronoloģiskā secībā sniegta informācija par visām kriminālvajāšanai nosūtītajām lietām.

2006.gada 4.janvārī Vidzemes priekšpilsētas prokuratūrai kriminālvajāšanas uzsākšanai nosūtīta 2005.gada 17.maijā ierosinātā krimināllieta pēc **Krimināllikuma 318.panta (Dienesta stāvokļa ļaunprātīga izmantošana) pirmās daļas, 275.panta (Dokumenta, zīmoga un spiedoga viltošana un viltota dokumenta, zīmoga, un spiedoga realizēšana un izmantošana) otrās daļas**, par dienesta stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu, ko izdarīja Rīgas pilsētas Ceļu policijas darbinieks, un dokumentu viltošanu, ko izdarīja Narkoloģijas valsts aģentūras darbinieki, saistībā ar alkohola ekspertīzes veikšanu.

2006.gada 3.martā Ģenerālprokuratūras Sevišķi svarīgu lietu izmeklēšanas nodaļai nosūtīti kriminālprocesa materiāli kriminālvajāšanas uzsākšanai pret uzņēmēju par kukuļdošanu (**Krimināllikuma 323.panta pirmā daļa**) un pret privātpersonu par starpniecību kukuļošanā (**Krimināllikuma 322.panta pirmā daļa**). Uzņēmējs kukuli Ls 50 000 apmērā piedāvājis Biroja amatpersonai, lai tā prettiesiski nodrošinātu uzņēmējam labvēlīga lēmuma pieņemšanu citas tiesībsargājošas iestādes lietvedībā esošajā krimināllietā un lai Birojs savas kompetences ietvaros neveiktu darbības, kas vērstas uz uzņēmēja veikto noziedzīgo nodarījumu atklāšanu. Pēc kukuļa daļas Ls 10 000 nodošanas 2006.gada 25.janvārī uzņēmējs tika aizturēts, savukārt 26.janvārī tika aizturēta arī privātpersona par starpniecību kukuļošanā.

2006.gada 8.martā Ģenerālprokuratūras Sevišķi svarīgu lietu izmeklēšanas nodaļai nosūtīti kriminālprocesa materiāli kriminālvajāšanas uzsākšanai pret privātpersonu par kukuļa piesavināšanos (**Krimināllikuma 321.panta pirmā daļa**). Persona kukuli pieprasīja it kā nodošanai valsts amatpersonai – zvērinātam tiesu izpildītājam, lai tas neveiktu nepieciešamās izpildu darbības, bet faktiski kukuli piesavinājās.

2006.gada 9.martā Rīgas Latgales priekšpilsētas prokuratūrai nosūtīti kriminālprocesa materiāli kriminālvajāšanas uzsākšanai pret privātpersonu par kukuļa piesavināšanos (**Krimināllikuma 321.panta pirmā daļa**). Kriminālprocesa materiāli liecina, ka persona O., ievietojot sludinājumu internetā, par atlīdzību Ls 600 apmērā piedāvāja uzņemties starpnieka lomu saistībā ar vadītāja apliecību prettiesisku iegūšanu, nekārtojot teorētisko eksāmenu un praktisko transportlīdzekļa vadīšanu. Persona O. kukuli pieprasīja it kā nodošanai valsts amatpersonai par prettiesisku darbību veikšanu, bet faktiski kukuli piesavinājās.

Pēc kukuļa daļas Ls 300 apmērā saņemšanas 2005.gada 7.decembrī persona tika aizturēta.

2006.gada 17.martā Ģenerālprokuratūrai nosūtīti krimināllietas materiāli saistībā ar Izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) valdījumā esoša nekustamā īpašuma iznomāšanu Mežaparkā pret divām IZM bijušajām amatpersonām.

Izvērtējot liecības un citus kriminālprocesā savāktos pierādījumus, Biroja izmeklētājs ierosināja prokuroram uzsākt kriminālvajāšanu pret IZM bijušo valsts sekretāru par dienesta pilnvaru pārsniegšanu (**Krimināllikuma 317.panta otrā daļa**), bet pret IZM juristi – par bezdarbību (**Krimināllikuma 319.panta otrā daļa**).

Veicot pirmstiesas izmeklēšanu, tika konstatēts, ka IZM bijušais valsts sekretārs, būdams valsts amatpersona, kas ieņem atbildīgu stāvokli, izdarīja tīšas darbības, pārkāpjot savu dienesta pilnvaru robežas un rīkojoties pretēji dienesta interesēm, tādējādi radot būtisku

kaitējumu un izraisot smagas sekas, savukārt IZM juriste, kas sagatavoja attiecīgo līgumu, neveica darbības, kas viņai bija jāveic saskaņā ar ieņemamā amata pienākumiem, lai novērstu kaitējumu.

Kriminālprocesa materiāli liecina, ka 2004.gada decembrī IZM bijušais valsts sekretārs noslēdza līgumu ar SIA „Studentu Centrs” par valstij piederoša nekustamā īpašuma kompleksa iznomāšanu Mežaparkā ar acīmredzami valstij neizdevīgu nomas maksu un neievērojot nomas maksas noteikšanu regulējošos normatīvos aktus. Pirmstiesas izmeklēšanā secināts, ka nomas maksas apmērs – Ls 1 500 neatbilst ne tikai reālajai tirgus vērtībai, bet arī atbilstoši normatīvajiem aktiem nosakāmajai minimālajai nomas maksai – nomas maksas mēneša apmēram faktiski bija jābūt vismaz par Ls 4 565 augstākam nekā līgumā noteiktais. Faktiski uz zemesgabala esošo ēku un būvju lietošanas tiesības „uzdāvinātas” komercsabiedrībai uz 20 gadiem, tādējādi līguma darbības laikā (vismaz 20 gadu) valstij tiktu nodarīts materiāls zaudējums, iespējams, pat vairāku miljonu latu apmērā.

Nekustamais īpašums, uz kura esošo ēku un būvju kopējā bilances vērtība ir gandrīz Ls 1 000 000, bet zemesgabala kadastrālā vērtība ir Ls 230 545, tika nodots lietošanā komercsabiedrībai, kura tikusi nodibināta tieši pirms līguma noslēgšanas un kurai nav bijusi atbilstoša komercdarbības pieredze, turklāt nepieprasot apsaimniekošanas plānu un nepārliecinoties par finanšu resursu piesaistes iespējām.

Turklāt nododot SIA „Studentu Centrs” nomas lietošanā nekustamo īpašumu Mežaparkā, amatpersonas nav izvērtējušas IZM tiesību apjomu uz konkrēto nekustamo īpašumu un pārkāpa normatīvajos aktos noteikto, ka īpašums jānodod lietošanā tieši Rīgas Tehniskajai universitātei (RTU) un nevis kādai citai personai. Veicot kriminālprocesu, tika noskaidrots, ka, noslēdzot līgumu ar SIA „Studentu Centrs”, tika nodarīts ne tikai materiāls zaudējums lielā apmērā valstij, bet arī būtiski apdraudētas citu personu ar likumu aizsargātās tiesības un intereses – gan RTU, gan nomnieku, kuriem ar RTU jau iepriekš bija noslēgti nomas līgumi.

Pirmstiesas izmeklēšanā noskaidrots, ka nomas līgums tika sagatavots un parakstīts steidzamā kārtā. Kaut gan ministrijā bija iesniegti vairāki konkrētā nekustamā īpašuma apsaimniekošanas piedāvājumi, izskatīšanai atbildīgajā komisijā tika nodots tikai SIA „Studentu Centrs” piedāvājums. Tādējādi IZM amatpersonas rīkojušās nekoncektīvi, pieļaujot atšķirīgu attieksmi pret dažādiem pretendentiem, kas, savukārt, apstiprina amatpersonu ļaunprātīgu darbību mērķtiecīgumu.

2006.gada 20.martā Rīgas tiesu apgabala prokuratūrai nosūtīti 2005.gada 30.decembrī uzsāktā kriminālprocesa materiāli kriminālvajāšanas uzsākšanai pret trim personām par pretlikumīgām darbībām saistībā ar kukuļošanu. Biroja izmeklētājs ierosināja uzsākt kriminālvajāšanu pret diviem Rīgas pilsētas Galvenās policijas pārvaldes darbiniekiem – Ekonomikas policijas biroja nodaļas priekšnieku pēc Krimināllikuma 320.panta otrās daļas un 15.panta ceturtais daļas (par kukuļa lielā apmērā pieprasīšanu un kukuļa saņemšanas mēģinājumu) un Administratīvās pārvaldes galveno speciālistu pēc Krimināllikuma 322.panta otrās daļas, 321.panta pirmās daļas un 15.panta ceturtais daļas (par starpniecību kukuļošanā un kukuļa piesavināšanās mēģinājumu), kā arī zvērinātu advokātu pēc **Krimināllikuma 322.panta pirmās daļas un 321.panta pirmās daļas** (par starpniecību un kukuļa piesavināšanos).

Pirmstiesas izmeklēšanā noskaidrots, ka kukulis Ls 19 500 apmērā tika pieprasīts ar zvērināta advokāta starpniecību no kādas komercsabiedrības, lai nodrošinātu tai tiesības netraucēti rīkoties ar bankā „iesaldētiem” (bloķētiem) finanšu līdzekļiem Ls 64 000 apmērā. Zvērināts advokāts bija viens no kukuļošanas starpniekiem – paturot daļu no pieprasītā kukuļa, viņš atlikušo daļu nodeva otram starpniekam, policijas darbiniekam.

2006.gada 11.aprīlī Ģenerālprokuratūras Sevišķi svarīgu lietu izmeklēšanas nodaļai nosūtīti 2005.gada oktobrī uzsāktā kriminālprocesa materiāli kriminālvajāšanas uzsākšanai pret trim personām saistībā ar kukuļošanu Naturalizācijas pārvaldes (NP) Valmieras nodaļā.

Pirmstiesas izmeklēšanā noskaidrots, ka NP amatpersona, izmantojot savu dienesta stāvokli, sekmēja labvēlīga lēmuma pieņemšanu personai M. viņa zināšanu pārbaudē saistībā ar Latvijas pilsonības iegūšanu naturalizācijas kārtībā, ar diviem starpniekiem saņemot par to prettiesisku atlīdzību.

Kriminālprocesa materiāli liecina, ka Rīgas pašvaldības policijas (RPP) štāba priekšnieks piedāvājis personai M. par atlīdzību Ls 500 nokārtot naturalizācijas eksāmenu NP Valmieras nodaļā. RPP štāba priekšnieks un privātpersona veica starpnieka funkcijas kukuļa nodošanā NP amatpersonai, katrs piesavinoties daļu no NP amatpersonai nodotā kukuļa.

Biroja izmeklētājs ierosināja uzsākt kriminālvajāšanu pret NP Valmieras nodaļas vadītāju par kukuļņemšanu (**Krimināllikuma 320.panta pirmā daļa**), RPP štāba priekšnieku un privātpersonu – par starpniecību kukuļošanā un kukuļa daļas piesavināšanos (**Krimināllikuma 322. un 321.pants**).

Biroja priekšnieka vietniece Juta Striķe (no labās), Biroja priekšnieks Aleksejs Loskutovs, Valsts policijas Galvenās Kriminālpolicijas pārvaldes priekšnieks Jānis Vonda Valsts policijas preses brīfingā par robežas šķērsošanas kārtības apiešanu robežkontroles punktā "Grebņeva"

Foto: AFI

2006.gada 28.aprīlī Birojs nosūtījis Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona prokuratūrai 2006. gada aprīļa sākumā uzsāktā kriminālprocesa materiālus kriminālvajāšanas uzsākšanai pret Valsts policijas Rīgas pilsētas Galvenās policijas pārvaldes Kriminālpolicijas pārvaldes izmeklētāju par kukuļa pieprasīšanu un saņemšanu pēc **Krimināllikuma 320.panta (Kukuļņemšana) otrajā daļā** paredzētajām noziedzīga nodarījuma pazīmēm. Pirmstiesas izmeklēšanā noskaidrots, ka Kriminālpolicijas pārvaldes izmeklētājs no kādas ieinteresētas personas pieprasījis kukuli Ls 2 000, lai izbeigtu viņa lietvedībā esošu kriminālprocesu, kas saistīts ar noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu satiksmes drošības jomā.

Kriminālpolicijas izmeklētājs tika aizturēts 3.aprīlī pēc kukuļa daļas Ls 500 saņemšanas.

2006.gada 3.maijā Rīgas Centra rajona prokuratūrai kriminālvajāšanas uzsākšanai nosūtīti 2006.gada 24.martā uzsāktā kriminālprocesa materiāli par kukuļa došanu Kriminālpolicijas darbiniekam. Kriminālprocesa materiāli liecina, ka policijas pārbaudes laikā kāds vīrietis L. piedāvāja un vēlāk arī nodeva kukuli Ls 400 apmērā Rīgas pilsētas Galvenās policijas pārvaldes Kriminālpolicijas inspektoram, lai tas kukuļdevēja interesēs veiktu prettiesiskas darbības. Biroja izmeklētājs ierosināja uzsākt kriminālvajāšanu pret

privātpersonu par kukuļdošanu pēc **Krimināllikuma 323. panta (Kukuļdošana) pirmajā daļā** paredzētajām noziedzīga nodarījuma pazīmēm.

2006.gada 12.maijā Rīgas Vidzemes priekšpilsētas prokuratūrai kriminālvajāšanas uzsākšanai nosūtīta 2005.gada 6.jūnijā ierosinātā krimināllieta pēc **Krimināllikuma 320.panta (Kukuļņemšana) pirmās daļas, 323.panta (Kukuļdošana) pirmās daļas, 322.panta (Starpniecība kukuļošanā) pirmās daļas** par Narkoloģijas valsts aģentūras Alkohola un narkotiskās reibuma ekspertīzes nodaļas vadītājas veiktajām nelikumīgajām darbībām, veicot alkohola pārbaudi autovadītājam, un kukuļa nodošanu Rīgas pilsētas Ceļu policijas darbiniekam.

2006.gada 12.maijā Ģenerālprokuratūras Sevišķi svarīgu lietu izmeklēšanas nodaļai nosūtīti kriminālprocesa materiāli kriminālvajāšanas uzsākšanai pret valsts SIA „Nacionālais rehabilitācijas centrs „Vaivari”” bijušo valdes priekšsēdētāju par valsts amatpersonai noteikto ierobežojumu pārkāpšanu un dienesta pilnvaru pārsniegšanu.

Kriminālprocesa materiāli liecina, ka laika posmā no 2001.gada janvāra līdz 2005.gada oktobrim aizdomās turētā amatpersona veikusi nelikumīgas darbības, vienpersoniski pieņemot lēmumus attiecībā uz sevi, proti, izdodot rīkojumus un nosakot izmaksāt sev atalgojumu papildus darba algai, radot valsts interesēm būtisku kaitējumu Ls 82 204,60 apmērā.

Pirmstiesas izmeklēšanā noskaidrots, ka amatpersona, esot valsts SIA „Nacionālais rehabilitācijas centrs „Vaivari”” (turpmāk tekstā – Centrs) valdes priekšsēdētājs, ir pārsniegusi dienesta pilnvaras, jo 2004.gada decembrī SIA „Sportrehs” dalībnieku sapulcē nobalsojusi par privātās kapitālsabiedrības pamatkapitāla palielināšanu. Tādējādi tika samazināta Centra dalība minētā uzņēmuma pamatkapitālā. Kriminālprocesa materiāli liecina, ka Centrs 2004.gada decembrī lūdza Veselības ministriju dot piekrišanu samazināt savu līdzdalību SIA „Sportrehs” pamatkapitālā, ko Veselības ministrija noraidīja.

Vienlaikus kriminālprocesa ietvaros tika noskaidrots, ka amatpersona ilgstoši atradās interešu konflikta situācijā, pieņemot lēmumus un veicot uzraudzības funkcijas pār savu laulāto. Lai minēto situāciju novērstu, amatpersona tikai pēc Biroja pārbaudes uzsākšanas 2004.gada janvārī izdeva rīkojumu, kas paredzēja novērst interešu konfliktu lēmumu pieņemšanā, piešķirot komisijai (trīs cilvēku sastāvā) tiesības izlemt jautājumus un parakstīt dokumentus, kas saistīti ar laulāto.

Biroja izmeklētājs ierosināja uzsākt kriminālvajāšanu pret aizdomās turēto amatpersonu pēc **Krimināllikuma 325.panta (Valsts amatpersonai noteikto ierobežojumu pārkāpšana) pirmajā daļā** un **317.panta (Dienesta pilnvaru pārsniegšana) pirmajā daļā** paredzētā noziedzīgā nodarījuma pazīmēm.

2006.gada 17.maijā Ģenerālprokuratūras Sevišķi svarīgu lietu izmeklēšanas nodaļai nosūtīti kriminālprocesa materiāli kriminālvajāšanas uzsākšanai pret Ventspils pilsētas domes priekšsēdētāju un Ventspils Brīvostas pārvaldes valdes priekšsēdētāju.

Veicot pirmstiesas izmeklēšanu 2005.gada decembrī Ģenerālprokuratūras uzsāktajā kriminālprocesā saistībā ar Ministru kabineta rīkojuma nepildīšanu, Biroja izmeklētājs ierosināja pret aizdomās turēto amatpersonu uzsākt kriminālvajāšanu par dienesta stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu (**Krimināllikuma 318.panta otrā daļa**) un apzināti nepatiesa ziņojuma sniegšanu (**Krimināllikuma 298.panta pirmā daļa**).

Pirmstiesas izmeklēšanā noskaidrots, ka, būdams valsts amatpersona, kas ieņem atbildīgu amatu, Ventspils pilsētas domes priekšsēdētājs un Ventspils Brīvostas pārvaldes valdes priekšsēdētājs ļaunprātīgi izmantojis savu dienesta stāvokli un ar likumu „Par pašvaldībām” piešķirtās tiesības, t.i., rīkojies pretēji valsts interesēm, apzināti un mērķtiecīgi nenodrošinot Ministru kabineta 2005.gada 23.februāra rīkojuma Nr.122 „Par O.Grinberga

iecelšanu Ventspils ostas valdes locekļa amatā” izpildi, apzināti un nepamatoti novilcinājis tā izpildi, aizbildinoties ar nepamatotiem formāliem iemesliem, kā arī izdodot 2005.gada 30.decembrī rīkojumu „Par konkursa komisijas izveidošanu”, piedaloties lēmuma pieņemšanā par konkursa rīkošanu uz Ojāra Grinberga amatu un pieļaujot šāda konkursa atbalstīšanu, neizmantojot likumā „Par pašvaldībām” pašvaldības priekšsēdētāja tiesības neparakstīt domes lēmumu un nodot to atkārtotai izskatīšanai, ir ļaunprātīgi izmantojis savas dienesta pilnvaras, kā rezultātā būtiski apdraudot valsts intereses ekonomikas jomā, kaitējot pārvaldības kārtībai un aizskarot fiziskās personas – Ojāra Grinberga likumīgās intereses un tiesības, nodarot tam materiālu kaitējumu.

Kriminālprocesa ietvaros noziedzīga nodarījuma pazīmes konstatētas aizdomās turētās amatpersonas darbībās, sniedzot 2005.gada 28.novembrī Ģenerālprokuratūrai apzināti nepatiesu ziņojumu par sevišķi smaga noziedzīga nodarījuma mēģinājuma izdarīšanu nolūkā panākt kriminālprocesa uzsākšanu pret Ventspils pilsētas domes deputātu Ojāru Grinbergu un toreizējo ekonomikas ministru Krišjāni Kariņu.

2006.gada 19.maijā Ģenerālprokuratūras Sevišķi svarīgu lietu izmeklēšanas nodaļai nosūtīti kriminālprocesa materiāli kriminālvajāšanas uzsākšanai pret Rīgas apgabaltiesas zvērinātu tiesu izpildītāju par dienesta stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu.

Pierādījumu kopums dod pamatu uzskatīt, ka zvērināts tiesu izpildītājs, ļaunprātīgi izmantojot savu dienesta stāvokli, izdarījis tīšas darbības, proti, vērsis piedziņu pret trešās personas kustamo mantu – naudas līdzekļiem kredītiestādēs, tādējādi pārkāpjot Civilprocesa likuma un Komerclikuma prasības. Šo darbību rezultātā trešajai personai – kādai akciju sabiedrībai iestājušās smagas sekas, t.i. nodarīts materiālais zaudējums vairāk nekā Ls 7 000 apmērā un aizskartas tās tiesības un intereses. Kriminālprocesa materiāli liecina, ka 2005.gada 10.augustā Rīgas apgabaltiesas zvērināts tiesu izpildītājs no kādas būvfirmas saņēmis iesniegumu par izpildu raksta izpildi, proti, vērst piedziņu uz parādnieku – pilnsabiedrību par vairāk nekā Ls 100 000.

2005.gada 15.augustā zvērināts tiesu izpildītājs vērsa piedziņu pret trešo personu pilnsabiedrības biedru, izdodot rīkojumus vairākām kredītiestādēm apķīlāt tā naudas līdzekļus parāda summas apmērā.

Saskaņā ar Komerclikuma 95.panta trešo daļu, pamatojoties uz likumīgā spēkā stājušos tiesas nolēmumu lietā, kurā atbildētāja ir tikai sabiedrība, nedrīkst vērst piedziņu uz sabiedrības biedra mantu.

2005.gada septembrī tiesa pieņēma lēmumu izbeigt izpildu lietvedību daļā pret pilnsabiedrības biedru par piedziņu no pilnsabiedrības par labu būvfirmai, kā arī atcelt tiesu izpildītāja rīkojumu apķīlāt parādnieka – pilnsabiedrības biedra naudas līdzekļus.

Biroja izmeklētājs ierosināja uzsākt kriminālvajāšanu pret aizdomās turēto Rīgas apgabaltiesas zvērināto tiesu izpildītāju pēc **Krimināllikuma 318.panta (Dienesta stāvokļa ļaunprātīga izmantošana) otrajā daļā** paredzētā noziedzīga nodarījuma pazīmēm.

2006.gada 2.jūnijā Specializētajai vairāku nozaru prokuratūrai nosūtīti kriminālprocesa materiāli kriminālvajāšanas uzsākšanai pret privātpersonu par narkotisko vielu neatļautu glabāšanu Centrālcietumā pēc **Krimināllikuma 253.panta (Narkotisko un psihotropo vielu neatļautu izgatavošana, iegādāšanās, glabāšana, pārvadāšana un pārsūtīšana) pirmajā daļā** paredzētā noziedzīgā nodarījuma pazīmēm.

2006.gada 5.jūnijā Ģenerālprokuratūras Sevišķi svarīgu lietu izmeklēšanas nodaļai nosūtīti kriminālprocesa materiāli ar ierosinājumu saukt pie kriminālatbildības Iekšlietu ministrijas (IeM) amatpersonu un uzņēmuma amatpersonu par noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu saistībā ar iepirkumu IeM vajadzībām 2001.gadā.

Pirmstiesas izmeklēšanā konstatēts, ka IeM sistēmas iestāžu vajadzībām tika iepirkti formas tērpi no auduma, kas neatbilst izsoles noteikumos norādītajām prasībām, ko apstiprina audumu tekstilšķiedru ekspertīzes.

Pirmstiesas izmeklēšanā iegūti pierādījumi tam, ka uzņēmuma amatpersona, ļaunprātīgi izmantojot savas pilnvaras un viltotus dokumentus, mantkārīgā nolūkā, maldināja IeM amatpersonas. Kriminālprocesa materiāli liecina, ka, piedaloties izsolē par formas tērpu iegādi IeM sistēmas iestāžu vajadzībām un iesniedzot pieteikumu, uzņēmuma amatpersona apliecināja piedāvājuma dokumentos sniegto ziņu patiesumu. Pārbaudot uzņēmuma piedāvājuma dokumentus, tika konstatēts, ka 18 izsolei iesniegtie audumu testēšanas pārskati ir viltoti.

Savukārt par izsoles komisijas priekšsēdētāju ieceltā IeM amatpersona neveica nepieciešamās darbības, lai novērstu būtisku kaitējumu. Pirmstiesas izmeklēšanā noskaidrots, ka izsoles komisijas priekšsēdētājam kļuva zināms, ka uzņēmuma iesniegtie auduma testēšanas pārskati ir viltoti, tomēr IeM amatpersona neizdarīja pēc likuma vai uzlikta uzdevuma nepieciešamās darbības, lai novērstu kaitējumu pārvaldības kārtībai, ar likumu aizsargātām personu tiesībām un interesēm, tādējādi radot būtisku kaitējumu valstij.

Biroja izmeklētājs ierosināja saukt pie kriminālatbildības IeM amatpersonu pēc **Krimināllikuma 319.panta (Valsts amatpersonas bezdarbība) pirmajā daļā** un uzņēmuma amatpersonu pēc **Krimināllikuma 275.panta (Dokumenta, zīmoga un spiedoga viltošana un viltota dokumenta, zīmoga un spiedoga realizēšana un izmantošana) otrajā daļā** un **196.panta (Pilnvaru ļaunprātīga izmantošana un pārsniegšana) otrajā daļā** paredzētā noziedzīga nodarījuma.

2006.gada 12.jūnijā Rīgas tiesas apgabala prokuratūrai nosūtīti kriminālprocesa materiāli kriminālvajāšanas uzsākšanai pret Rīgas apgabaltiesas zvērinātu tiesu izpildītāju par dienesta stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu pēc **Krimināllikuma 318.panta (Dienesta stāvokļa ļaunprātīga izmantošana) otrajā daļā** paredzētā noziedzīga nodarījuma pazīmēm.

Pierādījumu kopums dod pamatu uzskatīt, ka Rīgas apgabaltiesas zvērināts tiesu izpildītājs, ļaunprātīgi izmantojot savu dienesta stāvokli, veica izpildu darbības pret parādnieku, kura atrašanās vieta ir cita iecirkņa teritorijā, t.i. ārpus viņa apkalpojamā iecirkņa robežām, pārkāpjot vairākos tiesību aktos noteikto kārtību par amata darbību veikšanu iecirknī, kas nesakrīt ar parādnieka atrašanās vietu. Šo darbību rezultātā iestājušās smagas sekas, proti, nodarīts materiāls zaudējums vairāk kā Ls 80 000 un aizskartas parādnieka intereses un tiesības.

Kriminālprocesa materiāli liecina, ka 2005.gada janvārī Rīgas apgabaltiesas zvērināts tiesu izpildītājs izpildei pieņēma izpildu rakstu par piedziņu no parādnieka, kura atrašanās vieta ir Liepājā, t.i. ārpus ne tikai viņa apkalpojamā iecirkņa, bet arī apgabaltiesas teritorijas. Saskaņā Civilprocesa likumu tiesu izpildītājs varēja pieņemt izpildu rakstu, kura izpilde veicama citā iecirknī tās apgabaltiesas darbības teritorijā, pie kuras tas pastāv, t.i. Rīgas, bet nevis Kurzemes apgabaltiesas teritorijā, jo parādnieks un viņa manta atrodas Kurzemes apgabaltiesas teritorijā. Pirmstiesas izmeklēšanā konstatēts, ka saskaņā ar noteikto kārtību Rīgas apgabaltiesas zvērināts tiesu izpildītājs nepaziņoja par izpildu lietas pieņemšanu, veiktajām vai veicamajām izpildu darbībām Kurzemes apgabaltiesas teritorijā attiecīgajam zvērinātam tiesu izpildītājam, kura iecirknī atrodas parādnieks. Vienlaikus zvērināts tiesu izpildītājs izdeva rīkojumus Uzņēmumu reģistram un kredītiestādēm attiecībā uz parādnieku, norādot nepareizu tā adresi – nevis Liepāju, bet Rīgu. Nesagaidot atbildes no kredītiestādēm un pretēji likuma prasībām, zemesgrāmatu nodaļai tika nosūtīts lūgums reģistrēt piedziņas atzīmi parādniekam piederošajiem īpašumiem.

Pēc attiecīgas informācijas saņemšanas no parādnieka 2005.gada februārī Rīgas apgabaltiesas zvērinātu tiesu izpildītājs nosūta zemesgrāmatu nodaļai lūgumu dzēst piedziņas atzīmi uz parādnieka īpašumiem, norādot, ka faktiski piedziņu veiks cits tiesu izpildītājs, kas

praktizē Kurzemes apgabaltiesas teritorijā. Tomēr tajā pašā dienā Rīgas apgabaltiesas zvērinātu tiesu izpildītājs pieņēma izpildei vēl vienu izpildu rakstu par piedziņu pret to pašu parādnieku – jau citas personas labā. Pēc vairākkārtējas informācijas apmaiņas ar parādnieku tikai 2005.gada 3.maijā Rīgas apgabaltiesas zvērinātu tiesu izpildītājs pieņēma lēmumu par izpildu darbību atlikšanu. Savukārt Uzņēmumu reģistram nosūtītais aizliegums parādniekam veikt jebkādas darbības bija spēkā līdz 2005.gada jūlijam.

2006.gada 3.jūlijā Rīgas tiesas apgabala prokuratūrai kriminālvajāšanas uzsākšanai nosūtīti kriminālprocesa materiāli pret Rīgas apgabaltiesas zvērinātu tiesu izpildītāju (turpmāk – tiesu izpildītājs) par dienesta stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu. Pierādījumu kopums deva pamatu uzskatīt, ka tiesu izpildītājs, ļaunprātīgi izmantojot savu dienesta stāvokli, veica izpildu darbības pret parādnieku, kā rezultātā tam iestājušās smagas sekas, proti, nodarīts materiāls zaudējums Ls 50 000 apmērā.

Kriminālprocesa materiāli liecina, ka 2005.gada janvārī tiesu izpildītājs izpildu lietā veica parādniekam piederošās kustamas mantas – SIA kapitāldaļu otro izsoli, neievērojot Civilprocesa likuma prasības. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 589.panta pirmās daļas nosacījumiem tiesu izpildītājs pasludina izsoli par nenotikušu, ja pircējs noteiktā termiņā nesamaksā visu summu, par kuru viņš mantu nosolījis, savukārt izmeklēšanas ietvaros tika konstatēts, ka tiesu izpildītājs bez tiesiska pamata nolēma izsoli turpināt. Turklāt par izsoles turpināšanu tika paziņots tikai dažiem, nevis visiem izsoles dalībniekiem.

Biroja izmeklētājs ierosināja saukt pie kriminālatbildības aizdomās turēto tiesu izpildītāju pēc **Krimināllikuma 318.panta otrajā daļas** (*Dienesta stāvokļa ļaunprātīga izmantošana atbildību pastiprinošos apstākļos*).

2006.gada 10.jūlijā prokuratūrai kriminālvajāšanas uzsākšanai nosūtīti kriminālprocesa materiāli pret Rīgas galdniecības arodvidusskolas direktoru par to, ka laika posmā no 2000.gada 26.oktobra līdz 2004.gada 26.novembrim viņš vairākkārtīgi tīši ļaunprātīgi izmantojis savu dienesta stāvokli, pārkāpis valsts amatpersonai noteiktos ierobežojumus, veicinājis un personiskās ieinteresētības dēļ mantkārtīgā nolūkā piedalījies neatļautos mantiskos darījumos, ar ko nodarījis būtisku kaitējumu valsts varai.

2006.gada 21.jūlijā Centra rajona prokuratūrai kriminālvajāšanas uzsākšanai nosūtīti kriminālprocesa materiāli pret privātpersonu par kukuļdošanu Valsts probācijas dienesta Rīgas teritoriālās struktūrvienības Sabiedrībā izciešamo sodu daļas vecākajai referentei. Kriminālprocesa materiāli liecina, ka persona piedāvāja kukuli Ls 140 apmērā, lai nebūtu jāpilda prokuratūras priekšraksts par piespiesto sodu krimināllietā – piespiedu darbs 140 stundas. Pēc kukuļa daļas nodošanas 2006.gada 3.jūlijā persona tika aizturēta. Biroja izmeklētājs ierosināja saukt pie kriminālatbildības aizdomās turēto personu pēc **Krimināllikuma 323.panta pirmajā daļā** (*Kukuļdošana*) paredzētā noziedzīga nodarījuma pazīmēm.

2006.gada 4.augustā Latgales priekšpilsētas prokuratūrai kriminālvajāšanas uzsākšanai nosūtīti kriminālprocesa materiāli pret privātpersonu par kukuļa Ls 500 apmērā pieprasīšanu no kāda SIA direktora it kā nodošanai VID amatpersonām.

2006.gada 14.augustā Liepājas rajona prokuratūrai Biroja izmeklētājs nosūtīja kriminālprocesa materiālus kriminālvajāšanas uzsākšanai pret bijušo Rucavas pagasta padomes priekšsēdētāju par dienesta stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu.

Veicot pirmstiesas izmeklēšanu no Liepājas rajona prokuratūras saņemtajā kriminālprocesā Biroja izmeklētājs konstatēja, ka Rucavas pagasta padome ieguldījusi tai piederošo nekustamo īpašumu „Ostmalas” SIA „Papes osta” par pazeminātu vērtību, tādējādi

pašvaldībai radīti zaudējumi Ls 29 797 apmērā. Izmeklēšanā noskaidrots, ka amatpersona, 2003.gadā vadot Rucavas pagasta padomi un lemjot par pašvaldības iesaistīšanos SIA „Papes osta”, noslēdza līgumu ar kādu kapitālsabiedrību par SIA „Papes osta” dibināšanu un ieguldīja tajā pašvaldībai piederošo piejūras zemi 11,59 ha platībā, kam netika veikts nekustamā īpašuma novērtējums atbilstoši Komerclikumam.

Kriminālprocesa materiāli liecina, ka amatpersona nerīkojās pašvaldības interesēs, bet pretēji tām, apzinoties, ka darbības ir pretrunā ar pašvaldības interesēm. Tādējādi pašvaldībai tika radīts būtisks kaitējums.

Minēto darbību rezultātā ir pārkāptas Valsts un pašvaldību mantas atsavināšanas likuma, Komerclikuma, likuma „Par valsts un pašvaldību kapitāla daļām un kapitālsabiedrībām” un likuma „Par valsts un pašvaldību finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanu” normas.

Turklāt, dibinot SIA „Papes osta” un ieguldot tajā nekustamo īpašumu par pazeminātu cenu, pašvaldība neieguva izšķirošu ietekmi kapitālsabiedrībā, proti, Rucavas pagasta padome ieguva 40% no SIA „Papes osta” pamatkapitāla daļām.

Biroja izmeklētājs ierosināja uzsākt kriminālvajāšanu pret bijušo Rucavas pagasta padomes priekšsēdētāju pēc **Krimināllikuma 318. panta otrās daļas** (*Dienesta stāvokļa ļaunprātīga izmantošana atbildību pastiprinošos apstākļos*).

2006.gada 15.augustā prokuratūrai kriminālvajāšanas uzsākšanai nosūtīti kriminālprocesa materiāli pret Ventspils rajona Vārves pagasta padomes priekšsēdētāju un bijušo izpilddirektoru par prettiesisku rīcību, 2001.gada novembrī pašvaldībai piederošo meža īpašumu „Medoles” pārdodot izsolē par Ls 41 200, kaut gan izsoles sākotnējai cenai vajadzēja būt vismaz Ls 119 617. Pašvaldības īpašums 187,9 ha platībā atradās Baltijas jūras piekrastes aizsargjoslā.

Biroja rīcībā esošie materiāli liecina, ka zemes kadastrālā vērtība bija noteikta Ls 19 273 un mežaudzes vērtība – Ls 100 344, tomēr izsoles sākotnējā cena tika noteikta Ls 40 000. Tā kā izsoles rezultātā meža īpašums izsolē tika pārdots par ievērojami zemāku cenu – Ls 41 200, tad pašvaldībai nodarītais zaudējums ir Ls 78 417.

Pirmstiesas izmeklēšanā noskaidrots, ka abas amatpersonas, 2001.gadā nododot nekustamo īpašumu atsavināšanai un apstiprinot izsoles nolikumu un pirkšanas - pārdošanas līgumus, nerīkojās pašvaldības interesēs, bet pretēji tām, apzinoties, ka viņu darbības ir pretrunā ar pašvaldības interesēm. Likuma „Par valsts un pašvaldību finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanu” 3.pantā noteikts, ka „manta atsavināma un nododama īpašumā vai lietošanā citai personai par iespējami augstāku cenu”.

1998.gadā tika sagatavots Meža apsaimniekošanas projekts 1998.-2012.gadam, kur mežaudzes vērtība tika noteikta Ls 100 344,20, un pirms izsoles tika saņemta Valsts Zemes dienesta izziņa, kur zemes kadastrālā vērtība ir noteikta Ls 19 273. Tomēr bijušais Vārves pagasta padomes izpilddirektors, izstrādājot izsoles nolikumu, tajā nenorādīja Meža apsaimniekošanas projektā noteikto mežaudzes vērtību un zemes kadastrālo vērtību. Kopā ar pagasta padomes priekšsēdētāju abi neinformēja arī pagasta padomes deputātus par noteikto mežaudzes vērtību un zemes kadastrālo vērtību.

Kriminālprocesa materiāli liecina, ka Vārves pagasta padome nav vērsusies Ministru kabinetā, lai saņemtu vienreizēju nekustamā īpašuma „Medoles” pārdošanas atļauju, kaut gan šāda kārtība noteikta Aizsargjoslu likuma 36.pantā „Aprobežojumi Baltijas jūras un Rīgas jūras līča aizsargjoslā”.

Vārves pagasta padomes amatpersonu prettiesiskās rīcības rezultātā tika pārkāptas likuma „Par pašvaldībām”, Aizsargjoslu likuma, likuma „Par valsts un pašvaldību mantas atsavināšanas kārtību”, likuma „Par privatizējamo valsts un pašvaldību īpašuma objektu novērtēšanas kārtību” un likuma „Par valsts un pašvaldību finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanu” normas.

Biroja izmeklētājs kriminālvajāšanu ierosināja uzsākt pret Ventspils rajona Vārves pagasta padomes priekšsēdētāju un bijušo izpilddirektoru pēc **Krimināllikuma 318. panta otrās daļas** (*Dienesta stāvokļa ļaunprātīga izmantošana atbildību pastiprinošos apstākļos*).

2006.gada 1.septembrī Ģenerālprokuratūras Sevišķi svarīgu lietu izmeklēšanas nodaļai kriminālvajāšanas uzsākšanai nosūtīti kriminālprocesa materiāli pret Rīgas domes (RD) Īpašuma atsavināšanas pārvaldes amatpersonu, kas pieprasīja un pieņēma kukuli Ls 12 600 apmērā no privātpersonas, lai nodrošinātu zemes gabala nodošanu privatizācijai.

Uzsākt kriminālvajāšanu lūgts vēl pret trīs personām: divām RD (Satiksmes un transporta lietu komitejas un Pilsētas īpašuma un privatizācijas lietu komitejas) darbiniecēm – par starpniecību kukuļošanu, kā arī vienu privātpersonu – par kukuļdošanu.

Kriminālprocesa materiāli liecina, ka 2005.gada decembrī kāds uzņēmējs ar lūgumu atrisināt jautājumu par viņa firmai iznomāto zemes gabalu vērsies pie savas paziņas – RD Satiksmes un transporta lietu komitejas darbinieces, kura vispirms ieteikusi vērsties pie RD Īpašuma atsavināšanas pārvaldes amatpersonas un vēlāk arī nodrošinājusi kukuļa nodošanu, iesaistot RD Pilsētas īpašuma un privatizācijas lietu komitejas darbinieci.

Pirmstiesas izmeklēšanā noskaidrots, ka trīs dienas pirms attiecīgā jautājuma izskatīšanas RD Pilsētas īpašuma un privatizācijas lietu komitejas sēdē uzņēmējs nodeva vienam no starpniekiem pieprasīto kukuli. Savukārt kukuļa pieprasītājs to paņēma pēc attiecīgā lēmuma pieņemšanas RD komitejas sēdē.

Izmeklēšanas laikā iegūtā informācija liecina, ka RD Satiksmes un transporta lietu komitejas darbinieces rīcībā ir saskatāmas arī Krimināllikuma 179.panta (*Piesavināšanās*) pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma pazīmes: amatpersona piesavinājusies tai uzticētās viedkartes (iebraukšanas atļaujas Vecrīgā), nododot un pārdodot tās personām, kuras nav RD amatpersonas vai darbinieki.

2006.gada 7.septembrī Ģenerālprokuratūras Sevišķi svarīgu lietu izmeklēšanas nodaļai kriminālvajāšanas uzsākšanai nosūtīti kriminālprocesa materiāli pret trīs personām saistībā ar kukuļošanu Valsts tehniskās uzraudzības aģentūras (VTUA) Daugavpils reģionālajā nodaļā.

Kriminālprocess tika uzsākts 2006.gada aprīlī, pamatojoties uz Militārās izlūkošanas un drošības dienesta (MIDD) sniegto informāciju par savu darbinieku iespējamo prettiesisko rīcību.

Pirmstiesas izmeklēšanā tika noskaidrots, ka MIDD darbinieks ar sava kolēģa starpniecību nodevis kukuli Ls 60 apmērā VTUA Daugavpils reģionālās nodaļas vecākajam inspektoram par pretlikumīgu traktortehnikas vadītāja apliecības saņemšanu.

Kriminālprocesa materiāli liecina, ka MIDD darbinieks nav kārtojis teorētisko kvalifikācijas eksāmenu, bet VTUA vecākais inspektors, izsniedzot traktortehnikas vadītāja apliecību, nav ievērojis normatīvo aktu prasības.

Biroja izmeklētājs ierosināja uzsākt kriminālvajāšanu pret vienu aizdomās turēto MIDD darbinieku par kukuļdošanu atbildību pastiprinošos apstākļos (**Krimināllikuma 323.panta otrā daļa**), pret otru aizdomās turēto MIDD darbinieku – par starpniecību kukuļošanu atbildību pastiprinošos apstākļos (**Krimināllikuma 322.panta otrā daļa**), savukārt pret VTUA Daugavpils reģionālās nodaļas vecāko inspektoru – par kukuļņemšanu (**Krimināllikuma 320.panta pirmā daļa**).

2006.gada 15.septembrī prokuratūrai kriminālvajāšanas uzsākšanai nosūtīti kriminālprocesa materiāli pret divām personām saistībā ar kukuļa došanu CSDD inspektoram.

Kriminālprocesa materiāli liecina, ka kāds vīrietis piedāvājis un vēlāk arī nodevis kukuli Ls 100 apmērā CSDD Rīgas nodaļas transportlīdzekļu vadītāju eksaminācijas

inspektoram, lai viņš nodrošinātu citai personai sekmīgu rezultātu „B” kategorijas transportlīdzekļa vadīšanas eksāmenā.

Pirmstiesas izmeklēšanas laikā noskaidrots, ka otra aizdomās par kukuļdošanu turētā persona, kura šo transportlīdzekļa vadīšanas pārbaudījumu kārtojusi ceturto reizi, pamudinājusi dot kukuli CSDD amatpersonai un arī organizējusi noziedzīga nodarījuma izdarīšanu.

Biroja izmeklētājs aizdomās turētās personas rosināja saukt pie kriminālatbildības pēc **Krimināllikuma 323.panta pirmās daļas (Kukuļdošana)**.

2006.gada 22.septembrī Daugavpils pilsētas prokuratūrai kriminālvajāšanas uzsākšanai nosūtīti kriminālprocesa materiāli pret Daugavpils pašvaldības uzņēmuma „Daugavpils dzīvokļu un komunālās saimniecības uzņēmums” rīkotājdirektoru par dienesta stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu mantkārīgā nolūkā.

Kriminālprocesa materiāli liecina, ka pašvaldības uzņēmuma rīkotājdirektors, būdams valsts amatpersona, kas ir tiesīga rīkoties ar pašvaldības mantu un finanšu līdzekļiem, slēdzot vairākus līgumus ar firmām, rīkojies pretēji pašvaldības un pašvaldības uzņēmuma interesēm un radījis būtisku kaitējumu.

2006.gada 22.septembrī Zemgales priekšpilsētas prokuratūrai kriminālvajāšanas uzsākšanai nosūtīti kriminālprocesa materiāli pret personu par kukuļdošanas mēģinājumu CSDD amatpersonām pēc **Krimināllikuma 323.panta trešās daļas (Kukuļdošana atbildību sevišķi pastiprinošos apstākļos)**.

2006.gada 25.septembrī Birojs aizturēja vienu Izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) amatpersonu un vienu ministrijas padotībā esošās iestādes vadītāju saistībā ar kukuļa Ls 80 000 apmērā pieprasīšanu un pieņemšanu.

Saistībā ar kukuļdošanas faktu Biroja izmeklētājs uzsācis kriminālprocesu par iespējamiem noziedzīgiem nodarījumiem, kas paredzēti **Krimināllikuma 320.panta trešajā daļā (Kukuļņemšana atbildību sevišķi pastiprinošos apstākļos) un 322.panta (Starpniecība kukuļdošanā) pirmajā daļā**.

Kriminālprocesa materiāli liecina, ka IZM valsts sekretāra vietnieks (valsts sekretāra pienākumu izpildītājs) un Rīgas valsts tehnikuma direktors pēc iepriekšējas vienošanās, rūpīgi izplānojot savas darbības un izmantojot starpnieku, pieprasīja no kādas firmas pārstāvja kukuli Ls 80 000 apmērā, par to, lai viņi ministrijas un tehnikuma vārdā parakstītu izlīgumu kādā civillietā.

Pēc noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas visas trīs personas tika aizturētas un ievietotas īslaicīgās aizturēšanas izolatorā. 2006.gada 24.septembrī tika pieņemti lēmumi IZM valsts sekretāra vietnieku (valsts sekretāra pienākumu izpildītāju) un Rīgas valsts tehnikuma direktoru atzīt par aizdomās turētajiem Krimināllikuma 320.panta trešajā daļā paredzētā noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, proti, par kukuļņemšanu sevišķi pastiprinošos apstākļos. Savukārt starpnieku, Rīgas valsts tehnikuma juristu – 322.panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīga nodarījuma izdarīšanā.

2006.gada 29.septembrī Finanšu un ekonomisko noziegumu izmeklēšanas prokuratūrai nosūtīti 2005.gada 26.oktobrī uzsāktā kriminālprocesa materiāli kriminālvajāšanas uzsākšanai pret Valsts policijas Ceļu policijas pārvaldes inspektoru. 2006.gada augustā darba attiecības ar Valsts policiju viņš pārtraucis.

Biroja izmeklētājs rosināja uzsākt kriminālvajāšanu pret šo personu par **Krimināllikuma 219.panta otrajā daļā (Izvairīšanās no deklarācijas iesniegšanas)** paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu, tas ir par nepatiesu ziņu norādīšanu valsts amatpersonas deklarācijā par mantu un ienākumiem lielā apmērā.

Pirmstiesas izmeklēšanā noskaidrots, ka ceļu policijas inspektors valsts amatpersonas deklarācijā par 2004.gadu nav norādījis ienākumus USD 40 000 apmērā, kas ir tikuši ieskaitīti bankas kontā, ar ko viņš ir rīkojies kā ar sev piederošiem finanšu līdzekļiem.

2006.gada 4.oktobrī prokuratūrai kriminālvajāšanas uzsākšanai nosūtīti kriminālprocesa materiāli pret Daugavpils pilsētas domes izpilddirektoru par kukuļņemšanu un noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu.

Pirmstiesas izmeklēšanā noskaidrots, ka 2004.gadā Daugavpils pilsētas domes izpilddirektors vienojies ar vairākiem uzņēmējiem par to, ka viņš, izmantojot savu dienesta stāvokli, panāks, lai uzņēmēju pārvaldītie vai ieteiktie uzņēmumi uzvarētu divu pašvaldības uzņēmumu – a/s „Daugavpils siltumtīkli” un SIA „Daugavpils dzīvokļu un komunālās saimniecības uzņēmums” organizētajos iepirkumos. Par minētajām darbībām Daugavpils pilsētas domes amatpersona kā kukuli saņēma dažādas naudas summas atbilstoši konkrēto iepirkumu apjomam – par katru iepirktā mazuta, atstrādātās eļļas un bitumena tonnu, kopumā kukuļos saņemot vairāk nekā Ls 5 000.

Kriminālprocesa materiāli liecina arī par amatpersonas personīgo ieinteresētību pašvaldības uzņēmumu veiktajos iepirkumos. Apzinoties, ka finanšu līdzekļi iegūti noziedzīgā veidā, un nolūkā slēpt to noziedzīgo izcelsmi, Daugavpils pilsētas domes izpilddirektors legalizēja šos finanšu līdzekļus, iegādājoties par tiem dārgu sadzīves tehniku.

Izmeklēšanas laikā iegūtie pierādījumi liecina, ka Daugavpils domes amatpersona, mantkārīgā nolūkā un, apejot likumā noteikto kārtību, apzināti organizēja fiktīvus, pašvaldībai neizdevīgus iepirkumus, tādējādi pārkāpjot likuma „Par iepirkumu valsts un pašvaldību vajadzībām” normas, kuru mērķis ir nodrošināt iepirkuma procedūras atklātumu, pretendentu brīvu konkurenci, vienlīdzīgu un taisnīgu attieksmi pret tiem, kā arī pašvaldības līdzekļu efektīvu izmantošanu. Daugavpils pašvaldības uzņēmumiem nepieciešamās preces ir iepirktas par mākslīgi paaugstinātām cenām, nenodrošinot vienlīdzīgu attieksmi pret preču pārdevējiem un ierobežojot viņu brīvu konkurenci.

Pirmstiesas izmeklēšanā konstatēts, ka Daugavpils pilsētas domes izpilddirektors ar ieinteresētajām personām vienojies, kādām firmām ir jāpiedalās iepirkumos, kādiem jābūt cenu piedāvājumiem, lai attiecīgajos iepirkumos uzvarētu konkrētā firma, kādam jābūt līguma saturam, lai tajos varētu iekļaut pašvaldības uzņēmumiem neizdevīgu sadārdzinājumu.

Krimināllieta tika ierosināta 2005.gada 28.februārī par dienesta stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu un noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu, bet papildizmeklēšanas gaitā amatpersonas darbības tika pārkvalificētas. Biroja izmeklētājs Daugavpils pilsētas domes izpilddirektoru ierosināja saukt pie kriminālatbildības par kukuļņemšanu sevišķi pastiprinošos apstākļos un noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu pastiprinošos apstākļos (**Krimināllikuma 320.panta trešā daļa un 195.panta otrā daļa**).

2006.gada 9.oktobrī Preiļu rajona prokuratūrai kriminālvajāšanas uzsākšanai nosūtīti kriminālprocesa materiāli pret divām bijušajām Rušonas pagasta padomes amatpersonām par dienesta stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu.

2006.gada 24.oktobrī, veicot pirmstiesas izmeklēšanu Biroja uzsāktajā kriminālprocesā saistībā ar kukuļošanu, aizdomās turētā statuss piemērots VID Finanšu policijas izmeklētājam.

Kriminālprocesa materiāli liecina, ka VID Finanšu policijas Vidzemes reģionālās iestādes izmeklētājs ar starpnieka palīdzību 2006.gada septembrī pieprasīja kukuli Ls 1 500 apmērā no kāda Gulbenes uzņēmēja par viņam labvēlīga procesuāla lēmuma pieņemšanu, proti, par atteikumu uzsākt kriminālprocesu.

Biroja izmeklētājs ir atzinis Finanšu policijas izmeklētāju par aizdomās turēto **Krimināllikuma 320.panta otrajā daļā un 15.panta ceturtajā daļā** paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā, proti kukuļņemšanas atbildību pastiprinošos apstākļos mēģinājumā.

Aizdomās turētajam Finanšu policijas izmeklētājam Biroja izmeklētājs piemērojis drošības līdzekli – noteiktas nodarbošanās aizliegums, proti, ierobežojumu uz laiku pildīt amata pienākumus. Aizdomās turētā statuss noteikts arī starpniekam.

2006.gada 30.oktobrī Ģenerālprokuratūras Sevišķi svarīgu lietu izmeklēšanas nodaļai kriminālvajāšanas uzsākšanai nosūtīti kriminālprocesa materiāli pret Politisko organizāciju apvienības (POA) „Dzimtene” grāmatvedi par maksājuma dokumentu viltošanu, veicot finanšu līdzekļu iemaksu bankas kontā.

Pārbaudot 2005.gadā saņemto ziedojumu likumību, Birojs konstatēja, ka divas personas reāli nav ziedojušas finanšu līdzekļus POA „Dzimtene” un uz bankas maksājumu dokumentiem nav viņu parakstu. Pirmstiesas izmeklēšanā noskaidrots, ka paraksti uz iemaksu orderiem nepieder tām personām, kuru identitātes dati ir izmantoti.

Izmeklēšanas laikā noskaidrots, ka vairāki ziedojumi veikti pretrunā ar Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likumu, neievērojot tajā noteikto skaidrā naudā veikto ziedojumu saņemšanas kārtību un izmantojot citas personas starpniecību.

Pirmstiesas izmeklēšanā konstatēts, ka minētajos gadījumos viltotos bankas dokumentus par ziedojumu veikšanu citu personu vārdā noformējusi un parakstījusi POA „Dzimtene” grāmatvede bez attiecīgo personu pilnvarojuma un izmantojot viņu identitātes datus.

Minēto darbību rezultātā ir pārkāpts Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likuma 6.panta trešajā daļā noteiktais aizliegums finansēt politiskās partijas, izmantojot trešo personu starpniecību. Par starpniecību tiek uzskatīti gadījumi, kad, īstenojot savas personiskās intereses finansēt politisko partiju, tiek izmantoti citas personas identitātes dati vai kad politiskajai partijai tiek ziedots ar citas personas starpniecību.

Biroja izmeklētājs atzina POA grāmatvedi par aizdomās turēto un ierosināja uzsākt kriminālvajāšanu pēc **Krimināllikuma 275.panta otrās daļas (Dokumenta, zīmoga un spiedoga viltošana un viltota dokumenta, zīmoga un spiedoga realizēšana un izmantošana atbildību pastiprinošos apstākļos)** un **288.² panta (Politisko organizāciju (partiju) finansēšana, izmantojot starpniecību)**.

2006.gada 1.decembrī prokuratūrai kriminālvajāšanas uzsākšanai nosūtīti kriminālprocesa materiāli pret Rīgas pilsētas Galvenās policijas pārvaldes (GPP) inspektoru par personas uzkūdišanu dot kukuli un tā piesavināšanos.

2006.gada 21.oktobrī uzsāktā kriminālprocesa ietvaros noskaidrots, ka Rīgas GPP 1.policijas iecirkņa inspektors, izmantojot personu uzticēšanos viņam kā valsts amatpersonai – policijas darbiniekam, ieguvis informāciju par VID Muitas kriminālpārvaldes uzsāktu kriminālprocesu par personas B. iespējami pretlikumīgām darbībām.

Kriminālprocesa materiāli liecina, ka nolūkā piesavināties naudu policijas darbinieks vairākkārtīgi ir mudinājis personu B. dot kukuli valsts amatpersonām par iespējami labvēlīgu rezultātu kriminālprocesā un piesavinājies naudu Ls 260 apmērā, kas tika saņemta kā kukulis nodošanai VID Muitas kriminālpārvaldes darbiniekiem.

Biroja izmeklētājs kriminālprocesa materiālus nodeva Rīgas tiesu apgabala prokuratūrai un ierosināja aizdomās turēto policijas darbinieku saukt pie kriminālatbildības par uzkūdišanu kukuļdošanai atbildību pastiprinošos apstākļos un kukuļa piesavināšanos atbildību pastiprinošos apstākļos pēc **Krimināllikuma 321.panta otrās daļas, 323.panta otrās daļas un 20.panta trešās daļas**.

2006.gada 4.decembrī Jūrmalas pilsētas prokuratūrai kriminālvajāšanas uzsākšanai nosūtīti kriminālprocesa materiāli pret Jūrmalas domes amatpersonu par bezdarbību saistībā ar dzīvojamās platības piešķiršanu un attiecīgo nekustamo īpašumu nodošanu privatizācijai pretēji likumā noteiktajai kārtībai.

Kriminālprocesa materiāli liecina, ka amatpersona aiz nolaidības nav pildījusi savus pienākumus, proti, apzinoties, ka vairāki pašvaldības nekustamie īpašumi izīrēti personām pretēji likumā noteiktajai kārtībai, pieļāvusi arī nekustamo īpašumu privatizāciju pretēji likuma prasībām. Tādējādi amatpersona neizdarīja darbības, kuras tai pēc likuma jāizdara, radot pašvaldībai materiālus zaudējumus.

2006.gada 7.decembrī Centra rajona prokuratūrai kriminālvajāšanas uzsākšanai nosūtīti kriminālprocesa materiāli pret personu saistībā ar kukuļa Ls 360 apmērā došanu Valsts probācijas dienesta Rīgas teritoriālās struktūrvienības Piespiedu un sabiedriskā darba daļas darbiniecei.

Kriminālprocesa materiāli liecina, ka kāda notiesāta persona piedāvāja kukuli, lai tai nebūtu jāpilda tiesas spriedumā noteiktais sods – 200 stundu piespiedu darba. Pēc kukuļa nodošanas 2006.gada 7.novembrī persona tika aizturēta.

Biroja izmeklētājs aizdomās turēto personu ierosināja saukt pie kriminālatbildības pēc **Krimināllikuma 323.panta pirmās daļas (Kukuļdošana)**.

2006.gada 15.decembrī Ģenerālprokuratūras Sevišķi svarīgu lietu izmeklēšanas nodaļai kriminālvajāšanas uzsākšanai nosūtīti kriminālprocesa materiāli pret Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes (turpmāk tekstā – PMLP) darbinieci par kukuļa izspiešanu saistībā ar pastāvīgās uzturēšanās atļaujas izsniegšanu Krievijas Federācijas pilsonim.

Pirmstiesas izmeklēšanā noskaidrots, ka PMLP Ventpils pilsētas un rajona nodaļas darbiniece, būdama valsts amatpersona un izmantojot savu dienesta stāvokli, pieprasīja pretlikumīgu atlīdzību Ls 400 apmērā par to, lai noformētu nepieciešamos dokumentus un izsniegtu pastāvīgās uzturēšanās atļauju.

Biroja izmeklētājs kriminālvajāšanu ierosināja uzsākt pēc **Krimināllikuma 320.panta trešās daļas**, t.i. par kukuļa pieņemšanu, kas saistīta ar kukuļa izspiešanu.

2006.gada 15.decembrī prokuratūrai kriminālvajāšanas uzsākšanai nosūtīti kriminālprocesa materiāli pret divām Valsts robežsardzes Galvenās pārvaldes (turpmāk tekstā – VRS GP) amatpersonām par kukuļņemšanu saistībā ar iepirkumiem. Uzsākt kriminālvajāšanu ir lūgts vēl pret četrām aizdomās turētām personām: vienu – par kukuļdošanu un trīs – par kukuļošanas atbalstīšanu.

2006.gada 25.septembrī uzsāktā kriminālprocesa ietvaros iegūtie pierādījumi dod pietiekamu pamatu uzskatīt, ka VRS GP Apgādes dienesta priekšnieks, būdams valsts amatpersona un iepirkumu komisijas priekšsēdētājs, izmantojot savu dienesta stāvokli, no 2003.gada oktobra līdz 2006.gada septembrim grupā ar otru amatpersonu – Apgādes dienesta inspektoru veica iepriekš saskaņotas un pārdomātas darbības, kas saistītas ar kukuļu pieprasīšanu un pieņemšanu no vairākiem uzņēmējiem.

Kriminālprocesa materiāli liecina, ka kukuļi ir pieprasīti par to, lai iepirkumos uzvarējušie uzņēmumi turpmāk varētu sekmīgi sadarboties ar VRS GP, proti, sniegt savus pakalpojumus – piegādāt saimniecības preces, kancelejas preces, veikt automobiļu tehnisko apkopi, un, iespējams, arī nākotnē ar tiem tiktu slēgti jauni līgumi.

Pirmstiesas izmeklēšanā noskaidrots, ka uzņēmumu īpašniekiem bija jāmaksā kukulis 10% apmērā no VRS GP noslēgto līgumu summas. Kopumā ilgstošā laika posmā no uzņēmējiem par viņu firmu sniegtajiem pakalpojumiem VRS GP vajadzībām abas amatpersonas kukuļos saņēma vairāk nekā Ls 3 800.

Biroja izmeklētājs nodevis Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta Sevišķi svarīgu lietu izmeklēšanas nodaļai kriminālprocesa materiālus un ierosināja uzsākt kriminālvajāšanu pret abām aizdomās turētajām amatpersonām pēc **Krimināllikuma 320.panta trešās daļas (Kukuļņemšana atbildību sevišķi pastiprinošos apstākļos)**, pret vienu par kukuļņemšanas atbildību pastiprinošos apstākļos atbalstīšanu aizdomās turēto privātpersonu – pēc **320.panta otrās un 20.panta ceturtās daļas**, pret vienu par kukuļdošanu atbildību pastiprinošos apstākļos aizdomās turēto uzņēmēju – pēc **323.panta otrās daļas**, savukārt pret divām aizdomās par kukuļdošanas atbalstīšanu turētajām privātpersonām – pēc **323.panta otrās un 20.panta ceturtās daļas**.

2006.gada 21.decembrī Jelgavas pilsētas prokuratūrai kriminālvajāšanas uzsākšanai nosūtīti kriminālprocesa materiāli pret Jelgavas slimnīcas ārstu par apzināti prettiesisku labuma pieprasīšanu un pieņemšanu.

2006.gada 8.novembrī uzsāktā kriminālprocesa ietvaros iegūtā informācija dod pietiekamu pamatu uzskatīt, ka Jelgavas slimnīcas ārsts, ļaunprātīgi izmantojot savas pilnvaras, no pacienta apzināti prettiesiski pieprasīja un pieņēma Ls 100 par operācijas veikšanu.

Biroja izmeklētājs ierosināja uzsākt kriminālvajāšanu pēc **Krimināllikuma 326.² panta (Prettiesiska labumu pieprasīšana un pieņemšana) pirmajā daļā** paredzētā noziedzīgā nodarījuma pazīmēm.

2006.gada 29.decembrī Ģenerālprokuratūras Sevišķi svarīgu lietu izmeklēšanas nodaļai kriminālvajāšanas uzsākšanai nosūtīti kriminālprocesa materiāli pret Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas tiesnesi par kukuļņemšanu atbildību sevišķi pastiprinošos apstākļos pēc **Krimināllikuma 320.panta trešās daļas** un vēl pret divām personām, tostarp vienu zvērīnātu tiesu izpildītāju pēc **Krimināllikuma 323.panta (Kukuļdošana) pirmajā un otrajā daļā** paredzētā noziedzīgā nodarījuma pazīmēm.

Kriminālprocesa materiāli liecina par vairākiem atsevišķiem kukuļdošanas gadījumiem. Pierādījumu kopums dod pietiekamu pamatu uzskatīt, ka tiesnesei vajadzēja nodrošināt lēmumu pieņemšanu civillietās kukuļdevēju interesēs.

2006.gada 29.decembrī Ģenerālprokuratūras Sevišķi svarīgu lietu izmeklēšanas nodaļai kriminālvajāšanas uzsākšanai nosūtīti kriminālprocesa materiāli pret Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas priekšsēdētāju par kukuļņemšanu atbildību sevišķi pastiprinošos apstākļos pēc **Krimināllikuma 320.panta trešās daļas** un pret privātpersonu pēc **Krimināllikuma 323.panta (Kukuļdošana) pirmajā daļā** paredzētā noziedzīgā nodarījuma pazīmēm. Kriminālprocesa laikā iegūtie pierādījumi liecina, ka tiesnesei vajadzēja nodrošināt lēmumu pieņemšanu civillietās kukuļdevēja interesēs.

Starptautiskā sadarbība un citu valstu pieredzes apkopošana

Ar mērķi veicināt Latvijas dalību **Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas** (*Organisation for Economic Co-operation and Development – OECD*) **Darba grupā pret kukuļošanu starptautiskajos biznesa darījumos** un pievienošanās OECD Konvencijai par ārvalstu amatpersonu kukuļošanas apkarošanu starptautiskajos biznesa darījumos, sadarbībā ar Ārlietu ministriju 2006. gadā tika organizētas vairākas aktivitātes.

Lai iepazītos ar **Slovēnijas** pieredzi, pievienojoties **OECD** Darba grupai un Konvencijai, Biroja pārstāvis 2006.gada janvārī Ļubļanā (Slovēnijā) piedalījās konsultatīvā sanāksmē ar Slovēnijas Ārlietu ministrijas un Pretkorupcijas biroja pārstāvjiem. 2006.gada maijā Biroja pārstāvis tikās ar **Nīderlandes** Ārlietu ministrijas pārstāvi un delegātu šajā Darba grupā. Biroja priekšnieks 2006.gada 13. jūnijā tikās ar Darba grupas ASV, Grieķijas un Zviedrijas delegātiem un OECD sekretariāta pārstāvjiem.

2006.gada 31.martā Birojs rīkoja **Ārvalstu padomnieku grupas** (*Foreign Advisory Panel*) sanākumi, lai ārvalstu vēstniecību un starptautisko organizāciju pārstāvjus informētu par Biroja darbības rezultātiem 2005.gadā – atklātajiem koruptīvajiem noziedzīgajiem nodarījumiem, rezultātiem amatpersonu darbības un politisko partiju finansēšanas noteikumu kontrolē, kā arī iepazīstinātu ar turpmākajiem darba plāniem un prioritātēm.

Sanāksmes laikā tika pārrunāti arī galvenie panākumi un raksturīgākās problēmas Valsts programmā 2004. – 2008.gadam noteikto uzdevumu izpildē.

Ārvalstu pārstāvji interesējās par Biroja ierosinātajiem normatīvo aktu grozījumiem, kas paredz mazināt korupcijas riskus, piemēram, valsts un pašvaldību īpašumu iznomāšanā un interešu konfliktu novēršanā. Tika vērsta uzmanība uz vairāku tiesu spriedumu Biroja ierosinātajās krimināllietās vājo audzinošo efektu, jo vainīgajām personām ir ticis piemērots tikai nosacīts sods. Sanāksmes dalībnieki vēlējās iegūt skaidrojumus arī par krimināllietas materiālu publiskošanas apstākļiem un Biroja institucionālās neatkarības jautājumiem.

Biroja pārstāvis 2006. gada oktobrī Berlīnē tikās ar **Vācijas** Ārlietu, Tieslietu un Ekonomikas ministriju pārstāvjiem, lai informētu par Latvijā sasniegto likumdošanas un tās piemērošanas jomā, lai varētu pievienoties OECD Darba grupai un Konvencijai.

Istenojot Biroja noslēgto sadarbības līgumu ar **Lietuvas Īpašās izmeklēšanas dienestu** (*Specialiuju tyrimu tarnyba*, turpmāk – STT), 2006. gadā notika vairākas pieredzes apmaiņas vizītes. 2006.gada aprīlī Birojā viesojās STT pārstāvji ar mērķi apspriest Eiropas Pretkorupcijas tīkla veidošanu un uzzināt par Biroja pieredzi un rezultātiem politisko partiju finansēšanas kontrolē. Biroja Politisko organizāciju finansēšanas kontroles nodaļas pārstāvji maijā atbildes vizītē Lietuvā uzstājās ar prezentāciju par tiesisko regulējumu un tā piemērošanas iespējām šajā jomā Latvijā.

2006.gada novembrī 13. Biroja pārstāvji iepazīs ar Lietuvas Augstāko dienestu ētikas komisijas (*Vyriausioji tarnybinės etikos komisija*) un Nodokļu pārvaldes pieredzi valsts amatpersonu deklarāciju pārbaudē un STT pieredzi koruptīvo noziedzīgo nodarījumu analīzes, operatīvā darba, ziņojumu saņemšanas u.c. jomās.

2006.gadā Biroja pārstāvji piedalījās **ES Padomes Multidisciplinārās darba grupas par organizēto noziedzību** (*Multidisciplinary Working Group on Organised Crime*, turpmāk – MDG) sanāksmēs, kuru laikā tika izskatīts Padomes lēmuma projekts izveidot Eiropas Pretkorupcijas tīklu (*European Anti-Corruption Network*). Birojs konceptuāli atbalsta pretkorupcijas tīkla izveidi, jo tas būtu nozīmīgs apliecinājums ES valstu kopējai politiskajai gribai cīnīties pret korupciju. Dažos jautājumos Biroja izstrādātā Latvijas pozīcija ir noraidoša, tajā skaitā par sekretariāta nodrošināšanu no dalībvalstu iemaksām. Lēmuma projekts tika būtiski pārstrādāts saskaņā ar Latvijas un citu valstu iesniegtajiem komentāriem. Diskusijas par tīkla izveidošanu MDG turpinājās līdz 2006. gada beigām.

Biroja priekšnieks, atsaucoties uz saņemto ielūgumu no Ķīnas Tautas Republikas Ģenerālprokuratūras, aprīlī piedalījās neformālās konsultācijās par **starptautisku pretkorupcijas institūciju asociācijas izveidošanu**. Konsultācijas notika Vīnē (Austrijā) un tajās piedalījās Francijas, Lielbritānijas, Vācijas, ASV, Japānas un citu valstu pārstāvji.

2006. gada oktobrī Pekinā (Ķīnā) notika **Starptautiskās Pretkorupcijas iestāžu asociācijas** (*International Association of Anti-Corruption Authorities*) dibināšanas konference pēc Ķīnas Tautas Republikas Ģenerālprokuratūras iniciatīvas. Tajā piedalījās arī Biroja priekšnieks. Viens no asociācijas darbības mērķiem ir veicināt ANO Pretkorupcijas konvencijas ieviešanu, līdz ar to konferencē liela uzmanība tika pievērsta jautājumiem par konvencijas ieviešanas efektivitātes izvērtēšanu, koruptīvu noziedzīgu nodarījumu rezultātā iegūto līdzekļu atgūšanu un tehnisko palīdzību valstīm konvencijas ieviešanas veicināšanai.

2006. gada decembrī Biroja priekšnieks kopīgi ar Ārlietu ministrijas pārstāvjiem piedalījās **ANO Pretkorupcijas konvencijas dalībvalstu pirmajā konferencē** Jordānijā. ANO Pretkorupcijas konvencija Latvijā ir spēkā kopš 2005.gada 1.decembra, un Birojs ir atbildīgs par konvencijas saistību izpildes koordināciju Latvijā. Konferences ietvaros Aleksejs Loskutovs piedalījās Pretkorupcijas iestāžu forumā, uzstājoties ar prezentāciju par Biroja lomu korupcijas pret darbības sistēmā Latvijā.

Biroja priekšnieka vietniece Juta Strīķe piedalījās ikgadējā Eiropas Savienības dalībvalstu policijas uzraudzības un pārbaudes dienestu un pretkorupcijas iestāžu **iniciatīvas „Eiropas Partneri pret Korupciju”** (*European Partners against Corruption*, turpmāk – EPAC) konferencē Budapeštā, Ungārijā, kas bija veltīta sadarbības un informācijas apmaiņas nostiprināšanai korupcijas apkarošanas jomā.

Biroja pārstāvji piedalās EPAC kopš 2004.gada (tajā skaitā konferencēs Vīnē 2004.gadā un Lisabonā 2005.gadā). Konferences rezultātā Latvijas un Lietuvas pārstāvji piekrita vadīt darba grupu izveidošanu, kuru mērķis ir apkopot informāciju par pretkorupcijas iestāžu kopējiem standartiem un labo praksi.

Eiropas Padomes konferencē **„Korupcija un demokrātija”** Strasbūrā (Francijā) piedalījās Biroja priekšnieka vietnieks Alvis Vilks un divi Biroja speciālisti interešu konflikta novēršanas un politisko partiju finansēšanas kontroles jautājumos. A.Vilks informēja par politisko partiju finansēšanas kontroles sistēmu Latvijā.

Pārskata periodā Birojs turpināja pārstāvēt Latviju Eiropas Padomes **GRECO** (*Group of States against Corruption*), piedaloties plenārsēdēs, kas notika 19. – 23.jūnijā, 9. – 13.oktobrī un 4. – 8.decembrī. Šajā laika periodā Latvija arī tika izvēlēta kā viena no novērtētājvalstīm kopīgi ar Grieķiju un Vāciju GRECO 2.kārtas novērtējumam par Gruziju, kur piedalījās Latvijas Republikas Ģenerālprokuratūras prokurors.

Biroja pieredze korupcijas novēršanā un apkarošanā tiek augstu novērtēta valstīs, kurās pretkorupcijas institūcijas vēl nav izveidotas vai tās darbojas neilgu laiku. 2006. gada decembrī Birojā viesojās **Kirgizstānas Nacionālās korupcijas novēršanas aģentūras** pārstāvji, lai iepazītos ar Biroja pieredzi korupcijas novēršanas un apkarošanas jomā. Kirgizstānas pārstāvji tikās arī ar VID, Valsts administrācijas skolas un nevalstisko organizāciju pārstāvjiem. Vizītes laikā Kirgizstānas pārstāvji izrādīja vēlmi noslēgt sadarbības līgumu ar Biroju. Pēc vizītes sadarbība turpinājās, sniedzot konsultācijas par Kirgizstānas likumprojektiem pretkorupcijas jomā.

Biroja personāls

2006.gada sākumā Birojā strādāja 123 darbinieki (103 amatpersonas un 20 darbinieki), gada beigās – 133 darbinieki (112 amatpersonas un 21 darbinieks. Kopumā Birojā 2006.gadā bija 148 štata vietas. 2006.gadā Birojā amatā ieceltas **13** amatpersonas un pieņemti darbā **2** darbinieki, atbrīvotas 4 amatpersonas un 1 darbinieks. Uz 2006.gada 31.decembri Birojā strādāja **133** darbinieki, bērna kopšanas atvaļinājumā atradās **6** Biroja darbinieki; uz darbinieka prombūtnes laiku amatā tika ieceltas **2** amatpersonas un bija vakantas **17** amata vietas.

1.tabula. Darbinieku sadalījums pēc amatiem

Amats	2003.g.	2004.g.	2005.g.	2006.g.
Iestādes vadītājs	1	1	1	1
Iestādes vadītāja vietnieki	2	2	2	2
Nodaļu vadītāji un vietnieki	18	17	17	20
Izmeklētāji, galvenie speciālisti un speciālisti	90	92	103	110
Kopā	111	112	123	133

2.tabula. Amata vietu skaits un aizpildījums 2006.gadā

Amata vietas	Aizpildīto amata vietu skaits	Vakanto amata vietu skaits
Priekšnieks	1	0
Priekšnieka vietnieks	2	0
Nodaļas vadītājs	17	0
Nodaļas vadītāja vietnieks	3	1
Izmeklētājs	14 (1 uz laiku)	5
Galvenais speciālists	88 (1 uz laiku)	9
Speciālists	8	2
Kopā	133	17

3.tabula. Štata vietu aizpildījums pa Biroja darbības jomām uz 2006. gada 31.decembri.

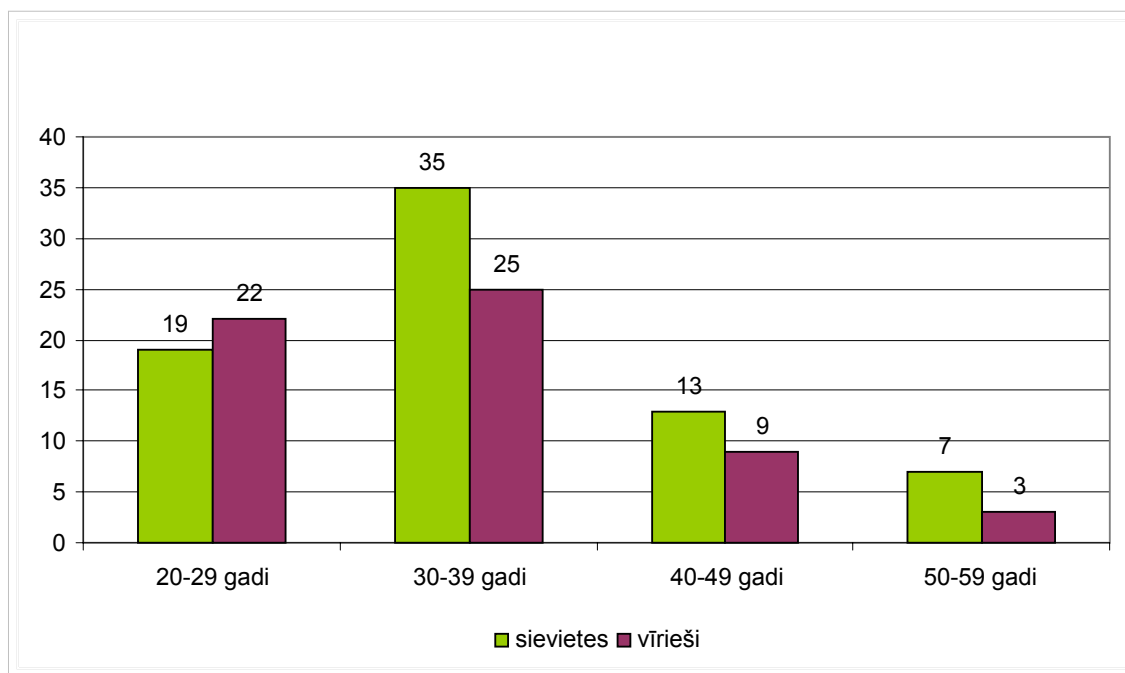
Darbības jomas	Amata vietas	Aizpildītās amata vietas	Vakantās amata vietas
Vadība	6	5	1
Korupcijas apkarošanas joma	57	51 (1 uz laiku)	7
Korupcijas novēršanas joma	40	33	7
Biroja darba nodrošināšanas joma	42	41 (1 uz laiku)	2
Ziņojumu centrs	3	3	0
Kopā	148	133	17

Biroja personāla rotācijas koeficients¹ 2006.gadā bija 0,15.

¹ Personāla rotācijas koeficients = (pieņemto skaits + atbrīvoto skaits)/personu vidējais skaits

Birojā 2006.gada beigās strādāja 59 vīrieši (44%) un 74 sievietes (56%). Vidējais Biroja darbinieku vecums salīdzinoši ar iepriekšējo gadu palicis nemainīgs – 34 gadi.

14. shēma. Biroja darbinieku sadalījums pa dzimumiem un vecumiem

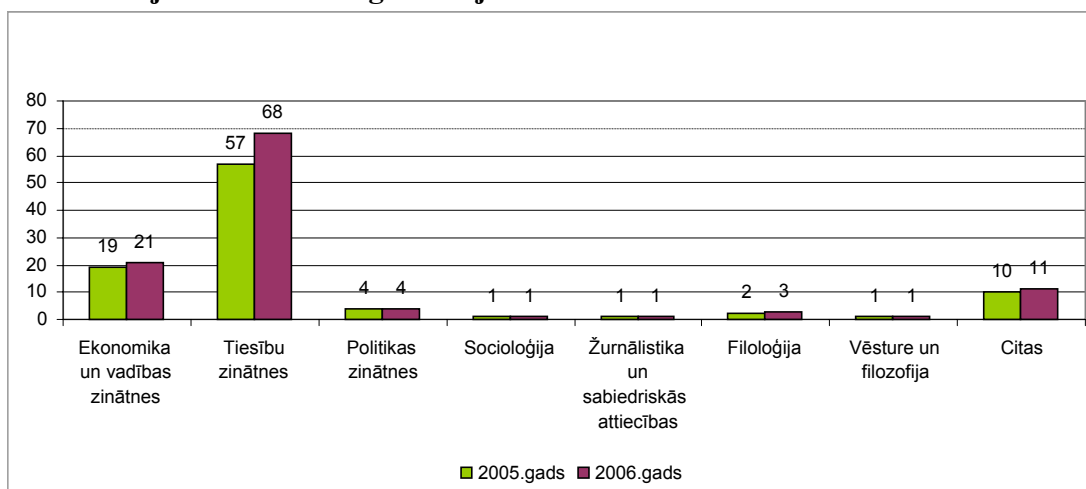

Biroja darbinieku kvalifikācijas celšana

2006.gada beigās Birojā strādāja 111 (83,5%) darbinieki ar augstāko izglītību, 10 (7,5%) darbinieki ar vidējo vai vidējo speciālo izglītību, 12 (9%) darbinieki turpina mācības augstskolā.

67 Biroja darbinieki ir ieguvuši profesionālo augtāko izglītību, 6 bakalaura grādu, 36 maģistra grādu un 1 doktora grādu.

14.shēma. Biroja darbinieku izglītības jomas

2006.gada otrajā pusgadā Biroja darbinieki paaugstināja kvalifikāciju šādās jomās:

Juridiskie jautājumi, tai skaitā Publisko iepirkumu likuma normu piemērošana

- Valsts amatpersonu darbības kontroles nodaļas, Juridiskās nodaļas, Korupcijas analīzes un pret darbības metodikas izstrādes nodaļas un Izmeklēšanas nodaļas darbinieki piedalījās seminārā par zemes reformas jautājumiem.
- 10 Biroja darbinieki apmeklēja semināru par Publisko iepirkumu likumu.
- 2 Juridiskās nodaļas pārstāvji piedalījās seminārā „E-paraksts Latvijā”.
- maijā semināru par Publisko iepirkumu likuma piemērošanas problēmām un praksi apmeklēja 6 Valsts amatpersonu darbības kontroles nodaļas darbinieki, 1 Juridiskās nodaļas un 1 Darbības nodrošinājuma nodaļas darbinieks, semināru par datortehnikas iepirkumiem apmeklēja 4 Biroja darbinieki.
- 4 Juridiskās nodaļas darbinieki piedalījās seminārā „Administratīvā procesa aktuālie jautājumi un to risinājumi Senāta Administratīvo lietu departamenta praksē”.
- Darbības nodrošinājuma nodaļas galvenā speciāliste un Juridiskās nodaļas galvenā speciāliste piedalījās seminārā „Iepirkumi no 1000 līdz 10000 latu – problēmas un perspektīvas”.
- seminārā par aktuāliem Darba likuma piemērošanas jautājumiem piedalījās divi Juridiskās nodaļas darbinieki un viens Personāla nodaļas darbinieks.
- 17 korupcijas apkarošanas bloka darbinieki piedalījās seminārā par Kriminālprocesa likuma piemērošanas aktuālajiem jautājumiem.
- Visiem Biroja darbiniekiem tika organizēts seminārs par personas datu apstrādes aktuāliem jautājumiem. Semināru vadīja Datu valsts inspekcijas direktore Signe Plūmiņa.
- Juridiskās nodaļas galvenā speciāliste piedalījās seminārā „Iepirkuma līguma un vispārīgās vienošanās sagatavošana, noslēgšana un vadība”.

Komunikāciju joma

- 2006.gada pirmajā pusgadā divi Biroja darbinieki apguva SIA *Komunikāciju akadēmija* piedāvātās programmas „Profesionālās sabiedriskās attiecības” četrus moduļus – „Profesionālu sabiedrisko attiecību teorija un prakse”, „Korporatīvās komunikācijas process”, „Krīzes menedžments” un „Sabiedrisko attiecību pasākumu rīkošana”.
- 3 Biroja darbinieki apmeklēja SIA *Komunikāciju akadēmija* rīkoto lekciju „Publicistika un stils” un semināru „Protokols un etiķete”.
- Saskaņā ar noslēgto līgumu par darbinieku apmācību ar SIA *Triviumus apmācība*, 10 Biroja darbinieki piedalījās seminārā „Prasme publiski runāt un uzstāties”.
- Sabiedrisko attiecību un izglītošanas nodaļas vadītāja apmeklēja SIA *Komunikāciju akadēmija* organizēto lekciju „Kā „spēlēt” sabiedriskās attiecības pēc likuma notīm”.
- Desmit Biroja darbiniekiem tika organizēts vienas dienas seminārs „Pārliecinošas prezentācijas prasmes”.

Vadības zinības

- 2006.gada aprīlī saskaņā ar Biroja un SIA *Komercizglītības centrs* 2006.gada 6.aprīlī noslēgto līgumu par darbinieku apmācību Biroja nodaļu vadītājiem notika divu dienu seminārs „Prasme vadīt darbiniekus”.

Finanses un grāmatvedība

- Finanšu nodaļas darbinieki 2006.gada pirmajā pusgadā apmeklēja Latvijas Zvērinātu revidentu asociācijas rīkotos seminārus grāmatvežu kvalifikācijas pilnveidošanas programmas ietvaros, budžeta iestāžu pamatlīdzekļu uzskaitē.

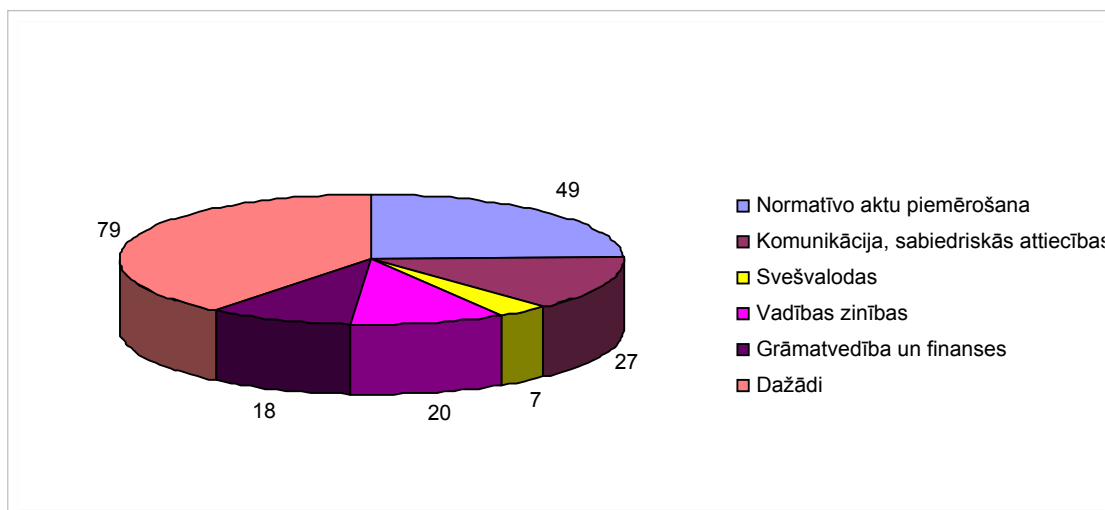
Svešvalodas

- Angļu valodas zināšanas 2006.gadā, izmantojot dažādu mācību firmu pakalpojumus, papildināja 5 Biroja darbinieki.
- Divi Biroja darbinieki Francijas Kultūras centrā apguva franču valodu.

Dažādas tēmas

- 10 Biroja darbinieki piedalījās Finanšu ministrijas organizētajā seminārā par Eiropas Savienības struktūrfondu vadības informācijas sistēmu.
- Biroja darbiniekiem tika organizēts seminārs par aktuāliem ugunsdrošības jautājumiem.
- Valsts amatpersonu darbības kontroles nodaļas vadītāja un divi galvenie speciālisti piedalījās seminārā „Kā saņemt naudu no Eiropas struktūrfondiem”.
- Korupcijas analīzes un pret darbības metodikas izstrādes nodaļas vadītāja un galvenā speciāliste apguva mācību programmu „Kvalitātes vadības speciālists publiskajā sektorā”.
- Saistībā ar Biroja Integrētās informācijas sistēmas darbības uzsākšanu, darbinieki piedalījās apmācībās darbam ar minēto sistēmu.
- 7 Biroja darbinieki piedalījās seminārā „Kā sadzīvot ar elektronisko parakstu un kā to sekmīgi pielietot”.
- Vairākas apmācības Biroja darbiniekiem notikušas ES PHARE projekta ietvaros.

16. shēma. Mācības apmeklējušo Biroja darbinieku skaits: sadalījums pa mācību jomām

Budžeta informācija

Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums 2006.gadā

Nr.p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā (latos)	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	2 423 032	3 201 562	3 165 776
1.1.	dotācijas	2 143 577	2 623 616	2 623 616
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	-	-	-
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	279 455	577 946	542 160
2.	Izdevumi (kopā)	2 408 380	3 201 562	3 160 224
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	1 995 697	2 563 742	2 540 876
2.1.1.	subsīdijas un dotācijas, tai skaitā iemaksas starptautiskajās organizācijās	4 027	4 519	4 519
2.1.2.	pārējie uzturēšanas izdevumi	1 991 670	2 559 223	2 536 357
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	412 683	637 820	619 348

Biroja apgūtie līdzekļi 2006. gadā ir 3 160 200 latu, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, to apjoms ir palielinājies par 31%, kas ir saistīts ar ES PHARE projekta „Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja stiprināšana un attīstība” īstenošanu, kā arī papildu dotācijas no vispārējiem ieņēmumiem piešķiršanu Biroja darbības nodrošināšanai. 2006.gada 30.novembrī noslēdzās projekts 2003/004-979-01-03 „Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja attīstība un nostiprināšana PHARE 2003.gada Nacionālās programmas Latvijai ietvaros”, tika veikti beigu norēķini par iekārtu piegādi, par datortehnikas, analītiskās programmatūras un sakaru tehnikas iegādi, kā arī tika veikts pēdējās kārtas avansa maksājums par integrētās informācijas sistēmas un lokālās datu bāzes izveidošanu.

Ārvalstu un starptautisko institūciju finanšu palīdzības projektu rezultāti un līdzekļu izlietojums

Eiropas Savienības *PHARE* projekta „Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja attīstība un nostiprināšana” ieviešana

2006.gada rudenī tika pabeigts darbs pie ES *PHARE* projekta „Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja attīstība un nostiprināšana” īstenošanas. Projekta kopējais budžets bija vairāk kā 1,3 miljons eiro un tā ietvaros Birojs bija noslēdzis 15 līgumus ar dažādiem uzņēmumiem par iepirkumiem vai pakalpojumu sniegšanu. Projekta ietvaros gandrīz visas plānotās aktivitātes tika pabeigtas laikā un projektā iekļautie rezultāti tika sasniegti – Biroja institucionālā kapacitāte ir palielinājusies, tādējādi sekmējot korupcijas novēršanu un apkarošanu Latvijā.

Projekta laikā tika sagatavoti ekspertu ziņojumi un īstenota virkne apmācību par tādiem jautājumiem kā valsts sagrābšanas novēršana, politisko partiju finansēšanas kontrole, valsts un pašvaldību finanšu līdzekļu un mantas izlietošana, iekšējās kontroles pasākumi. Šajās apmācībās bija iespēja piedalīties ne tikai Biroja darbiniekiem, bet arī citu valsts pārvaldes iestāžu pārstāvjiem. Ekspertu darba rezultātā ir pieejami gan metodiskie norādījumi, gan vadlīnijas, gan pētījumi, gan rekomendācijas par to, kā izglītēt un informēt par korupcijas problēmām un ētikas normu ievērošanu sabiedrību un valsts amatpersonas, par politisko partiju darbības kontroles vides uzlabošanu un lobēšanas procesa atklātumu, par valsts un pašvaldību finanšu līdzekļu un mantas izlietošanu, ES likumdošanu un praksi šajā jomā, kā arī par ārvalstu vērtspapīru tirgiem un ārzonu uzņēmumiem. Šie materiāli, kuri ir arī pieejami Biroja mājas lapā, turpmāk kalpos gan Biroja darbiniekiem, gan citiem interesentiem kā palīg līdzeklis un informācijas avots, pretkorupcijas politikas jomā.

Projekta ietvaros tika arī izstrādāta **integretā informācijas sistēma un lokālā datu bāze**, kas turpmāk nodrošinās datu uzkrāšanu lokālajā datu bāzē Biroja vajadzībām, kā arī izmantojot saskarni ar ārējām informācijas sistēmām, ļaus ātrāk un efektīvāk atlasīt un saglabāt Biroja sistēmā datus no Iekšlietu ministrijas, VID, Zemesgrāmatu departamenta, Uzņēmumu reģistra un citu institūciju datu bāzēm.

Pārskata periodā tika saņemti ekspertu ziņojumi par šādām tēmām:

- Sabiedrības informēšana un izglītošana par korupcijas jautājumiem un tiesiskās apziņas celšana. Šajos jautājumos Biroju konsultēja SIA „KPMG” un „Hill & Knowlton”. Eksperti sagatavoja:
 - Biroja darbības specifikas novērtējumu un analīzi par korupcijas situāciju valstī;
 - metodiku sabiedrības informēšanai un izglītošanai;
 - vadlīnijas rokasgrāmatu sagatavošanā par dažādiem ar korupciju saistītiem aspektiem;
 - ieteikumus efektīvu sabiedrības informēšanas un izglītošanas kampaņu organizēšanai;
 - scenārijus noteiktu mērķu grupu informēšanas kampaņām par korupcijas aspektiem.
- „Valsts sagrābšanas” novēršana, politisko partiju finansēšanas kontrole un lobēšana:
Dereka Pērdija (*Derek Purdy*) pētījums „Lobēšanas tiesiskais regulējums”. Pētījumā izvērtēti normatīvie akti un sniegti ieteikumi lobēšanas tiesiskajam regulējumam Latvijā. Pētījums tika prezentēts Biroja darbiniekiem un ar Ministru prezidenta rīkojumu izveidotās

starpinstitūciju darba grupas, kura saskaņā ar Valsts programmā ietvertajiem uzdevumiem izstrādā koncepcijas projektu lobēšanas tiesiskā regulējuma pilnveidošanai, dalībniekiem š.g. 5. jūnijā;

Maikla Pinto-Dušinska (*Michael Pinto-Duschinsky*) ziņojums „Valsts sagrābšanas” aspekti un politisko partiju finansēšana” un Marcina Valecka (*Marcin Walecki*) ziņojumi par politisko partiju finansēšanas kontroles iespēju uzlabošanas iespējām Latvijā un tiešo publisko finansējumu partijām. 2006.gada 12. jūnijā šie ziņojumi tika prezentēti Biroja darbiniekiem, politisko partiju un plašsaziņas līdzekļu pārstāvjiem. Eksperti izteica ieteikumus attiecībā uz finansējumu politiskajām partijām no valsts budžeta, kā arī citus veidus, kā mazināt „valsts sagrābšanu” un uzlabot politisko partiju darbības kontroli. Izteikti konkrēti priekšlikumi grozījumiem normatīvajos aktos.

Biroja priekšnieks Aleksis Loskutovs (no kreisās) un Maikls Pinto-Dušinskis

Foto: AFI

- Valsts un pašvaldību finanšu līdzekļu un mantas izlietošana, iekšējās kontroles mehānismi, ES likumdošana un prakse:

Ērika Lokjēra (*Eric Lockyear*) **ziņojumi par iekšējo kontroli un pretkorupcijas plānu izstrādi.** Ziņojumos analizēti normatīvie akti, kas attiecas uz valsts un pašvaldības iestāžu iekšējām pretkorupcijas kontroles sistēmām. Balstoties uz šo pētījumu, eksperts izstrādāja vadlīnijas iekšējās pretkorupcijas kontroles uzlabošanai, interešu konflikta novēršanai iestādē un amatpersonu rīcības pārbaudēm. Eksperts sagatavoja arī vadlīnijas iekšējās kontroles nodrošināšanai iepirkuma jomā. Noslēgumā E.Lokjērs prezentēja savu ziņojumu Biroja rīkotajos divos apmācībuursos par korupcijas risku novērtēšanas un pretkorupcijas pasākumu plānu veidošanu – Biroja struktūrvienību vadītājiem un citām valsts pārvaldes iestādēm, tajā skaitā Lauku atbalsta dienestam, Veselības obligātās apdrošināšanas valsts aģentūrai, Iekšlietu, Ekonomikas, Kultūras, Aizsardzības un Veselības ministrijām, Ceļu satiksmes drošības direkcijai un Valsts ieņēmumu dienestam.

Kaspera Šmita (*Casper Schmidt*) un Sorena Nīlsena (*Soren Nielsen*) **ziņojums par valsts un pašvaldību finanšu līdzekļu un mantas izlietošanu un ES likumdošanu un praksi attiecībā uz iepirkumiem.** Papildus šie eksperti apkopoja Dānijas, Īrijas, Polijas un Vācijas praksi attiecībā uz valsts iepirkumiem, valsts un pašvaldību mantas iznomāšanu, atsavināšanu, izšķērdēšanu un amatpersonu saukšanu pie atbildības saistībā ar iepirkumu procedūru pārkāpumiem. Seminārā 2006.gada 21.jūnijā eksperti savu darbu prezentēja gan Biroja, gan Iepirkumu uzraudzības biroja, Centrālā finanšu un līguma aģentūras, Valsts kontroles, Satversmes tiesas, Finanšu ministrijas un Lauku atbalsta dienesta pārstāvjiem.

Jūnijā ES *PHARE* projekta ietvaros Birojs organizēja **apmācības Biroja darbiniekiem par operācijām ārvalstu vērtspapīru tirgos un iespējām tās kontrolēt**. Apmācības vadīja vietējā eksperte Anete Pajuste, kas Biroja vajadzībām izstrādāja arī mācību materiālu „Ārvalstu vērtspapīru tirgi”.

ES *PHARE* projekta ietvaros jūnijā tika organizētas **apmācības Biroja darbiniekiem par darījumiem ar ārzonu (*offshore*) firmām un iespējām tās kontrolēt**, kuras vadīja Andrea di Nikolā (*Andrea di Nicola*) no Itālijas pētniecības centra *Transcrime*. *Transcrime* Biroja darbiniekiem izstrādāja rokasgrāmatu „Ārzonu finanšu centri un korupcija” (*Offshore Financial Centres and Corruption: a Toolkit for KNAB investigators*).

Visi augstākminētie ekspertu izstrādātie materiāli ir pieejami Biroja mājas lapā gan latviešu, gan angļu valodās.

Īstenojot ES *PHARE* projektu, pārskata periodā tika organizētas apmācības arī darbam ar iegādāto analītisko programmatūru, kā arī speciālo izmeklēšanas tehniku, kas iegādāta par *PHARE* līdzekļiem.

ES finanšu instrumenta Pārejas programmas projekta Nr. 004/006-245-06-02 „Eiropas Savienības finansēto pasākumu novērtēšana” ietvaros SIA „Konsorts” izstrādāja *PHARE*/Pārejas programmu starpposma izvērtēšanas ziņojumu, kurā tika novērtēts arī Biroja īstenotais projekts. Ziņojumā tika atzīmēts, ka projekta rezultāti ir vērtējami kā nozīmīgs ieguldījums Biroja institucionālās kapacitātes pieaugumā un efektīvas darbības nodrošināšanā turpmākajā periodā. Projekta nozīmīgums šajā ziņojumā tika novērtēts ar atzīmi „lielisks”.

Pasaules Bankas projekta „Korupcijas apkarošanā iesaistīto institūciju stiprināšana” īstenošana

2006.gadā Birojā turpinājās Pasaules Bankas projekta „Korupcijas apkarošanā iesaistīto institūciju stiprināšana” īstenošana un pārskata periodā noslēgti divi pakalpojumu līgumi par četru darba uzdevumu veikšanu. Pasaules Bankas piešķirtais finansējums ir 235 000 ASV dolāri un projektam ir līdzfinansējums no budžeta līdzekļiem. Jūnijā noslēdzās darba uzdevuma „**Saeimas ētikas kodeksa ieviešana**” izpilde. Eksperti no Lielbritānijas Alans Doigs (*Alan Doig*) un Deivids Vats (*David Watt*) sagatavoja un iesniedza divus ziņojumus par ētikas kodeksu izstrādi un piemērošanas praksi citu valstu parlamentos. Ziņojums tika prezentēts Saeimas deputātiem un Alans Doigs informēja par ētikas kodeksu izmantošanas mērķiem un piemērošanu citu valstu parlamentos, norādīja uz fundamentālajām atšķirībām starp ētikas kodeksu un tiesiskā regulējuma, piemēram, interešu konfliktu novēršanas normatīvo aktu darbības jomām.

Saeimas deputāts Jānis Straziņš (no kreisās), Biroja priekšnieka vietniece Juta Striķe un Saeimas deputāte Vaira Paegle pārrunā diskusijā „Saeimas ētikas kodeksa ieviešana” dzirdēto

Foto: AFI

2006. gada rudenī tika veikta darba uzdevuma „**Priekšvēlēšanu aģitācijas tiesiskā regulējuma izvērtēšana**” ieviešana. ASV eksperts darba uzdevuma ietvaros vērtēja Biroja darbību politisko partiju finansēšanas kontroles jomā un iepazinās ar problēmām, kas saistītas ar trešo pušu iesaistīšanu priekšvēlēšanu aģitācijas procesā, slēptās reklāmas noteikšanas iespējām un mediju kontroles iespējām priekšvēlēšanu posmā Latvijā. Lai sniegtu pārskatu par citu valstu pieredzi minētajos jautājumos, tika organizēta prezentācija/diskusija Saeimas deputātiem, Nacionālās Radio un televīzijas padomes un Biroja pārstāvjiem un nevalstisko organizāciju pētniekiem.

ASV uzņēmums „IBTCI” 2006.gadā ieviesa darba uzdevumu „**Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja novēršanas kapacitātes stiprināšana**”. Laika posmā no maija līdz oktobrim Birojā strādāja trīs konsultanti: par amatpersonu un fizisko personu ienākumu kontroles uzlabošanu, par iekšējo pretkorupcijas pasākumu ieviešanu valsts un pašvaldību institūcijās un korupcijas novēršanas jautājumos publiskajos iepirkumos. Visu ekspertu darba rezultātā tika iesniegti apjomīgi ziņojumi par normatīvo aktu un institūciju darbības izpēti Latvijā, citu valstu pieredze attiecīgajos jautājumos un rekomendācijas situācijas uzlabošanai. Biroja darbiniekiem un citu institūciju pārstāvjiem tika organizētas prezentācijas un diskusijas par katru no minētajām tēmām.

OLAF tehniskā palīdzība

2006. gadā Birojs sagatavoja un iesniedza pieteikumu tehniskās palīdzības saņemšanai Eiropas Krāpšanas apkarošanas biroja (OLAF) *Hercule* programmas ietvaros, kura paredz iespēju Eiropas Savienības dalībvalstu tiesībsargājošām iestādēm iegādāties speciālo izmeklēšanas tehniku, kas palīdzētu atklāt tādus noziedzīgus nodarījumus kā korupcija. OLAF Novērtēšanas komisija apstiprināja Biroja sagatavoto un iesniegto pieteikumu tehniskās palīdzības saņemšanai *Hercule* programmas ietvaros un piešķīra līdzfinansējumu 32 000 EUR apmērā. Šādas tehnikas iegāde būtiski veicinās Biroja korupcijas apkarošanas politikas īstenošanu un palielinās Biroja spējas veiksmīgi īstenot operatīvos pasākumus un izmeklēt noziedzīgos nodarījumus, kas ir saistīti ar korupciju.

Iekšējās kontroles sistēmas efektivitātes pilnveidošana

Lai nodrošinātu efektīvu un mērķtiecīgu institūcijas darbību, tiek veidotas, uzturētas un uzraudzītas iekšējās kontroles sistēmas. Šo sistēmu darbības novērtēšanai valsts pārvaldē ieviests iekšējais audits, kura darbības pamatprincipi noteikti Iekšējā audita likumā.

Saskaņā ar šo likumu un 2003.gada 15.maija Ministru prezidenta rīkojumu Nr.223 „Grozījumi Ministru prezidenta 2003.gada 11.februāra rīkojumā Nr.57 „Par iekšējā audita sistēmu Ministru prezidentam tieši padotajās institūcijās”” 2.punktu, Birojā izveidota Iekšējā audita nodaļa audita veikšanai iestādē.

Atbilstoši Iekšējā audita nodaļas izstrādātajiem stratēģiskajam un gada plāniem, pārskata periodā tika auditētas šādas Biroja sistēmas – Finanšu vadības, Informācijas tehnoloģijas, Biroja politika un vadība un Biroja specifiskās sistēmas.

Iekšējā audita nodaļas auditējamās sistēmas 2006. gadā

<i>Nr. p. k.</i>	<i>Auditējamā sistēma</i>	<i>Iekšējo auditu skaits</i>
1.	Kopējā pārvalde un vadība	1
2.	Finanšu vadība	1
3.	Personāla vadība	1
4.	Fizisko personu datu aizsardzība	1
5.	Publiskais iepirkums	1
6.	Biroja specifiskās sistēmas	1
Kopā iekšējo auditu skaits:		6

Pamatojoties uz iegūto informāciju var uzskatīt, ka kopumā iekšējās kontroles sistēma Birojā ir izveidota, tiek uzturēta un pilnveidota, lai gan atsevišķos posmos iekšējās kontroles procedūras ir iespējams vēl pilnveidot.

Auditu laikā konstatētās nepilnības tiek novērstas, īstenojot Biroja priekšnieka apstiprinātos audita ieteikumus iekšējās kontroles sistēmas pilnveidošanai.

2006.gadā tika sniegti 23 ieteikumi, no kuriem 11 ar augstu nozīmīguma pakāpi, 10 ar vidēju un 2 ar zemu nozīmīguma pakāpi. Auditā norises gaitā izstrādātie ieteikumi iekšējās kontroles procedūru pilnveidošanai ir saskaņoti ar auditējamo sistēmu vadītājiem un Biroja vadību.

Pārskata gadā Biroja iekšējā audita nodaļa ir sniegusi konsultācijas par iekšējās kontroles sistēmas jautājumiem.

Iekšējā audita nodaļa ir veikusi piecus auditus saskaņā ar 2006.gada plānu un pabeigusi vienu iepriekšējā gadā uzsāktu auditu. Par veiktajiem auditiem ir iesniegti ziņojumi, kuros ir atspoguļoti svarīgākie ieteikumi un norādīti to ieviešanas termiņi un atbildīgās personas. Būtiskākie ieteikumi, kas radušies, veicot iekšējos auditus dažādās Biroja sistēmās:

- sistēma „Kopējā pārvalde un vadība”:
 - Izskatīt iespēju iegādāties specializēto datora programmatūras moduli „Darbinieku tabele”, tādējādi atvieglojot nodaļu vadītāju ikmēneša darbu;
 - Veikt Normatīvo aktu sistēmas administrēšanu, ievadot jaunus dokumentus, rediģējot un arhivējot esošos;
- sistēma „Finanšu vadība”:
 - Pilnveidot Biroja 2003.gada 2.jūnija „Darba kārtības noteikumi”, sadaļu „Komandējumi (darba braucieni) Latvijā un ārvalstīs”

kārtību, precizējot ārvalstu komandējumu atskaišu izvērtēšanas procedūru;

- sistēma „Fizisko personu datu aizsardzība”:
 - Izveidot darba grupu personas datu apstrādes sistēmu riska analīzes metodikas izstrādei un riska analīzes regulārai veikšanai;
 - Katru gadu sagatavot pārskatu par informācijas drošības jomā veiktajiem pasākumiem;
 - Izstrādāt informācijas atjaunošanas procedūras, ja tehniskie resursi ir bojāti un informācijas sistēmas funkcionēšana ir traucēta;
 - Izstrādāt kārtību, kādā lieto, glabā, pārvieto un iznīcina datu nesējus.

Plāni 2007. gadam

Korupcijas novēršanas jomā

Korupcijas novēršanas jomā darba uzdevumi 2007.gadam ir saskaņoti ar Valsts programmas uzdevumu izpildi, tādēļ šīs aktivitātes ir plānotas savlaicīgi un par tām ir informētas arī citas iesaistītās puses. Tālāk tekstā ir nozīmīgāko pasākumu uzskatījums.

- **Iekšējās pretkorupcijas kontroles sistēmas izveidošana valsts institūcijās un to pretkorupcijas darbības aktivizēšana**

Šī uzdevuma izpildes termiņš noteikts ir 2007.gada septembrī un jāveic visām valsts pārvaldes un pašvaldību iestādēm. Par iekšējās pretkorupcijas kontroles sistēmas izveidošanu un organizēšanu iestādē ir atbildīgs iestādes vadītājs, un saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem Nr.466 „Noteikumi par iekšējās kontroles izveidošanas pamatprasībām”, kas izdoti, pamatojoties uz Iekšējā audita likuma 5.panta pirmo daļu, iekšējās kontroles sistēmu veido, ņemot vērā institūcijas lielumu, funkciju apjomu, kā arī iespējamus riskus saistībā ar katru funkciju. Ne Iekšējā audita likumā, ne arī minētajos Ministru kabineta noteikumos nav normas, kas detalizēti regulētu iekšējās kontroles sistēmas darbību valsts institūcijās, tāpēc praksē valsts un pašvaldību iestādēm nereti rodas neizpratne par iekšējās kontroles būtību un nepieciešamību.

Nereti ir sastopami gadījumi, kad valsts institūciju pārstāvji norāda, ka iekšējās kontroles sistēma ir ieviesta, bet, izvērtējot īstenotos pasākumus, nākas secināt, ka ieviesti ir tikai atsevišķi tās pamatelementi – apstiprināti iekšējās kārtības noteikumi, novērtēta institūcijas darbības plāna izpilde vai īstenoti atsevišķi darbinieku kontroles pasākumi, tomēr atsevišķu pasākumu realizēšana nevar tikt uzskatīta par iekšējās kontroles sistēmas ieviešanu iestādē kopumā.

Lai novērtētu uzdevuma izpildi institūcijās, Birojs ir sagatavojis anketu, kurā apkopoti jautājumi par iekšējās kontroles pasākumiem korupcijas novēršanai. Anketa tiks izsūtīta visām valsts un pašvaldību iestādēm un līdz 2007.gada beigām tiks apkopota tajās sniegtā informācija.

- **Personāla atlases un cilvēku resursu vadības standartu izstrāde valsts un pašvaldību institūcijās**

Saskaņā ar šo uzdevumu iestādei jānodrošina personāla atlases atklātums, izstrādājot un publicējot personāla atlases noteikumus vai vadlīnijas, publicējot informāciju par vakancēm, uzraugot un pārbaudot personāla atlases procedūras. Uzdevuma izpildi plānots izvērtēt pēc iepriekšējā punktā minētās anketas rezultātu apkopošanas.

- **Lobēšanas tiesiskās reglamentācijas nepieciešamība Latvijā**

Tiek plānots, ka 2007.gada pirmajā ceturksnī izsludināšanai Valsts sekretāru sanāksmē tiks iesniegts darba grupas izstrādātais koncepcijas projekts par lobēšanas tiesisko regulējumu, kas ļautu nodrošināt atklātību par atsevišķu personu vai to grupu interesēs tapušo valstisko lēmumu pieņemšanu.

- **Korupcijas iespēju novēršana valsts un pašvaldības mantas iznomāšanā**

Viena no Biroja prioritātēm normatīvo aktu izstrādes jomā 2007.gadā ir panākt starpinstitūciju vienošanos par likumprojekta "Valsts un pašvaldību mantas iznomāšanas

likums" tālāku izskatīšanu, lai reglamentētu iznomāšanas procedūru un samazinātu korupcijas riskus šajā jomā, kur pašreiz pastāv ļoti plaša amatpersonu rīcības brīvība.

▪ **Ziņotāju aizsardzības sistēmas uzlabošana**

2007.gadā tiks turpināts darbs pie to personu tiesiskās aizsardzības pilnveidošanas, kas, pamatojoties uz ētiskiem, morāliem vai personiskiem apsvērumiem, sniedz informāciju par organizāciju iekšienē veiktām nelikumīgām darbībām, kuras kontroles trūkuma dēļ vai arī sakarā ar vadības līdzdalību šādās darbībās, šo organizāciju struktūras ietvaros netiek atklātas. Šī uzdevuma izpilde ir būtiska tiesiskās aizsardzības sistēmas uzlabošanā.

Darba grupai ir jā sagatavo priekšlikumus likumprojektam „Interesu konflikta novēršanas likums”, kas paredzēs papildināt likumprojektu ar jaunām tiesību normām, nosakot valsts amatpersonām pienākumu nekavējoties sniegt informāciju par viņai zināmiem interešu konfliktiem vai citiem koruptīviem nodarījumiem, kuros iesaistītas citas attiecīgās valsts amatpersonas vai darbinieki, kā arī nosaka minēto valsts amatpersonu aizsardzību un paredz kārtību, kādā valsts amatpersona ziņo par interešu konfliktiem. Vienlaikus tiek paredzēti arī valsts vai pašvaldības vadītājiem vai viņa pilnvarotajai personai, vai koleģiālajai institūcijai jauni pienākumi un aizliegumi, kas saistīti ar valsts amatpersonu, kuras ziņo par viņai zināmiem interešu konfliktiem vai citiem koruptīviem nodarījumiem, kuros iesaistītas citas attiecīgās valsts amatpersonas vai darbinieki, tiesisko aizsardzību.

Valsts amatpersonu darbības kontroles jomā

Birojs valsts amatpersonu darbības kontroles jomā 2007.gadā turpinās kontrolēt valsts amatpersonu darbības likumā „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” noteikto ierobežojumu un aizliegumu ievērošanu, īpašu uzmanību vēršot uz to institūciju valsts amatpersonu darbības pārbaudēm, kuras piedalās ES finanšu līdzekļu sadalē.

Pastiprinātu uzmanību Birojs pievērsīs valsts amatpersonas amatu savienošanas ierobežojumiem nolūkā konstatēt, vai valsts amatpersonas, savienojot valsts amatpersonas amatu, nerealizē amata pilnvaras interešu konflikta situācijā, kā arī valsts amatpersonas dāvanu pieņemšanas ierobežojumiem nolūkā konstatēt, vai valsts amatpersona, pieņemot dāvanas ārpus valsts amatpersonas amata pienākumu pildīšanas, attiecībā uz dāvinātāju divu gadu laikposmā pirms un pēc dāvanas saņemšanas nav izdevusi administratīvo aktu vai veikusi uzraudzības, kontroles, izziņas vai sodīšanas funkcijas.

Politisko partiju finanšu kontroles jomā

2007.gadā Birojam ir jāveic 9.Saeimas priekšvēlēšanu aģitācijas un vēlēšanu izdevumu pārbaude, 2006.gada ikgadējo finansiālo deklarāciju un ziedojumu sarakstu pārbaude un jāinformē sabiedrība par pārbaūžu rezultātiem un politisko partiju finanšu darbības atbilstību likuma prasībām.

Plašas diskusijas sabiedrībā izraisīja tas, ka Saeimas vēlēšanu kampaņā atsevišķi cilvēki bija centušies izmantot negodīgas metodes, lai apietu likumā noteiktos priekšvēlēšanu izdevumu ierobežojumus. Līdz ar to vēl joprojām ir aktuāls jautājums par priekšvēlēšanu aģitācijas likumprojekta virzību.

Jāizvērtē politisko partiju finansēšanas no valsts budžeta līdzekļiem ieviešanas iespējas, kas ļautu mazināt valstisko lēmumu pieņemšanu politisko partiju sponsoru interesēs. Valsts programma paredz, ka līdz 2008.gada janvārim Ministru kabinetā jāiesniedz politikas dokumenta projekts.

2008.gadā stāsies spēkā Vēlētāju apvienību finansēšanas likums, kuru kontrolēs un uzraudzīs Birojs, tādēļ ir jāgatavojas šīs funkcijas realizēšanai.

Birojs saskata nepieciešamību veikt grozījumus Krimināllikumā un Administratīvo pārkāpumu kodeksā par politisko partiju finansēšanas pārkāpumiem paredzot administratīvo atbildību arī ziedotājiem, kā arī nosakot kriminālatbildību par darbībām, kas saistītas ar partiju finansēšanas pārkāpumiem, ja tās izdarītas lielā apjomā. Pašreiz par Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likuma pārkāpumiem neatkarīgi no dāvinājuma (ziedošanas) apmēra paredzēta tikai administratīvā atbildība, savukārt Krimināllikumā noteikta atbildība tikai par partiju finansēšanu, izmantojot starpniecību.

Birojs uzskata, ka partiju finansēšanas jomā nepieciešams noteikt kriminālatbildību arī par citiem noziedzīgiem nodarījumiem saistībā ar partiju finansēšanu, proti, par partiju nelikumīgu finansēšanu lielā apmērā, kas izpaudusies ziedošanas netiešā vai pastarpinātā nodošanā vai finanšu līdzekļu ziedošanā bez pārskaitījuma attiecīgās partijas bankas kontā, kā arī atļautā ziedošanas apmēra pārsniegšanā.

Grozījumi Krimināllikumā paredzētu noteikt kriminālatbildību arī tām personām, kas pieņēmušas minētos ziedojumus, kā arī personām, kas pieprasījušas veikt partijas nelikumīgu finansēšanu lielā apmērā. Biroja sagatavotie grozījumi paredz, ka personu, kas veikusi nelikumīgu partijas finansēšanu, atbrīvo no kriminālatbildības, ja tā pēc partijas nelikumīgas finansēšanas labprātīgi paziņojusi par notikušo.

Sabiedrības izglītošanas jomā

Sabiedrības izglītošanas jomā, piesaistot lielākus resursus ir nepieciešams mērķtiecīgi turpināt darbu pie tā, lai mainītu sabiedrības uzskatus par korupciju, radīt viennozīmīgi nosodošu attieksmi pret to, novērstu iedzīvotāju iesaistīšanos koruptīvos darījumos. 2007.gada pirmajā pusē tiks uzsākta sociālās reklāmas kampaņa „Korupcija ir varas prostitūcija”. Kampaņas mērķis ir veidot sabiedrisko viedokli par korupciju kā amorālu darbību, radīt negatīvas asociācijas un attieksmi pret to, kā arī likt apzināties, ka korupciju veicina katrs kukuļa devējs un ņēmējs.

2007.gadā Birojs plāno uzsākt izglītojošu semināru ciklu valsts un pašvaldības iestāžu pārstāvjiem par valsts amatpersonu profesionālo ētiku un korupcijas novēršanu. Semināros tiek plānots demonstrēt Biroja sagatavoto „Publiskās pārvaldes ētikas materiālu krājumu” – metodisko līdzekli apmācībām par jautājumiem, kas saistīti ar valsts amatpersonu profesionālo ētiku, interešu konfliktu un korupcijas novēršanu, un apmācīt semināra dalībniekus, kā šo materiālu krājumu izmantot tālākai iestādes personāla izglītošanai.

Valsts amatpersonu izglītošana galvenokārt ir plānota trijos galvenajos virzienos: Interešu konflikta novēršana un valsts amatpersonu profesionālā ētika; Korupcijas risku izvērtēšana un pretkorupcijas pasākumu plānu izstrāde; Korupcija, tās izpausmes formas. Pētījumi atzinumi, statistika.

Gada otrajā pusē ir plānots izglītošanu paplašināt, sniedzot informāciju citām profesionālajām grupām, piemēram, sociālo zinību un ētikas skolotājiem, augstskolu studentiem, žurnālistiem un citiem interesentiem.

Sabiedrisko attiecību jomā tiek plānota Biroja interneta mājas lapas dizaina un struktūras aktualizācija un īpaši pasākumi, atzīmējot starptautisko pretkorupcijas dienu 9.decembrī un Biroja piecu gadu jubileju 10.oktobrī.

Korupcijas apkarošanas jomā

Nemainīga prioritāte kopš Biroja pastāvēšanas pirmsākumiem korupcijas apkarošanas jomā ir koruptīvas prakses izskaušana tiesībsardzības institūcijās, lai *a priori* netiktu nodarīts kaitējums valsts un pārvaldības kārtībai no to institūciju puses, kuru pienākumos ar likumu ir noteikts aizsargāt personu un valsts tiesības un likumīgās intereses.

Personālvadības jomā

Nemot vērā Biroja darba apjoma palielināšanos, pakāpeniski pieaug Biroja personālsastāvs un nemainīga prioritāte ir piemērotu speciālistu atlase vakanto amata vietu aizpildīšanai. No 2007.gada 1.janvāra Birojā tiek plānots izveidot Revīzijas nodaļu, kura nodrošinātu finanšu līdzekļu un mantas izlietojuma revīzijas valsts un pašvaldību institūcijās, kā arī, izvērtējot jautājumu par valsts amatpersonu pretlikumīgas rīcības rezultātā nodarīto materiālo kaitējumu un aprēķinātu radīto zaudējumu apmēru naudas izteiksmē.

Lai nodrošinātu efektīvu informācijas apkopošanu un veiktu operatīvu un stratēģisko analīzi, saskaņā ar 2006.gada 31.maija MK rīkojumu Nr.390 „Par Organizētās noziedzības novēršanas, apkarošanas un samazināšanas valsts programmu 2006. – 2010.gadam”, Organizētās noziedzības novēršanas, apkarošanas un samazināšanas valsts programmas 2006. – 2010.gadam 17.1.uzdevumu, ir nepieciešamas izveidot operatīvās analīzes grupu korupcijas apkarošanas blokā.

Starptautiskās sadarbības jomā

Birojs 2007.gadā gatavosies **Eiropas Padomes GRECO 3.** kārtas izvērtēšanai, kas paredzēta 2008.gada janvārī un kuras ietvaros tiks analizēts Latvijā padarītais divās jomās: pirmkārt, tādu koruptīvo noziedzīgu nodarījumu kā kukuļošana un tirgošanās ar ietekmi tiesiskais regulējums, tiesu prakse un pēdējos trīs gados atklāto noziedzīgu nodarījumu statistika un, otrkārt, politisko partiju finansēšanas kontrole, tajā skaitā partiju grāmatvedības uzskaites sistēma, uzraudzība, sankcijas par pārkāpumiem.

Saskaņā ar **ANO Pretkorupcijas konvencijas** 1.dalībvalstu konferencē nolemto Biroja pārstāvji 2007.gada piedalīsies ekspertu darba grupās, kurās tiks skatīti jautājumi par konvencijas ieviešanas efektivitātes izvērtēšanu, tehnisko palīdzību konvencijas ieviešanas veicināšanai, koruptīvu noziedzīgu nodarījumu rezultātā iegūto līdzekļu atgūšanu. Līdz ANO Pretkorupcijas konvencijas 2. dalībvalstu konferencei, kas plānota 2008. gada janvārī Indonēzijā, dalībvalstīm īpaši izstrādātā aptaujas anketā līdz 2007.gada 15.augustam jāiesniedz informācija par konvencijas ieviešanas rezultātiem.

Birojs turpinās sekot līdzi diskusijām par ES Pretkorupcijas **tīkla** (*European Anti-Corruption Network* vai *Contact-point network against corruption*) izveidi. Lielākā daļa ES valstu atbalsta šo iniciatīvu, kas paredz izveidot plašu pretkorupcijas iestāžu sadarbības tīklu un tādā veidā arī paust vienotu un stingru politisku atbalstu cīņai pret korupciju.

2007. gadā Biroja pārstāvji kopā ar Lietuvas STT, ES dalībvalstu policijas uzraudzības un pārbaudes dienestu un pretkorupcijas iestāžu iniciatīvas „**Eiropas Partneri pret Korupciju**” – EPAC (www.epac.at) ietvaros vadīs darba grupu „Pretkorupcijas iestāžu standarti un laba prakse”. Informācijas apkopošanai izstrādāta aptaujas anketa, kuru izsūtīs aptuveni 10 ES dalībvalstu pretkorupcijas iestādēm un 2007. gada beigās aptaujas rezultātā iegūtā informācija tiks publiskota.

2007. gadā Biroja pārstāvji turpinās piedalīties ANO Attīstības Programmas Bratislavas reģionālā centra izveidotajā **Pretkorupcijas praktiķu tīklā** (www.anticorruption.undp.sk).

2007.gadā iecerēts turpināt divpusējo attiecību veidošanu un dalīties pieredzē korupcijas novēršanas un apkarošanas jomās ar specializētajām pretkorupcijas iestādēm citās valstīs. Birojs plāno noslēgt sadarbības līgumu ar Kirgizstānas Nacionālo korupcijas novēršanas aģentūru. Plānots attīstīt sadarbību ar partneriem Polijā, Rumānijā, Francijā, Moldovā, kā arī Balkānu valstīs. Viena no prioritātēm 2007.gadam ir tieši dalīšanās pieredzē ar pārejas un NVS valstīm, kas piedzīvo līdzīgus pārmaiņu procesus kā Latvija un kam Latvijas pieredze korupcijas novēršanas un apkarošanas jomā var būt īpaši lietderīga.

2007. gada rudenī plānots pabeigt **Pasaules Bankas** projekta „Korupcijas apkarošanā iesaistīto institūciju stiprināšana”. Projekta ietvaros 2007.gadā tiks ieviestas divas aktivitātes: nevalstisko organizāciju iesaistīšana pretkorupcijas aktivitātēs un vadlīnijas atsevišķām amatpersonu grupām par interešu konflikta novēršanu.

Atzīmējot Biroja izveidošanas piekto gadu, 2007. gada 9. – 10. oktobrī tiek plānota starptautiska konference, kurā piedalīsies Biroja sadarbības partneri no Latvijas un ārvalstīm.

Iekšējās kontroles pilnveidošanas jomā

Biroja iekšējās kontroles efektivitātes pilnveidošanai 2007.gadā ir plānoti septiņi auditi, kuros ir iekļautas Biroja kopējā pārvalde un vadība, finanšu vadība, personāla vadība, darbības nodrošināšana, informācijas tehnoloģijas un Biroja specifiskās sistēmas apakšsistēmas.